

ПОЛИТИКИН

5

динара

БРОЈ
1293

ЗАБАВНИК

8.10.1976. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА XXXVII

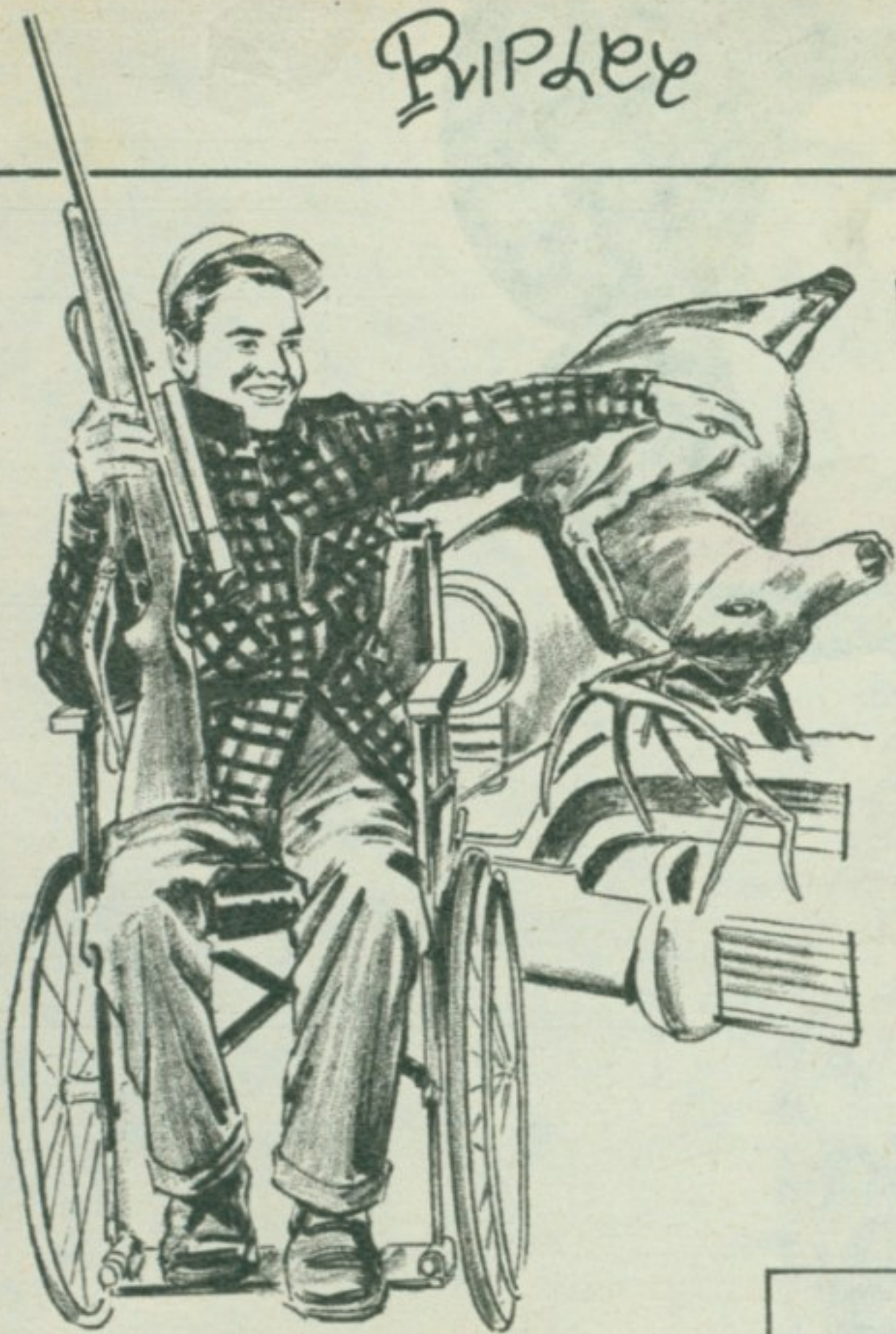
КОМПЛЕТАН
СТРИП

КОМАНЧА

I ДЕО

Вирлеу

Веровати или не!

ЕЛМЕР ФИШЕР

ИЗ ГРЕНД ХЕВЕНА (САД)
РЕДОВНО ДОЛАЗИ У ЛОВ
НА ЈЕЛЕНЕ ИАКО
НЕ МОЖЕ
ХОДАТИ.
ФИШЕР ПУЏА НА ДИВЉАЧ
ИЗ СВОЈЕ
СТОЛИЦЕ НА ТОЧКО-
ВИМА.

КАТЕДРАЛА

СВ. ЕТИЈЕНА
У ЛИМОЖУ
(ФРАНЦУСКА)
ПОЧЕТА ЈЕ
1273. А
ЗАВРШЕНА
603 ГОДИНЕ
КАСНИЈЕ.

У ПЛЕМЕНУ ИГОРОТА,

КОЈЕ ЖИВИ НА ФИЛИПИНИМА,
ТЕЛА ПРЕМИНУЛИХ ОДНОШЕНА
СУ НА ВРХ ПЛАНИНЕ ГДЕ СУ
ОСТАЈАЛА
СВЕ ДОК ИХ СУЊЕ И ВЕТАР
ПОТПУНО НЕ МУМИФИ-
ЦИРАЈУ.

НОВАЦ ЗА ИГЛЕ

ИЗРАЗ КОЈИ СЕ У ЕНГЛЕСКОЈ
УПОТРЕЂАВА У СМISЛУ: ЦЕПЦАРАЦ,
НОВАЦ ЗА КУПОВАЊЕ СИТНИЦА,
ПОТИЧЕ ИЗ ВРЕМЕНА КАДА ЈЕ
ЗАКОН ДОЗВОЉАВАО ПРОДАЈУ
ИГЛА САМО ПРВА ДВА ДАНА
ЈАНУАРА МЕСЕЦА. ЖЕНЕ СУ ТАДА
ТРАЖИЛЕ ОД МУЖЕВА НОВАЦ
ДА КУПЕ ИГЛЕ ЗА ЦЕЛУ ГОДИНУ.

ГАЈ ГИЛБЕРТ

ИЗ САНТА АНЕ
(КАЛИФОРНИЈА)
ПРОПУТАО
ЈЕ ИГЛУ
КАД ЈЕ
ИМАО
6
ГОДИНА.
76
ГОДИНА КАСНИЈЕ
ТА ИГЛА ИЗВАЂЕНА
МУ ЈЕ-ИЗ
НОГЕ!

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

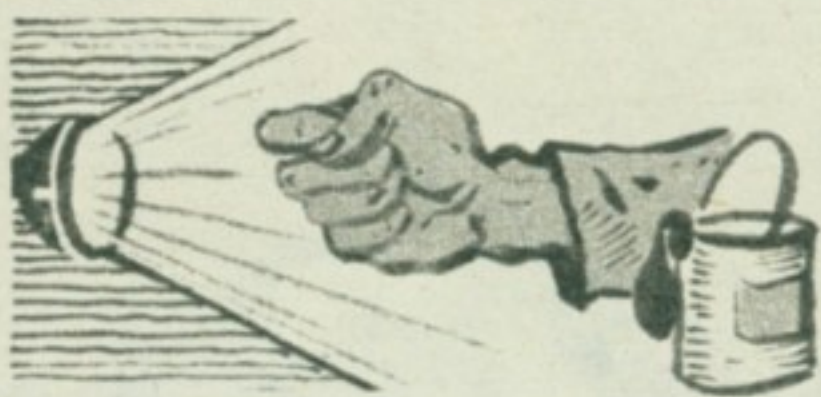
● крсташи су полазећи на своје
походе узимали са собом голу-
бове-писмоноше и помоћу њих
слали писма својим породица-
ма.

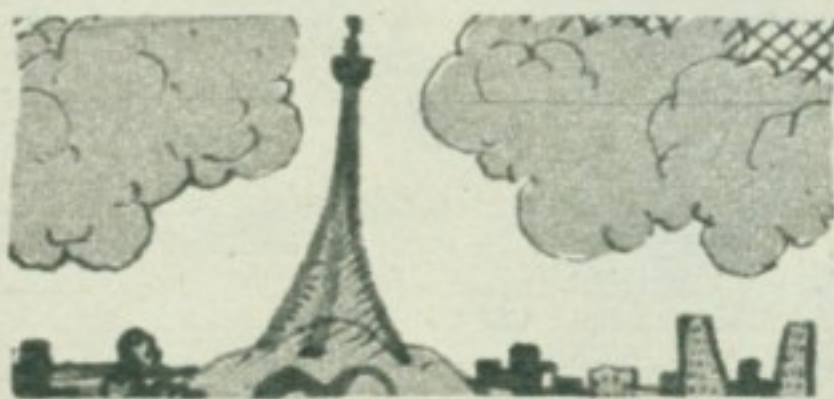
● жаба је била прво биће на
свету с гласом.

● Солун спада у најстарија град
ска насеља на Балканском по-
луострву.

● научници су на основу опита
утврдили да боја повећава сна-
гу. На пример, при деловању
светлосног зрака наранџасте бо-
је, човек стеже руку један и по
пута јаче но при обичним ус-
ловима.

● телевизијски торањ на Ава-
ли има конструкцију од арми-
раног бетона на којој се налази

челични стуб за телевизијске
антене. Бетонска конструкција
висока је 135 метара, а челична
60. Укупна висина објекта је 195
метара. Торањ је пуштен у рад
1965. године.

● прве калдрисане улице по-
јавиле су се у Кордоби у Шпа-
нији 850. године.

● неке птице прелећу без од-
мора и до 4.000 километара, а
пењу се и на висину преко
7.000 метара. Од инсеката нај-
савршенији летач је вилин ко-
њиц.

● опсадна круна звало се војно
одликовање које су стари Рим-
љани додељивали генералу који
би после херојске опсаде заузео
неки утврђени град. Круну би
испели од траве убране у за-
узетом граду.

● атлета Бутус, који је живео у
трећем веку, јео је целог вола
за један оброк и зализао га ви-
ном из мешине која је била на-
чињена од коже тог истог вола.

● још у старом Риму знали су
за такси, истина не за такси-а-
утомобил, већ за такси-двоко-
лице. За осовину двоколице

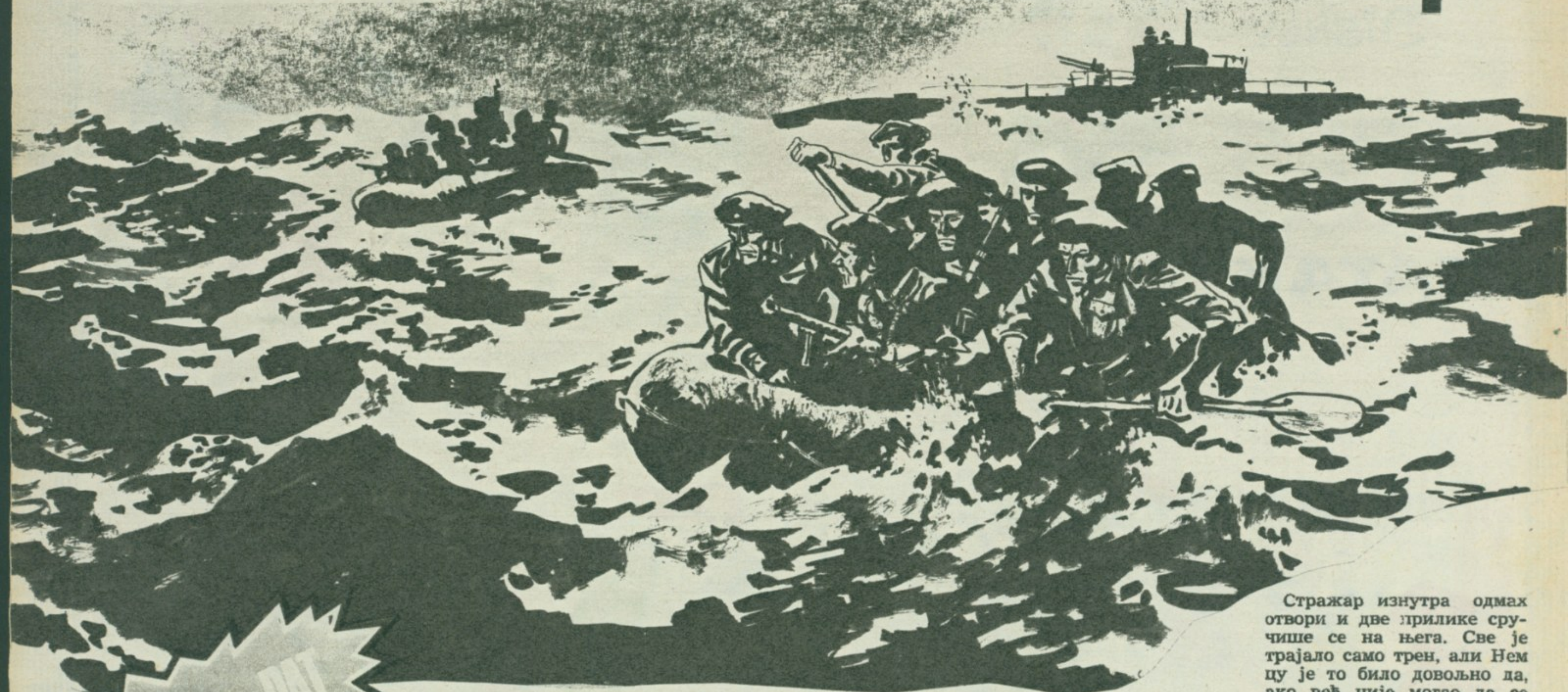
причвршћиван је „бројач“ који
се састојао из две бакарне посу-
де. После сваког пређеног ста-
дијума (стара мера за дужину
од 125 корака), из мале посуде
падао је у врећу по један ка-
мичак. Вожња се наплаћивала
према броју камичака.

WALT
DISNEY

ПАЈА ПАТАК

ЗАМКА ЗА „ПУСТИЊСКУ ЛИЦИЦУ“

ДРУГИ
СВЕТСКИ РАТ

**УЛОГА ТАЈНИХ СЛУЖБИ У II
СВЕТСКОМ РАТУ БИЛА ЈЕ ОГРОМНА,
НЕКАДА ЧАК ОДЛУЧУЈУЋА. АЛИ,
НИ ОНЕ НИСУ НЕПОГРЕШИВЕ.**

Десетог новембра 1941. године две подморнице кренуле су из Александрије са два одреда енглеских војника. После четири дана шловидбе, у мрачној, олујној ноћи, изрониле су на пучини крај Сиренаике. Са обале, у даљини, жмгала је светлост: био је то уговорени знак да искрцавање може да почне.

Шибани леденим ветром, у мраку густом као тесто и по таласима који су њихове гумене чамце бацали тамо-амо, Енглези су једва успели да се докопају обале. Било им је за тај подухват потребно пуних шест часова — шест пута више него да је искрцавање обављено по бољем времену.

Команданте Киза и Лејкока дочекала је на обали висока прилика једног Арапина. Обојица су га одмах препознали. Био је то Џон Хазелден, потпуковник енглеске војске који је, прерушен у Арапина, успео тако добро да се увуче међу мештане и са таквом тачношћу говори њихов језик да се ни пред Немцима није скривао.

Хазелден је ове крајеве познавао као свој длан, а имао је доушнике међу становницима и од њих сазнао где се тачно налази немачки главни штаб у Африци. Рекао је Кизу да фелдмаршал Ромел борави у месту Беда Литорија, двадесетак километара удаљеном одатле, у згради коју тамо свако зна као „Ромелхаус“.

Пошто је укратко обја-

снио Кизу топографију области кроз коју треба да прође, Хазелден се повукао. Било је боље да се не излаже непотребној опасности јер су његове услуге савезницима биле драгоцене.

Само посматрач

Лејкок је остао на обали са тројицом људи, а Киз се са осталима упутио према унутрашњости. Тако је почела једна од најважнијих акција енглеских командоса на почетку другог светског рата.

Немачки фелдмаршал Ервин Ромел задавао је много мука Енглезима, не само као генијални војни стратег. Његово име као да је утицало на њих неком чудном моћи и стварало у њиховим редовима психозу не сигурности. У једној поверљивој ноти највише британске команде каже се: „Штета је што наши људи приписују Ромелу натприродне моћи“.

У кабинету адмирала Киза, шефа за специјалне акције енглеског главног штаба, родила се због тога једног дана замисао која је требало да Енглезима улије самопоуздање, а Немцима разбије морал: отети и-

ли чак убити „Пустинску Лилицу“, како су сви називали овог Хитлеровог фелдмаршала.

Киз је одмах приступио разрађивању подухвата. Одabrано је шест официра и педесет три војника који ће учествовати у овом важном задатку. Сви су били припадници такозване „Лејфорс“, специјалних снага пуковника Лејкока. Занимљиво је ипак да сам Лејкок није много веровао у успех овог опасног подухвата, па се тако није одлучио да пусти своје људе саме. Укрцао се заједно са њима у једну од подморница, са одлуком да остане на обали као посматрач.

Сатима је Киз корачао на челу својих командоса. Шибали су их ветар и киша у хладној новембарској ноћи. Када је свануло, расули су се и пут наставили кришом. Хазелденов водич, Арапин, напустио их је па су сада морали да се сналазе сами.

Уснула »Ромелхаус«

Следећу ноћ командоси су провели у једној пећини осам километара удаљеној од Беда Литорије. Поподне 16. новембра Киз је издао последња наређења

својим људима: имали су да се поделе у три групе. Прва, коју ће предводити он лично, увући ће се у Ромелову вилу. Друга ће подићи у ваздух телефонске водове на непријатељској линији за комуницирање у близини места Сирен, а трећа је имала задатак да надгледа пут који води у немачки главни штаб и да поред тога изврши диверзију на немачка возила која су се налазила у Беда Литорији.

У шест часова после подне наставили су пут: да

НЕМАЧКИ
ФЕЛДМАРШАЛ
ЕРВИН РОМЕЛ

стигну у Беда Литорију биле им потребне шест сати.

У десет минута до поноћи Киз је са својим људима стигао на трг Беда Литорије и одмах препознао „Ромелхаус“. Изгледало је да сви у њој спавају мртвим сном. По ветру који му је загушивао глас капетан Кемпбел упита на савршеном немачком:

— Има ли кога овде?

Стражар изнутра одмах отвори и две прилике сручише се на њега. Све је трајало само трен, али Немцу је то било довољно да, ако већ није могао да се одбрани од сечива које је севнуло испред његовог гркљана, успе макар да крикне што је јаче могао. Тај урлик стајаће веома скупо Киза и његове људе.

Рафали и ветар

У тренутку када је Киз улазио у двориште виле, друга група управо је обављала свој задатак. Пошто су дигли у ваздух телеграфске и електричне водове, „Ромелхаус“ је одједном утонула у потпуни мрак и Киз је опрезно почео да се приближава улазу. Три човека послао је да се увуку у вилу са стражњег стране.

Унутра нико није чуо ни експлозију која је прекинула водове ни стражарев урлик. Ветар је завијао, а грмљавина била тако јака, да они који су спавали нису у сну могли да разлуче ове звуке. Али, нису сви спавали!

Наредник Кауфхолц мучио се у својој соби на првом спрату са несаницом. Када је чуо крик, излетео је у ходник. Сударио се са Кемпбелом и његовим помоћником и настало је пуцање. Када је наишао Киз, схватио је да је пропао ефекат изненађења и у магновењу се одлучио да пуца. Рафал је одјекнуо у мрачном ходнику. Једна врата су се одмах отворила и зачуо се митраљез: Киз се срушио смртно погођен.

Уместо да ухвати Немце у ступицу, Енглези су, када је настала паника у вили и почели да одјекују митраљески рафали — што није било предвиђено, схватили да је акција пропала и сместа нестали из двори-

шта. Немци су одмах почели да претресају сваки ку-так, али од командоса није вишу било ни трага. Осим убијеног Киза и четири убијена Немца, није било ни-кога.

Изиграо их

Целе ноћи и следећег да-на Енглези су се узајамно тражили и скупљали. Нај-зад, касно поподне, група од двадесет и нешто људи међу којима се налазио и капетан Кемпбел приспела је на обалу где су се искр-пали. Од оних што су по-дигли воде у ваздух није било ни трага ни гласа. Тек касније сазнало се да су заробљени сви до једног!

Када је пала ноћ, једна од подморница изронила је на површину, али, људи у њој као да нису видели или схватили знаке које су јој Лејкок и Кемпбел упућивали са обале: чамци се ни-су појављивали! Када је почело да свиће, свима је било јасно да се евакуација неће обавити пре наредне ноћи. Неки су тала одлу-чили да не ризикују чека-јући: повукли су се да се сакрију по арапским сели-ма.

Али, то није помогло. Ус-коро су сви били иза не-мачких брва, осим Лејко-ка и једног наредника који су успели да се извуку: њих ће прихватити британ-ска Осма армија — после равно четрдесет и једног дана...

Енглеска акција ипак ни-је сасвим пропала. Напад на вилу у Беда Литорији унео је приличну пометњу у немачке редове, али глав-ни циљ не само да је про-пао, него није ни могао да буде постигнут: Ромел се уопште није налазио у ви-ли! Он је у њој боравио са-мо једном и тада је названа „Ромелхаус“. То је била сва њена веза са „Пустињском лисицом“. У тренутку на-пада ту је била смештена само интендантура главног штаба који се налазио не-где између Тобрука и Бар-дије.

М. К.

МИНИ-КВИЗ

- 1 Што су страто-кумулуси?
- 2 Ко је компоновао оперу „Бајаци“?
- 3 Кад је откривен Тутанкамонов гроб?
- 4 Који је чувени француски писац рекао: „Историја је само ексер о који ја качим своје романе“?
- 5 Ко је према легенди основао Картагину?

ОДГОВОРИ:

1. Страто-кумулуси су врста земљаних брва, које су Римљани користили за одбрану својих граница. 2. Бајаци је опера француског композитора Жана-Батиста Кристофа. 3. Гроб Тутанкамона је откривен 1922. године у Египту. 4. Жан-Пол Сартр је рекао: „Историја је само ексер о који ја качим своје романе“. 5. Картагину је основао легендарни Пуник.

ЛЕГЕНДЕ О МЕСТИМА

Пре много година у једном селу разболе се удовац Маринко. Судњи час се приближавао а још није знао коме да остави сина јединца, чет-ворогодишњег Рају. Како није имао никог ближег решио је да Рају пошаље свом побратиму Авраму у суседно село Бегаљице.

Честити Аврам са суза-ма прими аманет побрати-ма и поглади куштравог, збуњеног дечкића. Тада се обрати двојици синова:

— Ја сам данас добио трећег сина а ви млађег брата. Пазите га и чувај-те ко зеницу ока јер ако му било ко од вас учини нешто нажао пут за уш-и да ми никад мзијете пред очи.

ПРВИ У СЕЛУ

Лета су минула а Раја је у дому новог родитеља одрастао у лепог и кр-пног момка. Био је први и у пољу и у колу. Над-бацивао је све момке из села у бацању камена с рамена, а нико није могао ни да доскочи колико ок. А кад би прошао селом, чуо би се чежњив уздах девојака.

Једног поподнева, док се сељани седали поред извора и приповедали, за-поденуо се разговор и о Раји:

— Видиш, Авраме, овај твој Раја израсте у кр-пног момка. Време је и да се жени а и треба му наћи добру прилику. У селу селу има и добро и-мање а кућа му је у ко-ров обрасла. Штага је, ка-жу људи, такав момак а кућу му коров заробио — рече једна седа старица Авраму.

КРВАВИ ДУКАТИ

— Даћу ти све што си овде стекао, па иди — рече са сузама у очима стари Аврам Раји, сину свога побрати-ма. Од тада је доста времена прошло, а од Раје ни трага ни гласа.

— Да, да. И мене те ми-сли море — одговори Ав-рам замишљено.

Тешко беше Авраму а-ли ипак кроз неколико дана позва преда се Рају и погнуте главе стаде му говорити:

— Видиш, Рајо сине, до-шло је време да се и ти кућиш. Радан си и по-

за ових шеснаест година, скоро да му ни шљук не-бих мањи дао, вукови је-дни ненасити.

Ујутро, Раја оде свом селу.

ЗЛА СЛУТЊА

Прођоше дани и лету се виде крај а од Раја ни-гласа. „Послови су многи па момак и главу ваљ-да не може да дигне“, те-шио се стари Аврам. И ле-то прође, време се окичи, а од Раје ни трагу ни гла-са. Тешка мора притиште Аврама и он не могаше из-држати него отпреми слу-гу да оде у Рајино село и да се распита зашто се момак не јавља већ толи-ко времена.

Не прође много а ето ти слуге натраг.

— Сељани се зачудили кад их приупитах за Рају — рече слуга. Нити су га видели, нити знају за ње-га.

Поскочи старац к'о опа-рен. Нека зла слутња о-шину га. — Није могуће. Нијеее! Он мора да је га-мо па га нико није видео — поче да се гуши Аврам. — Како сам могао да га пошљем самог с оноли-ким дукатима... Можда... можда га је неко убио и опљачкао — покушавао је старац да проникне у оно што је наслуђивао.

Већ су пролетње воде топиле снег и кравиле гвр-ду смрзнуту земљу, а Ав-рам се и сам истопао. Ни-је више личио на оног снажног и крепког човека који је и бесне бикове кротио.

Једног дана, при крају зиме, вучен нечим необ-јашњивим оде до сандука у којем беху дукати. Откљу-чавајући га поче прокли-њати и злато и људску похлепу. Одједном заста-де. Протрља ипак по че-лу и промрмља:

— Авраме, јеси ли ти то умом скренуо или ти се само чини?

У сандуку је било више дуката него онда када је Раји одвојио његов део. Сумња се одмах родила и он позва своје синове:

штен момак а и грех је да ти очеву кућу коров пустиш. Ред је да и на твој огњишту запустета ватра радосница. Узми мајсторе па уреди кућу како је ред и како таквом момку доликује. Даћу ти све што си овде стекао, па иди. Треба и на женид-бу мислити. Празна је сва-ка кућа без цике и ври-ске деце.

Тешким кораком стари-на оде до дрвеног санду-ка гвожђем окованог и за-вуче руку у благо година-ма стицано. Узе Рајину торбу и напуни је дукатима:

— Узми, шта се нећ-каш, зарадио си ти и ви-ше за ове године. Ујутро порани, па пут под ноге и нека ти је са срећом!

Синовци Аврамови који се ту затекоше не могоше се уздржати те запиташе: — Бабо, колико се из сандука одујмило?

— Колико се одујмило, велите? — зграну се Ав-рам. — Да је и слуга био

— Кад сам Раји дао ње-гову злехуду зараду, ви рекосте да се много одуј-мило. Па како је сада ви-ше дуката него што је о-номад остало?

— Па, бабо, продавало се: Те шљиве, жито и... па се напунило — муцали су они пред очевим погле-дом не подижући главе с пода.

Отац их отпреми не ре-кавши више ни речи. Ђу-тао је и веноу.

ВИ СТЕ ГА УБИЛИ!

Дође и пролеће. Чобани истераше стада на паш-њаке. И једног дана пуче по селу глас да су козе у шуми откриле леш.

Скупише се и људи и препознаше Рају. Дође и стари Аврам и лелечући баци се преко мртвог Ра-је.

Ноћ покри село. Свуда мрак само у Аврамовој кући светлост.

— Ви сте га убили, зло-твори једни! — јецаше Ав-рам пред немим синовима. — То цело село зна, сви знају и ћуте. Чекају да ја по правди пресудим, да ја понесем највећи терет. Али, нећу вам ја судити. Нека вам суди виша сила. Отац сам вам и не могу вас гледати на вешалима мада сте заслужили и ви-ше од њих. Ноћ је, а свет је велики. Идите и да вас моје очи више никад не-виде.

Сутрадан Аврам доведе неимаре рекавши им да жели да ту, у Бегаљици сагради манастир који ће носити име Рајин новац. Народ касније споји ове две речи и остаде Раји-новац.

Легенда каже да је не-срећни човек добро пла-тио главног мајстора да га овај у току једне ноћи живог узиде у зидине ма-настира.

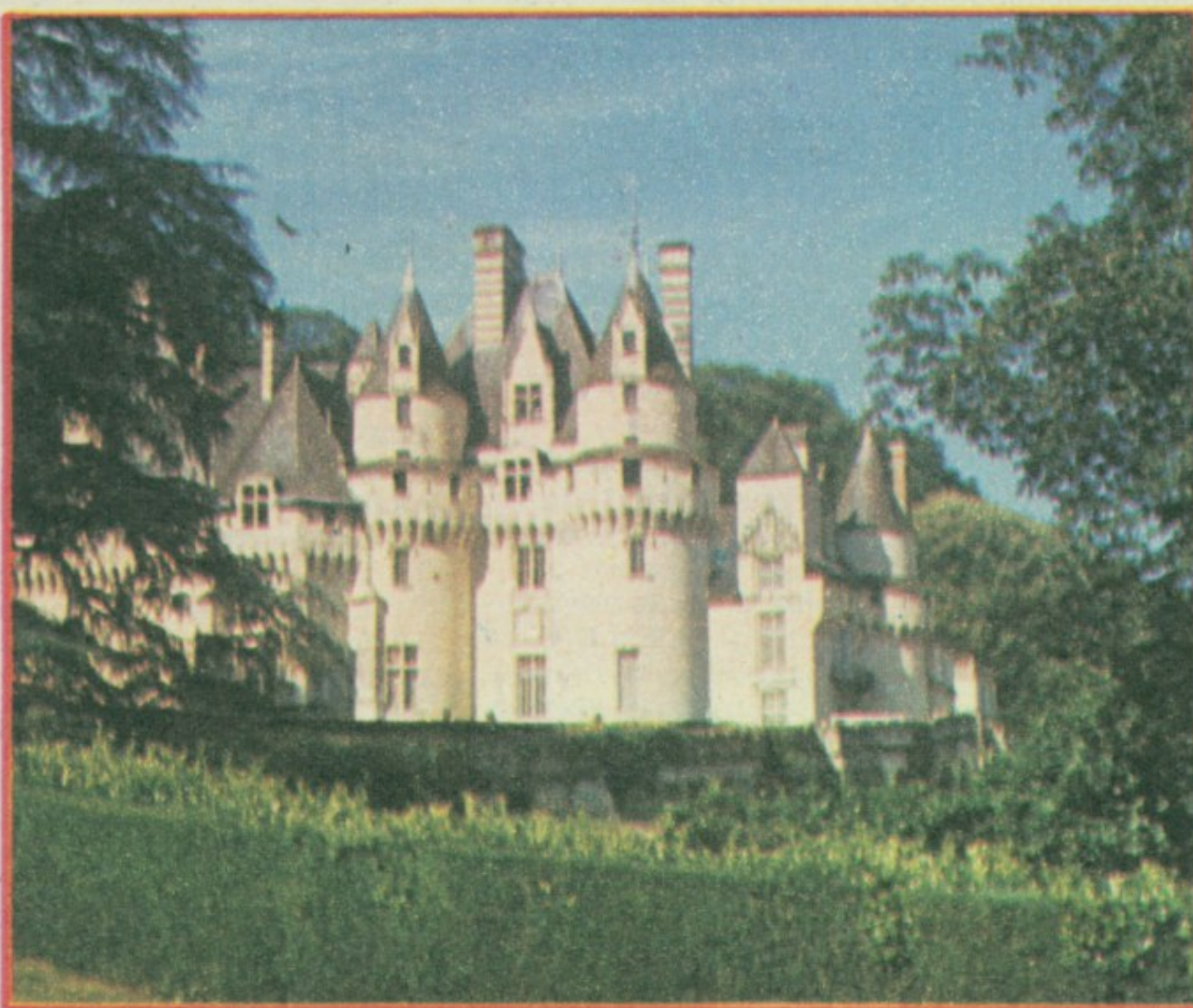
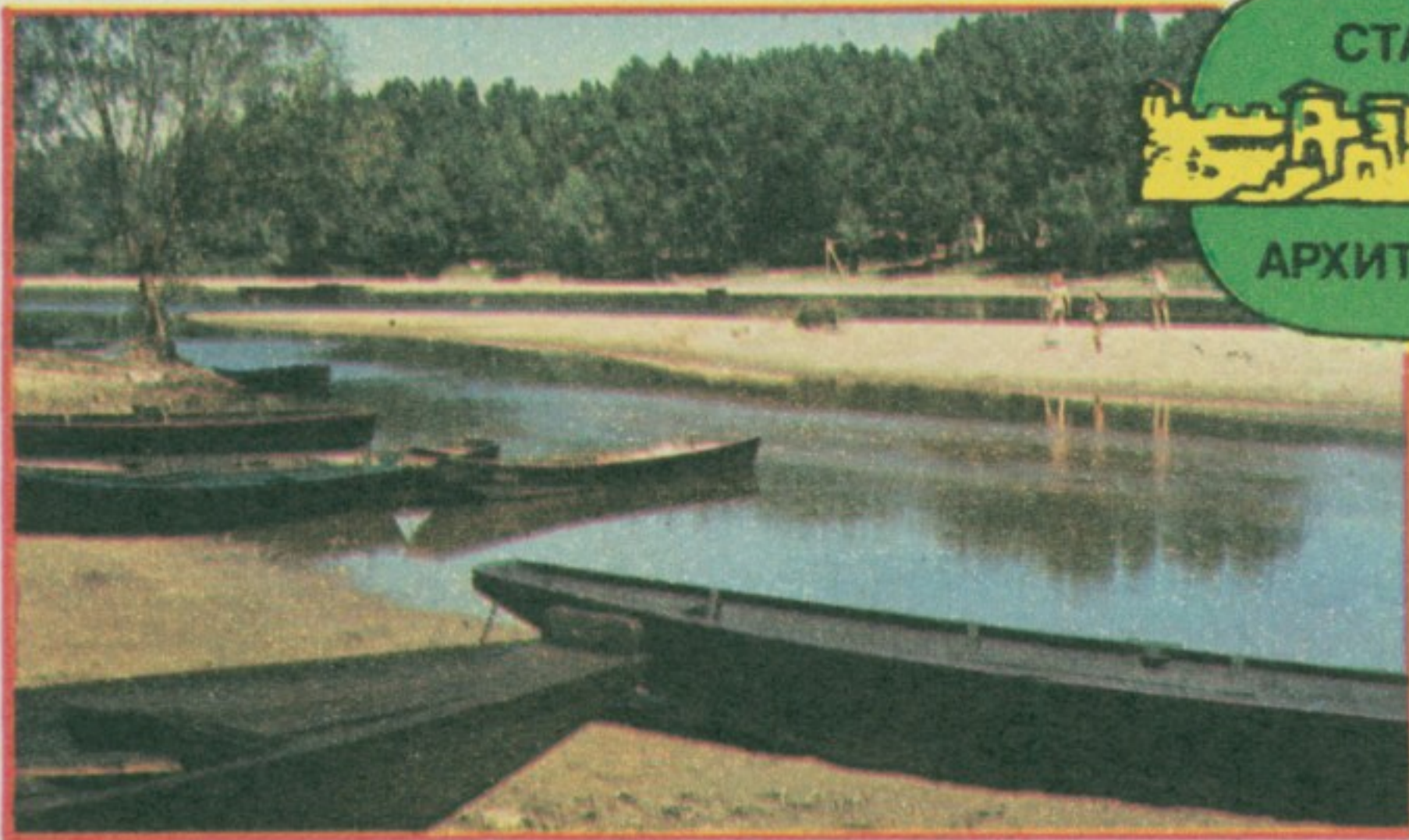

Манастир Рајиновац у Бегаљици, код Гроцке, пр-ви пут се помиње почет-ком 18. века. За време аустроугарског рата 1788—1790. теже је страдао. Обновио га је обор-кнез Бегаљице, Стеван Андре-јић Палалија 1793. године. За време сече кнежева 1804. године Палалија је погубљен и сахрањен у Рајиновцу.

Бранислав Јовановић,
Београд
Доле Рибава 18/IV
(Хонорар 500 дин.)

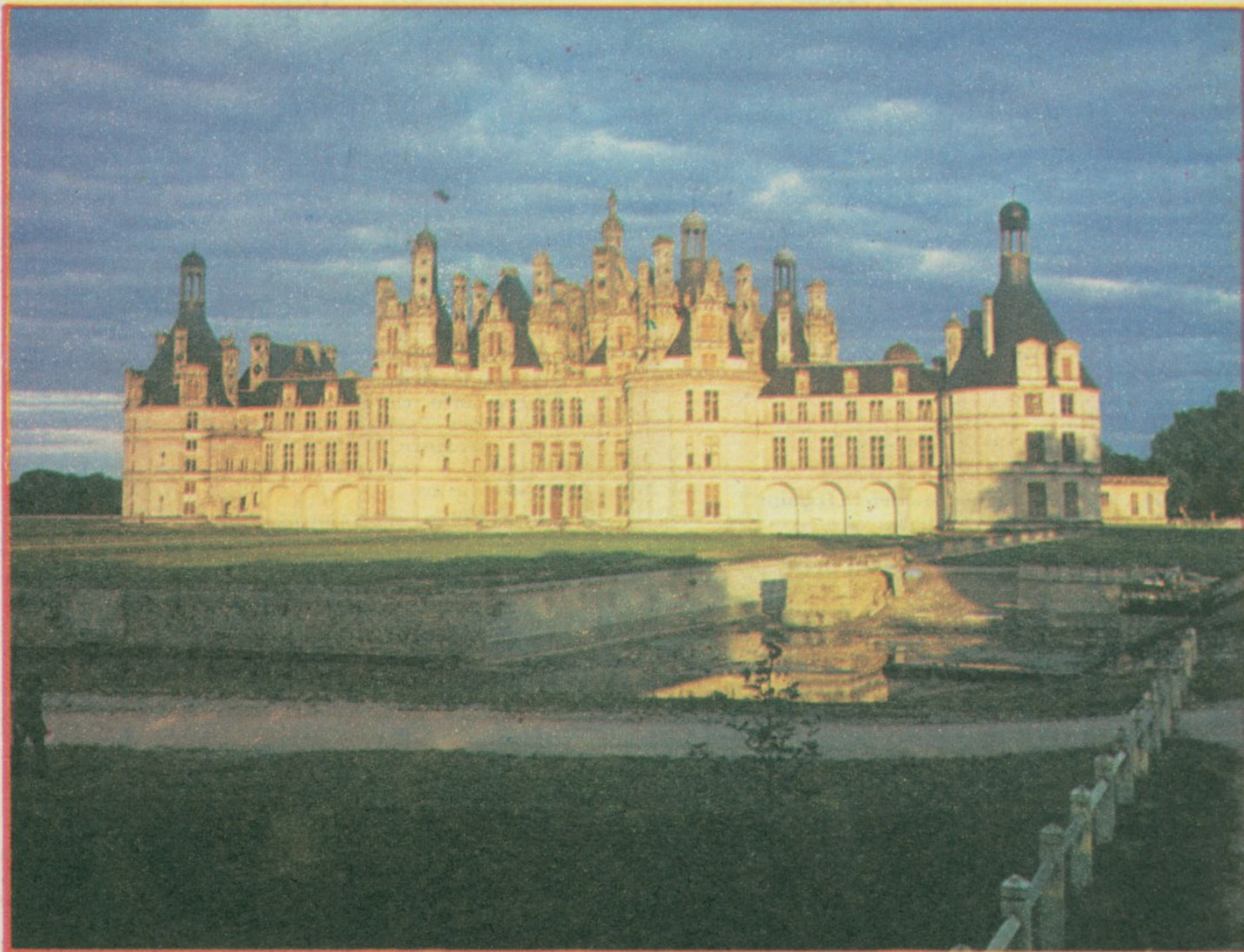
ДРАГУЉИ ДОЛИНЕ ЛОАРЕ

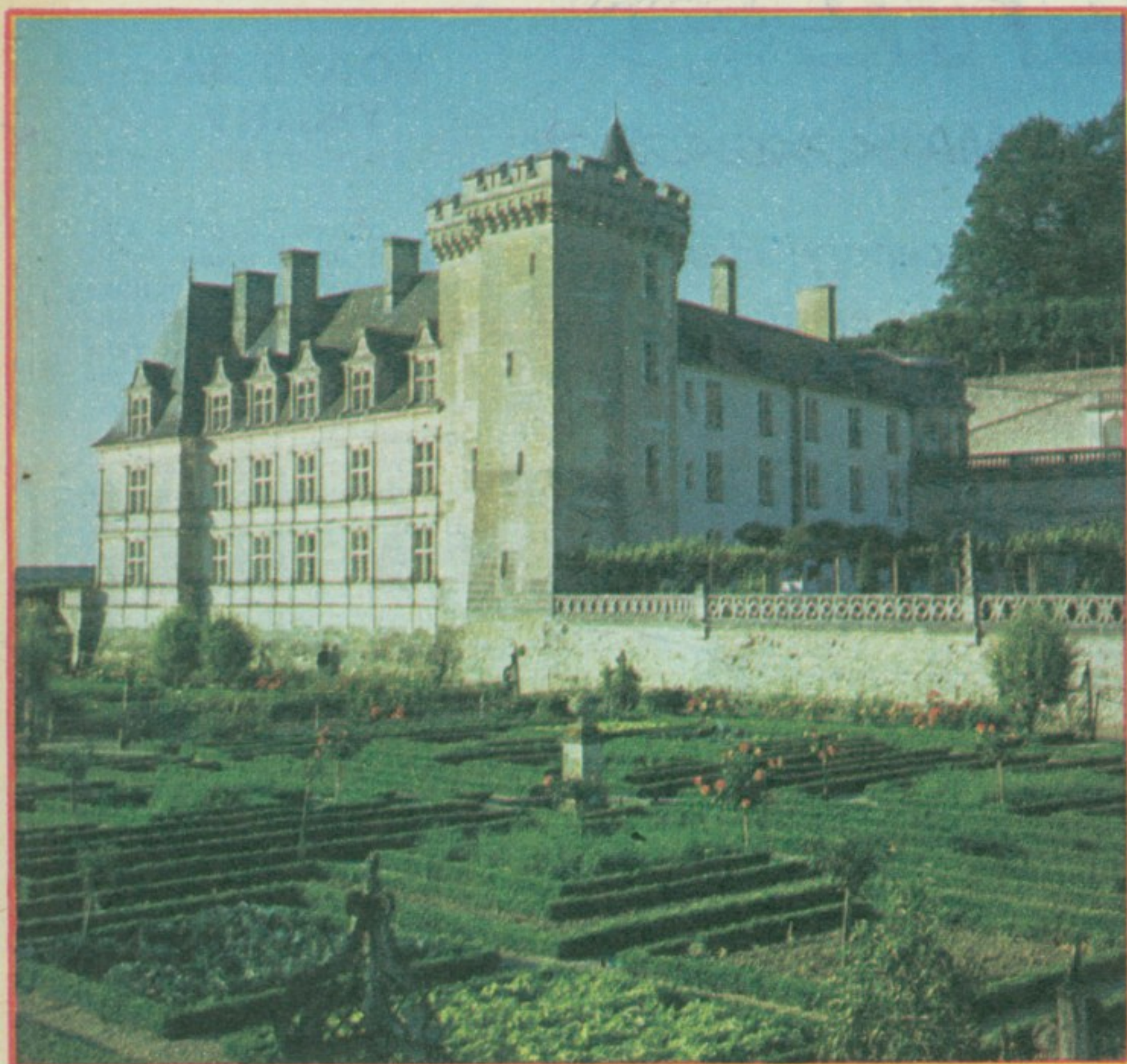

У долини широне, мирне реке, у питомом амбијенту брестуљана засађених виновом лозом, лене замнови Лоаре. Грађани тоном читавих седам стотина година, служили су у разне сврхе. Као јана утврђења у време стогодишњег рата (вођеног с пренидима од 1337. до 1453), ловачке куће, резиденције француских и енглеских краљева. Временом и све већим богаћењем земљопоседника и вештих финансијера и баннара, подину се замнови који као да се танмиче својом лепотом и раскоши.

КУЛЕ ОД БЕЛИХ СТЕНА — На обронцима брега, опкољен са свих страна шумом, лежи замак Усе, импозантна грађевина сазидана од масивних белих стена. Као и многе друге грађевине тог времена и овај замак носи одлике више стилова. Источно крило сазидано је у готском стилу, западно у ренесансном, а јужно у готском и класичном. Унутрашњост замка украшена је ренесансним мотивима. Саграђен почетком 15. века, послужио је као уточиште породици Буел за време стогодишњег рата.

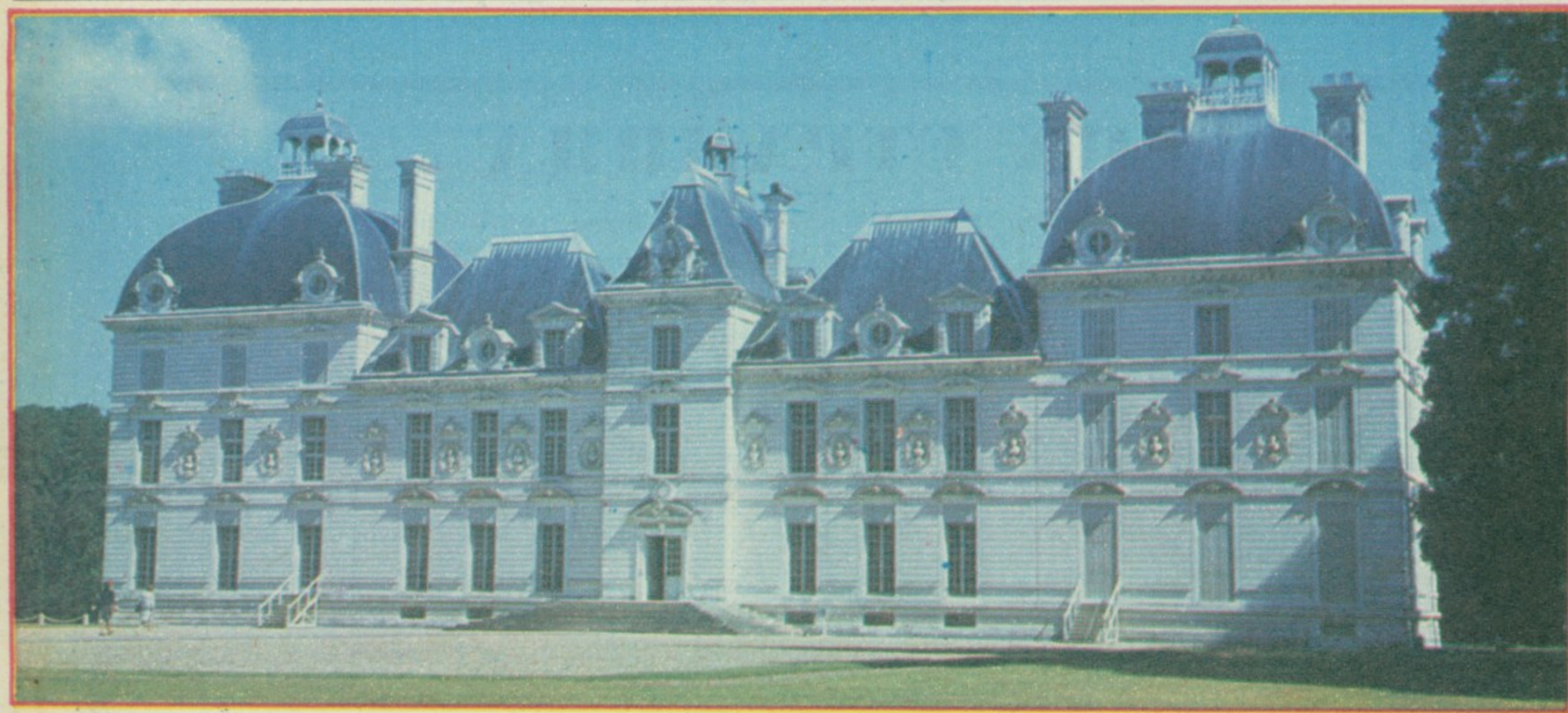
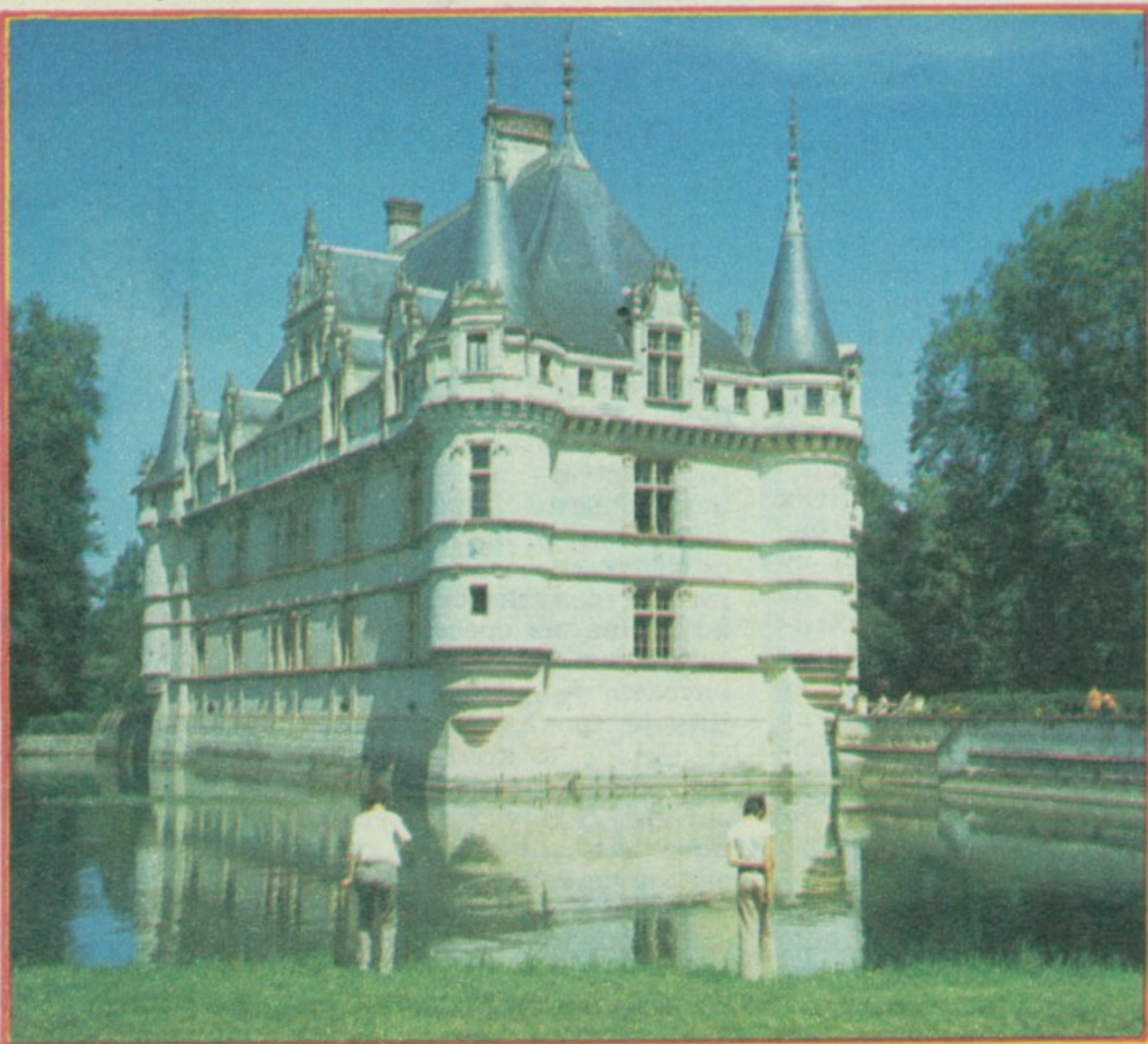
400 СОБА ШАМБОА — По површини коју покрива и својих 400 соба, ренесансни замак Шамбо представља највећи дворца у долини Лоаре. Његова основа послужила је архитектама као узор за пројектовање дворца у Версају. Овај замак, сазидан у шуми пуној дивљачи, који је требало да служи као ловачка кућа, представља прави драгуљ међу грађевинама тог времена. Колико је коштала изградња Шамбоа тешко је рећи, али познато је да је потпуно испразнила државну касу. Па ипак, од градње се није одустало. Да је краљу Франсоа I био необично стало до Шамбоа показује и податак да није успео да скупи новац за откуп заробљеног сина, али је зато нашао средства да настави изградњу замка. Шта је све требало уредити у самом замку, али и око њега, види се из пројеката којим је било предвиђено скретање тока Лоаре да би се њене воде довеле до под саме зидине. Међутим, због недостатка новца овај план није остварен: уместо Лоаре, до зидина Шамбоа доведена је речица Косон. У свом велелепном замку боравиле су многе знамените личности: Франсоа I, Хенри II, Карло V, Франсоа II, чувени писац Молијер који је управо у њему и написао неколико познатих дела, међу којима и позоришни комад „Грађанин племић“.

УЗОР ФРАНЦУСКИХ ВРТОВА — Ако би неко желео да тражи узор француских вртова из 16. века пут би га одвео до **Виландрија**, замка који је саградио **Жан Бретањски**, државни секретар за време владавине Франсиса I. Ретко складна архитектура се просто утапа у вртове чије алеје геометријских форми симболизују разна осећања. У Виландрији се налази и неколико радова шпанског сликара Гоје.

ОВДЕ ЈЕ РАДИО БАЛЗАК — Мали ренесансни замак **Азе л Ридо** несумњиво садржи и неке елементе готске архитектуре. Саградио га је вероватно највећи финансијски шпекулант 16. века **Жили Бертело**, човек који је имао подједнако смисла и за новчане трансакције и за лепу архитектуру. Са много укуса и љубави он је уредио свој замак, али није дуго живео у њему: пао је у немилост Франсоа I и због тога био приморан да напусти Француску. Непосредно по Бертелсовом бекству у иностранство краљ је **Азе л Ридо** прогласио крунским добром. У замку је врло често боравио и **Балзак** чија је радна соба и до данас остала очувана.

ЗАМАК ДВЕ ХИЉАДЕ РОГОВА — Саграђен 1634. године скромним средствима, али са много осећања за меру, замак **Шаверни** представља узор француске класичне архитектуре. У овом дворцу необично хармоничне фасаде остале су до данас сачуване бројне таписерије и гоблени који се убрајају у најбоља остварења 17. века. Зидове Шавернија украшава и 2000 пари јеленских рогова. То су све трофеји јелена одстрељених током 300 година у шуми која окружује замак.

ГАБРИЕЛ ПРАЗНИ КАСУ — Замак **Менар** саградила је на самој обали Лоаре миљеница Луја XV мадам **Помпадур**. Радовима је руководио дворски архитекта **Габриел** чији је недостатак смисла за штедњу врло брзо испразнио државну касу. Као особа префињеног укуса мадам

Помпадур је захтевала да се замак и имање око њега посебно уреде: тако су подигнути маштовити вртови украшени бројним скулптурама, вештачким потоцима и малим пећинама.

Текс и снимци: **М. Вујовић**

МАМАЦ ЗА ЛАКОВЕРНЕ

Слично животињама, и неке биљке хране се — инсектима. Оне их прво „жваћу“, ситне, а онда варе и тако себи омогућују живот. И на нашем тлу живе те чудне грабливице које по облику и изгледу не делују нимало застрашујуће. Напротив, веома су ситне и јарко обојене, чиме и примамљују инсекте.

Неки тврде да те биљке за један оброк могу да поједу човека! На срећу, то је само плод маште аутора фантастичних прича, јер највећи залагај који могу да „прогутују“ је скакавац или мања птица.

Претпоставља се да постоји око 450 различитих фамилија ових чудних биљака. Њихови листови су зелене боје, тако могу да стварају шећере, а беланчевине добијају из сварених животиња. Готово све врсте живе на каменом тлу сирсашном солима, па варењем масне хране и беланчевина уносе у себе азот који је веома важан за њихов раст.

Ове биљке не хватају животиње на исти начин. Неке врсте намамљују инсекте лепљивим и миришљавим соковима, друге их, пак, хватају брзим покретима листова, а треће има-

БИЉКЕ СА ЗУБИМА

ју мешкове или кантице препуне фермената у које упадају животиње.

ЛИСТ СА ПИЈАВКАМА

Росуља или *Drosera rotundifolia* која живи и код нас, има на листовима пипке, на чијем врху се из посебних жлезди лучи лепљива материја. Када инсект слети на тај лист који подсећа на раширен цвет, у његовој средини додирује једну врсту квржице. Тада се остале пијавке, готово тренутно савијају око жртве, из средине „цвета“ луче се ферменти и инсект је ускоро сварен. Чим је храна усисана, лист се ствара, а крила и чврсти хитински делови животиње остају на његовој површини све док их ветар одатле не однесе.

И лист меснице (*Pinguicula vulgaris*) која такође живи код нас, поред планинских потока и на влажним ливадама, одмах се уврће око плена и вари га. На Флориди живи једна

И биљке моју да осећају! Неке обавијају лисце око инсеката чим слеће на њих и почињу да их — варе!

врста ових биљака, названа Венера мухолска (*Dionaea muscipula*), висока око 30 сантиметара. Њени листови састоје се из две половине које се мо-

гу преклопити дуж средњег нерва. На лисци се налази шест бодљи, а по ивици зупци. Када инсект падне на лист и додирне бодљу, половине се пре-

клапају, зупци улазе један међу други и заробљена животиња ускоро је сварена.

ГОЛУБ ЗА УЖИНУ

На острвима Борнео, Суматра и Јава живи жбунаста биљка која припада врсти *Nepenthes*. Њени листови су претворени у кантице, а свака има поклопац на врху. Они не дозвољавају да вода улази у те лончице и тако разблажује ферменте за варење.

Неке кантице дугачке су и до 30, а широке 12 сантиметара, до половине су напуњене ферментима па могу да сваре и птице, чак и мање голубове. Ивице кантице превучене су воском и упадљиво обојене, а посебне шаре у унутрашњости намамљују инсекте. Чим животиња стане на клизаву ивицу, одмах се стропошта у унутрашњост, а многобројне чекиње које тамо постоје спречавају је да изађе.

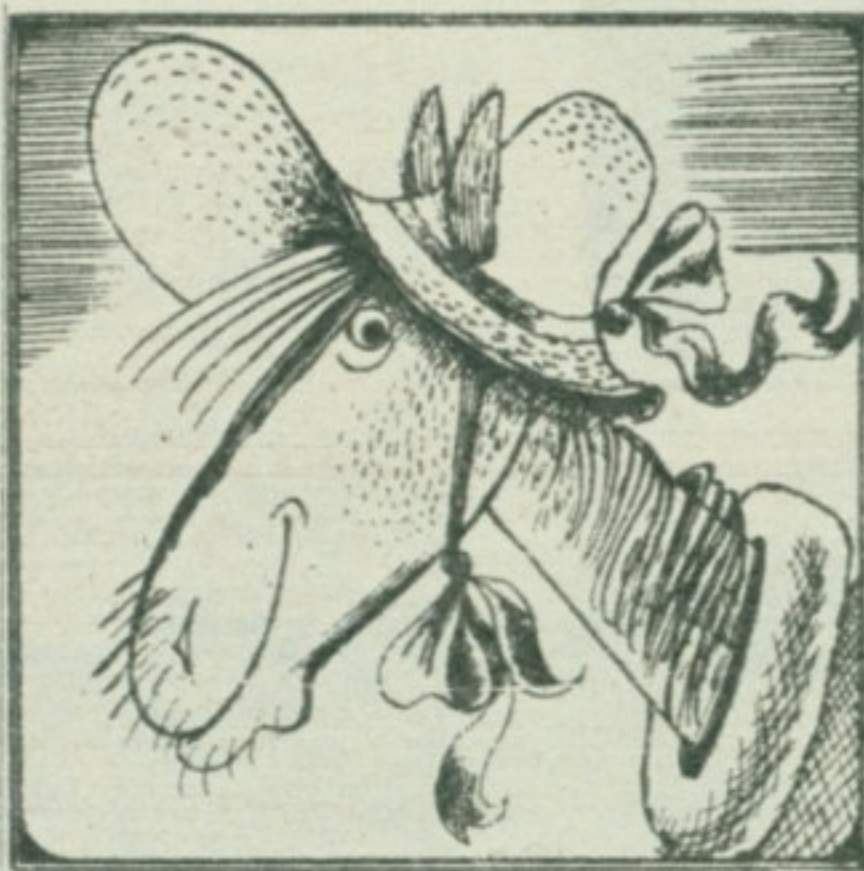
Једна врста ових биљака има и практичну примену! Тако *Drosophyllum lisitanicum* која живи на Пиринејском полуострву становници гаје на балконима и прозорима зграда. Оне спречавају улазак инсеката у станове, јер највише воле да једу — муве и комарце.

Б. Ј.

СА СТАРИХ СТРАНИЦА

ШЕШИРИ ЗА КОЊЕ

Лондонски дописник „Келнских новина“ јавља да се у Енглеској озбиљно планира снабдевање коња у жарким дањима — шеширима од сламе. Подстицај за ово био је извештај енглеског конзула у

Бордоу, где се шешири такви за коње у општој употреби налазе. Као доказ о корисности њиховој конзул саопштава да је једна тамашња ергела пре њиховог увођења сваке године за време жега губила у просеку по 12 коња који од удара сунчанице страдају. Међутим, откако су сламни шешири уве-

дени у употребу, још ниједан коњ с тог разлога угинуо није. Обрасци шешира што их је конзул у Енглеску послао, влада је сместа стпослала трговачкој комори у Лутон, град који се центром енглеске производње сламних шешира сматра. Шешири су снабдевени широким ободима за уши коња и тракама што се испод чељусти везују. Енглеско друштво за заштиту животиња већ је учинило велику поруцбину за ову врсту шешира.

(1898)

СУЗЕ ПРОТИВ МИКРОБА

Према саопштењу листа „Itali“, један познат научник тврди да су сузе човечје изванредно средство против микроба уопште, а против бацила туберкулозе нарочито. Према његовим испитивањима изгледа да у састав суза улазе разноврне материје које најпогубљивије дејствују на размножавање свих могућих микроба, бацила и разних штеточина. Пишући о томе, лист каже да се од сада нико више уздржавати не треба од суза изазваним осећањем огорчења, љутње, ганућа или радости; напротив, треба плакати што се више може и сузе у нарочите посуде скуп-

љати ради лечења од различитих болести страдајућег човечанства.

(1893)

УСАВРШАВАЊЕ ТЕЛЕФОНА

У садашње време човек који жели телефоном служити се, мора се великим стрпљењем наоружати и суздржан бити иначе ће десет пута на дан употребити такве изразе који нежне уши „телефонских госпођица“ утврдити могу. Окрећеш ручицу, окрећеш, а теби уопште не одговарају или те с погребним заводом споје кад ти је бабица нужна!

Из Сједињених Држава стиже нам сад проналазак који сваком претплатнику могућност

пружа спојити сам себе са сваким другим претплатником без посредовања трећег лица. На располагању вашем налази се диск чија је половина круга заузета бројкама од 0 до 9. Ако је вама сад потребно с господином број 567 поразговарати, то ви и изаберете тај број на свом диску чиме се и веза између вас и господина који на располагању има број телефона 567 успоставља. Веза та одржава се све док ви свој „пријемник“ на куку не окачите, тако да ваш разговор не ризикује да на најзанимљивијем месту прекинут буде. У исто време, ниједан други претплатник не може се спојити с особом с којом ви у датом тренутку разговарате, што лица која разговор воде спасава разних случајности и индискреција.

(1897)

DIK
BROWNE

ХОТАР

СТРАШНИ

БЕСПОМОТЊНИ У ЈЕЗЕРУ

Све се догодило у тренутку, брзо и неочекивано. Аутомобил вартбург ЧА 322-22, којег је возио тридесет петогодишњи Мирко Драмићанин, најпре се мало занео, а затим је у оштром завоју нагло скренуо на леву страну. Возач је изгубио контролу над аутомобилом који се преврнуо на бок. Дошло је до још једног превртања, а затим се аутомобил са висине од десетак метара суновратио у хладну воду Овчарско-кабларског језера које је на том месту дубоко преко 30 метара.

За путнике у вартбургу, у којем су се поред возача налазили и његова супруга Стана, трогодишња кћерка Ивана, Зорица Рацић и деветогодишња Светлана Костић, крај је изгледао неизбежан.

На опасном ишћу

Био је ведар и јасан октобарски дан кад су њих петоро кренули из Ивањице на свадбу рођацима у Слатину крај Чачка. Сви су били весели и једва су чekali долазак у Слатину. Са њима је пошао и двадесет петогодишњи студент Милић Рацић. Милић се са својим очухом возио аутомобилом који је такође био пун и ишао је испред вартбурга.

На уласку у Овчарско-кабларску клисуру, којом кризуда пут Титозо Ужице — Чачак уз сам руб осам километара лугачког акумулационог језера, поштрили су пажњу јер се на том делу пута догодило неколико несрећа.

На самом изласку из клисуре, недалеко од велике хидроелектране „Међувршје“, у сусрет им је долазио црвени аутомобил. Данас сви мисле да је то био „Фиат 1300“, али нико није у-

спео да запамти његов регистарски број. Зна се једино да је јурио великом брзином и да је тешко савладао кривину из које је изашао идући у сусрет Милићу Рацићу. Студент је седео на задњем седишту и пажљиво пратио црвени аутомобил који се приближавао новој кривини из које је требало да изађе вартбург са петоро путника. Успео је да види како се вартбург заноси на леву страну, а затим је својим сапутницима викнуо:

— Оде Мирко у језеро!

Бескрајних 70 метара

Вартбург се зауставио у води 20 метара од обале, преврнут, и одмах је почео да тоне. Све то посматрало је десетак риболоваца са обале, али нико није запливао ка унесрећенима.

И док су они посматрали шта ће се догодити, у преврнутом аутомобилу, који је већ прекрила вода, одиграла се права драма. Кад је увидео да су у питању секунди, Мирко Драмићанин је главом разбио стакло на аутомобилу и из њега избацио девојчице Ивану и Светлану. Зорицу и супругу Стану нигде није видео. Мислећи да су већ изишле из олупине или да су испале при тумбању, извукао се из аута, који се већ налазио пет-шест метара испод површине језера.

У међувремену, док су се путници потонулог аутомобила борили с водом, Милић је трчао ка месту несреће. Тих 70 метара, које је требало да преточи, чинили су му се бескрајни. Када је задихан стигао на место одакле се аутомобил сунвао у језеро, скочио је у повој дубок десетак метара од обале и зауставио се на самој обали.

На позивима воде није било ничега. Кад је збацио

са себе капут, на двадесетак метара од обале угледао је нејако тело како се свом снагом бори да остане на површини. У том тренутку, сећао се касније, осетио је неку натчовечанску снагу. Без размишљања је скочио у хладну воду и брзо запливао. Тада је пред собом угледао деветогодишњу Светлану како на леђима држи трогодишњу Ивану која је чврсто стегла око врата. Деца су млатарала рукама покушавајући да се одрже на води.

Дохватио је девојчице и запливао према обали. Враћајући се ка котлу, угледао је и сестру Зорицу, која је машући рукама, тонула, позово извањала и непрестано дозивала:

— Светлана! Ивана!

Кад је децу изнео на обалу, Милић се позово отиснуо на воду и упутио ка Зорици. Држећи је за косу,

Смело и без размишљања, Милић Рацић је скочио у понор дубок десет метара, а затим у хладну воду. Тада је почела огорчена борба за пет живота.

успео је да спасе и њу. А када се и трећи пут вратио на место где је потонуо аутомобил, из воде су изишли возач Мирко и његова жена Стана. Кома пре да помогне, прострујало му је кроз главу.

Велики исцрп храбрости

Ипак му се учинило да Мирко више нема снаге. Похитао је к њему, верујући да ће неко од присутних ипак скочити у воду по Стану. То је учинио Рацићев очух Томислав Костић, који се бацио у воду чим је стигао до обале језера.

Плачући од среће и узбуђења, седам мохрих и промозлих људи пало је на обали језера једно другом у загрљај. На путу их је ка-

сније прихватио један зубар из Чачка, возач мерцедеса ЧА 70-071, пружио им прву помоћ и пребацио их у градску болницу одакле су већ сутрадан кренули кући.

Дан после догођаја у којем је спасао четири живота, Милић је полагао испит на Факултету за физичку културу у Београду. Положио га је као и дан раније у клисури између Овчара и Каблара.

За своју храброст Рацић је поред неизмерне захвалности спасених добио и сребрну плакету као догво-пласиран на традиционалном конкурс за најплеменитији подвиг године.

Забележио:
Урош Ђурчић,
М. Николића 71,
32250 Ивањица
(Хонорар: 300 дина.)

ПРОСЈАЦИ НАУКЕ

Сенат Сједињених Америчких Држава дуго се противио стварању академије наука иако је група научника то упорно тражила. У групи су били пионери електромагнетизма и се кретар Смитсонове задужбине Џозеф Хенри, зоолог Луис Егасис, математичар Бенџамин Перс и још неколико познатих умова Америке. Због одбијања Сената да усвоји њихов пројект, чланови групе на-

звали су себе „просјацима науке“. Ипак, били су упорни: 1863. изашли су с предлогом о оснивању академије наука пред Конгрес.

Џозеф Хенри је упозорио своје колеге да њихов план неће преживети разматрање у Конгресу, али је, срећом, те године Конгрес журио да заврши рад 3. марта, управо оног дана када је требало да буде одржана расправа о поднетом предлогу.

Сенатори су се журили кућама и нису желели да због расправе остају још који дан у Конгресу. Тако су „ухваћени“ на брзину! Трећег марта 1863. године председник Сенат је усвојио законски предлог о оснивању Америчке националне академије наука без пребројавања гласова и представнички дом без примедби и исте вечери председник Абрахам Линколн га је потписао.

БАТИНЕ КОЈЕ СЕ ПАМТЕ

ДЕДИН ПЕВАЦ

ХТЕО САМ ДА МИ ПОРАСТЕ УГЛЕД МЕЂУ ДРУГОВИМА, А ВИЗА ЗА УСПЕХ БИО ЈЕ ДОСТОЈАНСТВЕНИК ИЗ ДЕДИНОГ КОКОШАРНИКА.

Већ данима смо уживали у нашем тајном склоништу. Колиба направљена од прућа и покривена лишћем наслањала се на дебело столетног храста. Сунце је прешло свој зенит и ми смо осећали неутољиву глад. Од купина и шљива у околини већ нам се смучило а од куће овог пута нико ништа није донео.

— Другови Индијанци — огласио се Мате, најстарији међу нама. — Наши преци не само што нису трпели глад него су јели само и једино месо. А ми?

из суседних башта, све је то постало једнолично. Стално једно те исто. Требало је смислити нешто ново, дотад невиђено.

— Сећате ли се Пере Квржице и његове дружинице? — гракну мој први комшија. — Е, па можемо и ми нешто слично да направимо.

Идеја нас је погодила попут грома.

Па то је генијално! — није издржао Коста, мој пар из разреда. — Одмах почињемо, зар не? — обратио се Мати, нашем коловођи.

донео је на наговарање и дуван од деде.

Прекрстивши ноге као Индијанци пушили смо луле мира са учитељем, попом од кога смо крали јабуке, птицама, са свима.

И тако је дошао дан кад смо кренули ка дедином кокошњаци у потрази за правим залагајем.

СИЛУЕТА У ГРМУ

Као сенке привлачили смо се дому кокошака. Мате, сав црвен у лицу од суздржаног напора да не направи издајнички шум, прчеви-то је притискао кажипрст на уста упозоравајући нас на опрез.

Већ смо стигли до кокошарника, али од наших жртава ни трага ни гласа. Тек сада смо се сетили да се кокошке још нису вратиле на починак. Шта сад?

— Ено јединог певца — дрекну неко иза мене. — Ено га доле, код винограда.

Више нисмо обраћали пажњу да ли ће нас неко чути или видети. Сјурили смо се низ падину у незајављивој жељи да певца видимо очеруваног, да се сладино његовим батацима и крилцима.

Достојанствени шетач није стигао ни да се огласи а Мате га је поклатио цемпером. Узбуђени и зајугурени од трчања стигли смо у наше склониште. Певац је тек сада успео да кукурликне. Требало га је заклати, али ко има храбрости за тако нешто?

— Дајте, ја сам стручњак. И ујак ми је касалин! — јавио сам се у жељи да се истакнем.

Патрљком од секире успео сам тек четврти пут да нађем врат певцу који је скакао као помаман. Но, ускоро је запливао у канти са кипућом водом где је требало да наступи шурењу.

Са задовољством смо се сладили полупеченим месом. Како сам само важно глодао крилице дединог певца!

Гозба је била у пуном јеку кад се у шипражју појавила огромна силуета мога деде Стефана. Залагај ми је застао у грлу. Нисам успео да померим ниједан мишић када ме ручерде шчепаше за кошуљу.

Зажмурио сам кад је први ударац пао на моја леђа. Писка се проломила шумом. На жалост, нико осим деде и мене није ништа чуо, остали су успели на време да се изгубе.

— Мог певца, мог најбољег певца! — урлао је деда. — И то ко да ми дође главе: син мога сина...

Ударци су плуштали свуда. Моји јауци, чинило се, досезали су само небо. А спаса ниоткуда.

Напокон се и деда уморио. Ухвативши ме за уво одвукао ме у кућу. А на прагу ме је дочекао син мога деде са свежњем прута у руци.

Милан Глумичић,
Станка Опсенице 7,
48201 Лички Осик
(Хонорар: 200 дина.)

ЖИВОТИЊЕ — ПОУЗДАНИ МЕТЕОРОЛОЗИ

КАД ЛАСТЕ НИСКО ЛЕТЕ

ГНЕЗДА НА СУНЧАНОЈ СТРАНИ ДРВЕТА И ПРИ ВРХУ КРОШЊЕ ЗНАЧЕ ХЛАДНО И СУВО ЛЕТО.

Многе животиње у стању су да предосете када ће се време променити и са тачношћу метеоролошких стручњака погађају када ће падати киша или снег, сијати сунце или дувати ветар. Тако је познато: ако жабе по цео дан проводе у води и гласно крекећу — кише неће бити. У обрнутом случају, ако излазе на обалу и скривају се у трави ускоро треба очекивати праву провалу облака.

Објашњење за ову појаву дали су биолози. Кожа ових водоземаца увек мора да је влажна, јер преко ње и дишу, а по лепом времену квасе је по барама или „цеповима“ река. Међутим, пред кишу, ваздух је засићен влагом, што жабе одмах осете, па безбрижно излазе на обалу јер им је свеједно да ли ће бити у води или на влажном ваздуху.

Биће кише!

Када се нека птица, као кос, гугутка, славуј или кукавица изненада распевају — многим љубитељима природе то је сигуран знак да ће десетак дана бити лепо време, топло и сунчано. И мали врапци су добри метеоролози. Они се често одмарају на телефонским жицама, па ако безбрижно седе и пресбирају по перју — ветра неће бити. Али ако су поређани „под конач“, мирни и окренути према једној од страна света, знак је да ће за највише два сата почети да дува ветар и то из правца према којем су окренули кљунове. Тако ће им јако струјање ваздуха ићи низ перје, иначе би ветар могао да их одува.

Сваке године птице не граде гнезда на истој страни дрвећа јер то зависи какво ће време бити тог лета. Ако су гнезда на-

прављена на сунчаној страни дрвета и при врху крошње лето ће бити хладно али без кише.

— Ласте ниско лете, биће кише! — већ је постала и изрека. И заиста, тај њихов лет предсказује кишу. Ове брзе летаче веома замара недостатак кисеоника на већим висинама, јер је тамо пред кишу ваздух засићен воденом паром, па се у нижим слојевима до кисеоника лакше долази.

Добри учитељи

На крилима и по телу многих инсеката налазе се длачице које се, ако има влаге у ваздуху брзо поквасе па им тело знатно отежа. Зато они и траже спас на кори дрвећа или беже под камење. Лептирови, чак и неколико часова пре плуска, престају да лете по пољима и улећу у разне пукотине или се сакривају под велико лишће биљака.

Прошле јесени кртице и хрчци су у своје подземне ходнике уносили доста хране јер су предосетили да ће зима бити дуга и оштра. А када у пролеће кртице направе излазе из својих ходника на већој удаљености од река него што то обично раде, са сигурношћу може се тврдити да ће бити великих поплава.

И неке домаће животиње могу да предосете долазак кише. Кокошке и пси се ваљају по песку, а квочке и ћурке окупљају пилиће и ћуриће под своја крила и воде их у заочени део дворишта, у жбуње или под стрехе.

Када изслуте невреме коњи постају немирни, почињу да се рити амагарци — њачу. Тада и свиње престају да буду лење, узнемирено се шетају по оборима и чешу о дрвене греде.

Б. Ј.

Кликери ми у тренутку прорадише. Недалеко од нашег ваздуха појавио се дедин кокошњак. Идеша је одмах прихваћена...

МАТЕ РАЗМИШЉА

Школски распуст дочекали смо циком. Ослобођени свих обавеза које собом носи школа предали смо се игри. Свакодневна јурњава мале лопте, крађа воћа

Мате је попут каквог правог поглавице уздахнуо и важно се замислио. Сви смо замукли очекујући реч главног.

— Одмах почињемо — прекиде тишину Матин мутирајући глас. — Данас после ручка.

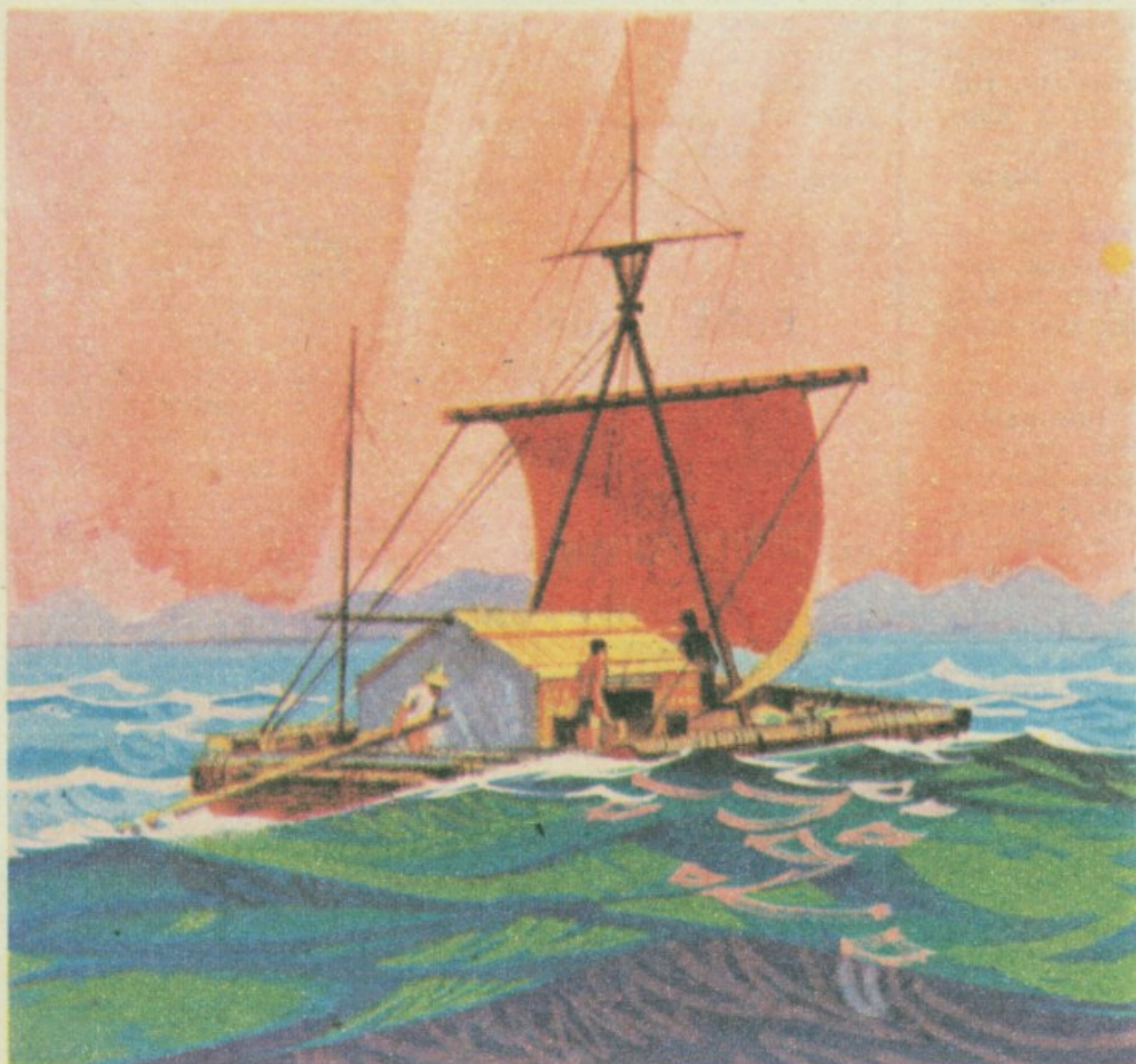
Набавили смо алат: поломљене секире, зарђале српове, ножеве...

Ускоро се у хладовини старог храста родила гајна кућица — наш дом доколице. Осећали смо се као одрасли. Ненад, најмањи члан нашег „племена“,

1 ИСТИНА ЈЕ У ЛЕГЕНДИ — Воравећи на Полинезијским острвима 1936. године норвешки археолог и етнолог Тор Хејердал приметио је да су тамо људи беле пути и антрополошки различити од становника осталих острва у Тихом океану. Чуо је и легенду да су се њихови преци пре 1500 година доселили из Перуа где су живели у близини језера Титикака и имали своју државу. Њихов поглавица и бог сунца Кон-Тики побегао је с групом људи на обичном сплаву пред најездом Индијанаца који су дошли са севера.

2 ОНИ ЋЕ ТО ДОКАЗАТИ — Тор је изнео теорију да су Полинежани потомци Индијанаца и да су на обичном сплаву дошли из Перуа на ова острва. Његове тврдње најученији људи тог времена дочекали су с подмехом говорећи да је пре толико година било потпуно немогуће на тај начин прећи око 8000 километара. Са још петорицом другова Хејердал је одлучио да докаже своју претпоставку, па су направили сплав од балза-дрвета према нацртима које су пренацртали Шпанци када су у 15. веку стигли у Перу и назвали га „Кон-Тики“.

3 ПРЕМА ДРЕВНИМ НАЦРТИМА — Приликом израде сплва који ће их понети на даљак и неизвестан пут шесторица смелих су се потпуно придржавали древних нацрта: дебелим колосцима саставили су девет балвана које су досели из непроходних прашума Еквадора. На сплаву су саградили колибу од бамбуса и прекрили је лишћем банана, а на јарбол од манго-дрвета разапели једру широк 4 и дугачко 5 метара. Несвичан сплав порижут је у море у луци Каљао у Перуу, 28. априла 1947. године.

4 БЕЗ БЛАГОДЕТИ ЦИВИЛИЗАЦИЈЕ — Многи су сумњали у успех Тора Хејердала и његових другова, јер су на примитивном сплаву били предати на милост и немилост Хумболтовим струје, за коју су претпоставили да ће их одвести до Полинезијских острва, и ветру. Пошли су без икакве пратње иако нису могли да управљају и маневришу сплавом. Чланови експедиције хранили су се рибама које је било у изобиљу, и пили воду коју су скупљали после кише. Једне ноћи ухватили су до тада непознату врсту рибе која је касније названа — gempylus.

К КОН-ТИКИЈА

5 **КАКО СЕ ОДРЕЂУЈЕ БРЗИНА** — Ношен југоисточним пасатом, Кон-Тики је добро напредовао — око две морске миље на сат. Брзину су лако утврђивали, јер су са прамца сплава у море бацали комадиће дрвета и мерили штоперицом док не прође крму. На сплаву је свако имао по неко задужење: свакодневно су водили дневник, а ретке животињске врсте које су хватали остављали су у тепле са формалијом да би их касније проучили. Преко малог радио-одашљача слали су својим пријатељима поруке о положају и курсу.

6 **ДА ЛИ ЋЕ УСПЕТИ?** — Ипак, како је време пролазило, пловидба је постајала све непријатнија и напорнија. Често се дешавало да огромна јата китова, делфина и морских паса круже око њиховог сплава. Неколико пута експедиција је упала у јаке олује, таласи су се сурвавали на палубу и носили све са ње: у једном снажном калету поломили су кормиларско весло и срушили кућицу. Међутим, сплав је све то добро издржао, балвани су и даље чврсто били повезани. Људи су подносили невреме много теже, а неки су добили и морску болест.

7 **КОПНО НА ВИДИКУ** — После 93 дана путовања утледали су птице на хоризонту, поуздан знак да је копно пред њима. Затим су у даљини приметили корални гребен који су ускоро пренашли на карти: звао се Пука-Пука и припадао Полинезијским острвима. Али, Кон-Тики је прошао поред тог копна, јака струја га је пезадрживо носила даље. Покисво су се нашли на отвореном мору, све док се осам дана касније сплав није приближио новом острву око којег су се налазили оштри корални спрудови.

8 **ПОСЛЕ 101. ДАНА** — Било је то острво Рароја до којег су стигли после 101. дана, 7. августа 1947. године. Управо када су се спремили да пристану, дунуо је јак ветар и њихов сплав се разбио о коралне гребене. Ипак, успели су да скупе сву опрему, а пошто су поправили радио-станицу јавили су свету да су стигли на Полинезијско острво. Тако су доказали да су становници из Јужне Америке мигрирали на обичном сплаву до Полинезијских острва, о чему је Тор написао неколико научних студија.

НАДОХВАТ НЕБА

У тихо јутро, 3. јуна 1950. године, двојица француских алпиниста Морис Херцог и Луј Лашенал налазили су се наомак изузетног подвига: освајања врха Анапура (8.075 метара) на Хималајима.

Били су тако близу циљу, а неспособни и да се помере. Луј Лашенал је крајњим напором скинуо рукавице и почео да хукће у прсте покушавајући да их угреје.

— Морамо... морамо! — избезумљено је у себи понављао Херцог покушавајући да се дочепа клина који је успео још раније да укопа у ледену плочу. Мало затим осети да му рука пропада. Зар је то крај? Рука се млитаво спусти и...

Морис Херцог подиже поглед и угледа нестваран приказ: изнад њега није било ничег, само зараван не већа од два-три метра у пречнику. Заплакао је од среће мада су сузе усахле на хладноћи. Анапура је пала! Ускоро му се придружио и Луј Лашенал.

Дебелоглави

Хималаји, кров света, представљали су и првих поратних година велику загонетку. Ледени и маглом обавијени висови мамили су својом неприступачношћу. О њима се знало, или боље рећи наслуђивало, само на основу прича енглеских pilota који су 19. априла 1933. успели да их прелете на висини од 9.860 метара.

Сан свих алпиниста да досегну магичну границу од преко 8.000 метара био је само пуста жеља: двадесет две експедиције су безуспешно покушавале да победу заставицу своје земље на врховима Долагирија (8.167 м) и Анапура (8.075 м).

Првих дана маја 1950. у сеоцету Тикиши, у подножју непалских Плавих планина Нилигирија, обрела се француска експедиција од осам чланова. Ускоро им се придружио и аташе француске амбасаде у Њу Делхију Франсис де Ноајел. Експедицију коју је предводио Морис Херцог сачињавали су: двадесет седмогодишњи Жак Кузи, две године старији Марсел Шац, професор скијања Луј Лашенал, вођич из Шамонија Лајонел Тери, Гастон Ребиф, Марсел Ишак, сниматељ и ветеран Хималаја и лекар екипе Жак Удо.

У освит 19. маја становништво Тикишија пожелело је експедицији много среће на путу у неизвесност. Деветорица одважних кренули су ка циљу — Анапури, пределима обрас-

лим ретким растињем. У даљини су се назирали обриси врха коме су хитали када су наишли на предео у вечитом леду. Почео је мучан успон препун скривених опасности.

На висини од 5.100 метара направљен је први бивак, где су се одморили и прикупили снагу за даље успињање. У логору су остали Ишак, Де Ноајел и лекар Удо. Два дана касније подигнут је и други логор (на 5.900 метара). Кузије и Шац пожелели су пуно среће четворици који су наставили пут.

Успон је био све тежи. Напредовали су само помоћу клинова и специјалних ужади, метар по метар. Хладноћа им је често одузимала дах, а повремени би улетели у ковитлац онежале прашине јежећи се од убода оштрих ледених иглица. Ноћи су проводили у врећама за спавање.

Триколора на Анапури

Оставивши на висини од 6.700 метара Ребифа и Терија, Херцог и Лашенал кренули последњом деоницом на путу ка 8.075 метара.

Ледени ветар залеђује им

дах, речи не истичу. Споразумевају се једино помоћу ужета. А врх је још далеко, скривен непрозирним облацима. Већ три дана се боре са негостољубивим ледом. Одједном почиње снажна олуја. Херцог и Лашенал очајнички су се прибили уз стену. Вејавица не престаје и они морају натраг. Сваки покушај даљег успињања не само да је раван самоубиству него је и немогућ.

У логору су их Ребиф и Тери три сата араћали у живот трљајући им снегом смрзнуто и помодро тело.

Олуја не престаје. Нервоза се увлачи попут неке подмукле болје: већ је 28. маја, а монсонски период почиње 5. јуна. Да ли ће овај ђаво престати, лебди питање над четворицом најистуренијих алпиниста француске експедиције.

И онда, 31. маја пробудило их је чисто, прозрачно јутро. Још има наде.

Анапура, предаћеш се, понављају у себи Херцог и Лашенал виси на конопцима који воде циљу. Ноћи проведу у издубљеним леденим заклонима. Са жаљењем су се лишили фото-апарата јер су се сочива маглица од хладноће. У нестварној белој тишини пробијали су се гоњени жељом да успеју.

Циљ се налазио само неколико метара испред њих, а они нису могли ни да се покрену.

И 3. јуна 1950. Анапура је освојена... Први пут у историји алпинизма човек се домогао висине од преко 8.000 метара.

Морис, шбоје руке!

Исцрпљени, кренули су ка логору. И спуштање је изискивало изузетан напор. На пола пута их пресрећу Тери и Ребиф који су им пошли у сусрет. Ледене сузе неми су сведок сусрета неустрашивих.

— Морис, твоје руке! — глас Лајонела Терија пресекао је опијеност успехом. — Па оне су п... промрзле — прискаче слећеном Херцогу и очајнички почиње да му трља руке.

Ускоро га замењује Гастон Ребиф. Херцог, међутим, не реагује, не осећа додир. У освајачком заносу, када се испео на врх, Морис је изгубио рукавице, а да није ни приметио.

Лашенал баца укочен поглед на своје руке: па и оне су без рукавица. И модре. Нема ни тамних наочара.

Зар цена мора бити тако висока, говорило је мукло ћутање алпиниста?

Журили су га подножју, свесни да тренуци одлучују. Мучно спуштање прекинула је ноћ. А онда је наишла олуја.

Јутарње сунце затекло их је као четири полуслеђена кипа изгубљена у белом беспућу. Нису успевали ни да се покрену. Анапура као да се светила због оскрнављења.

— Упомоћ! — једва је успео леденим дахом да јекне Ребиф. Ехо његовог полугласа лomio се тишином „Крова света“.

Тишина је почела да боли, нада да усахнује. Херцог и Лашенал ћутали су беспомоћно. Као привиђење у белој пустињи појављује се Шац. Његов радостан узвик схватао је једва Тери који покушава у грчу да се осмехне.

Ускоро се у логору, у којем су остали Ишак, Удо и Де Ноајел појавило шест прилика, измршавелих, усана натечених и испудалих до крви...

После месец и по дана 29. јуна, експедиција је стигла у Тикиши. Билач успеха био је грагичан: Херцогу су ампутирани прсти на рукама и ногама, Лашеналу се исто догодило. Тери је прошао нешто боље: запаљење очију, Ребиф такође.

J. III.

СТРАХ ОД ВОЗА

Рађање првих железничких пруга пропраћено је многим сумњама и противљењима. Како се уопште та незграпа гвожђурија, нитали су се многи, може кретати по шинама? Њени точкови ће се окретати у месту јер гладак метал клизи по глатком металу.

Возови су ипак кренули. Но, борба ни издалека није била добијена. „Учени“ људи почели су да шире страх убеђујући збуњени народ о величини опасности коју са собом носе та челична чудовишта. Најактивнији су били чланови Краљевске баварске високе медицинске школе у Минхену. Они су „научно“ објашњавали и упозораваали све оне који се преваре да путују возом да се излажу добијању потреса мозга. Ништа мања опасност, тврдили су учесници, не претни онима који посматрају како се локомотива са вагонима креће неслућеним брзинама.

У циљу спасавања ових других, учени лекари Краљевске медицинске школе захтевали су од надлежних да се дуж железничких пруга, са обе стране, подигне ограда у висини вагона. Можда од тада и датирају ограђени пружни прелаз.

КУТАК ЗА ДЕВОЈЧИЦЕ

ТОРБИЦА ЗА ОЛОВКЕ

НАПРАВИТЕ САМИ

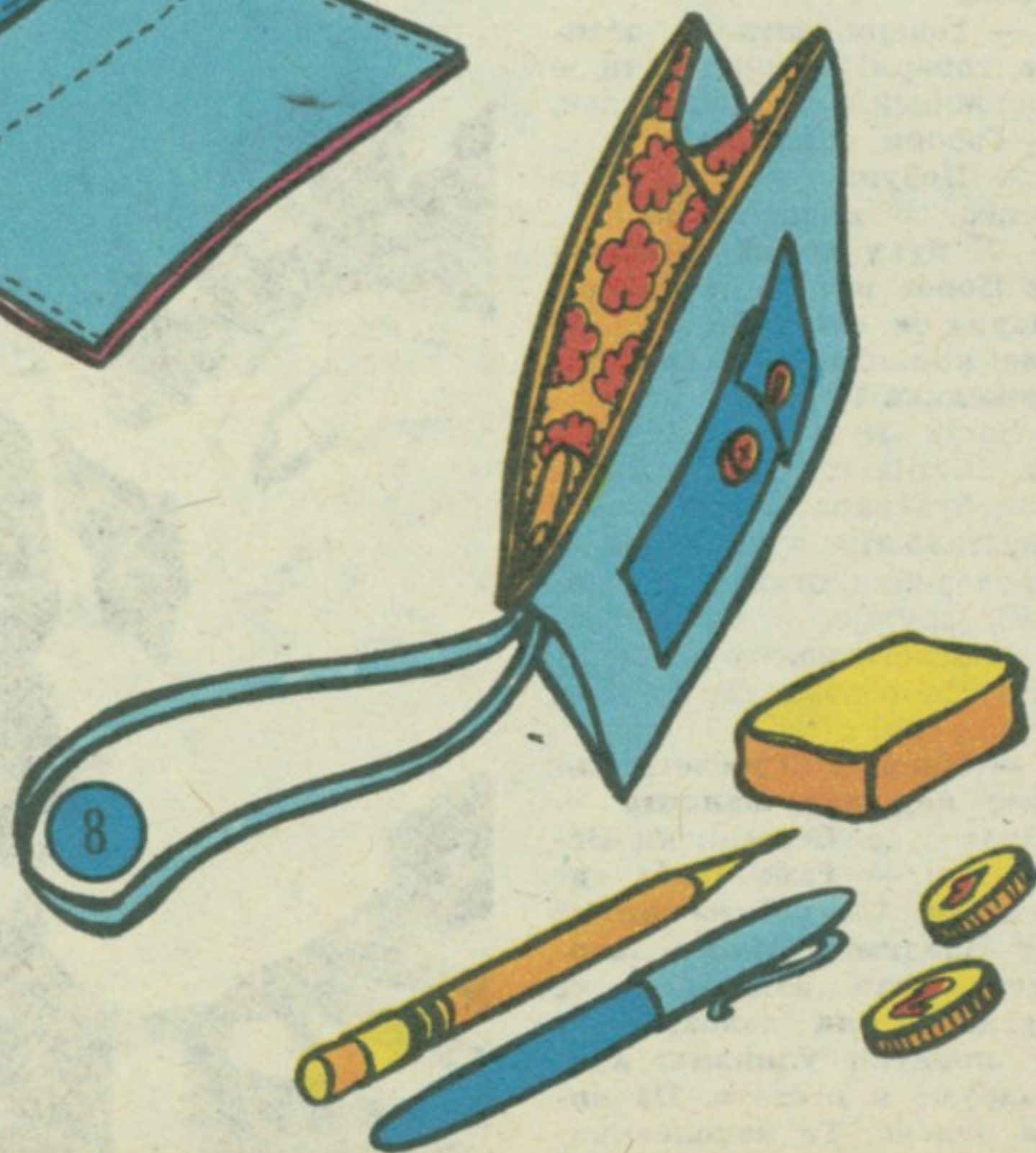
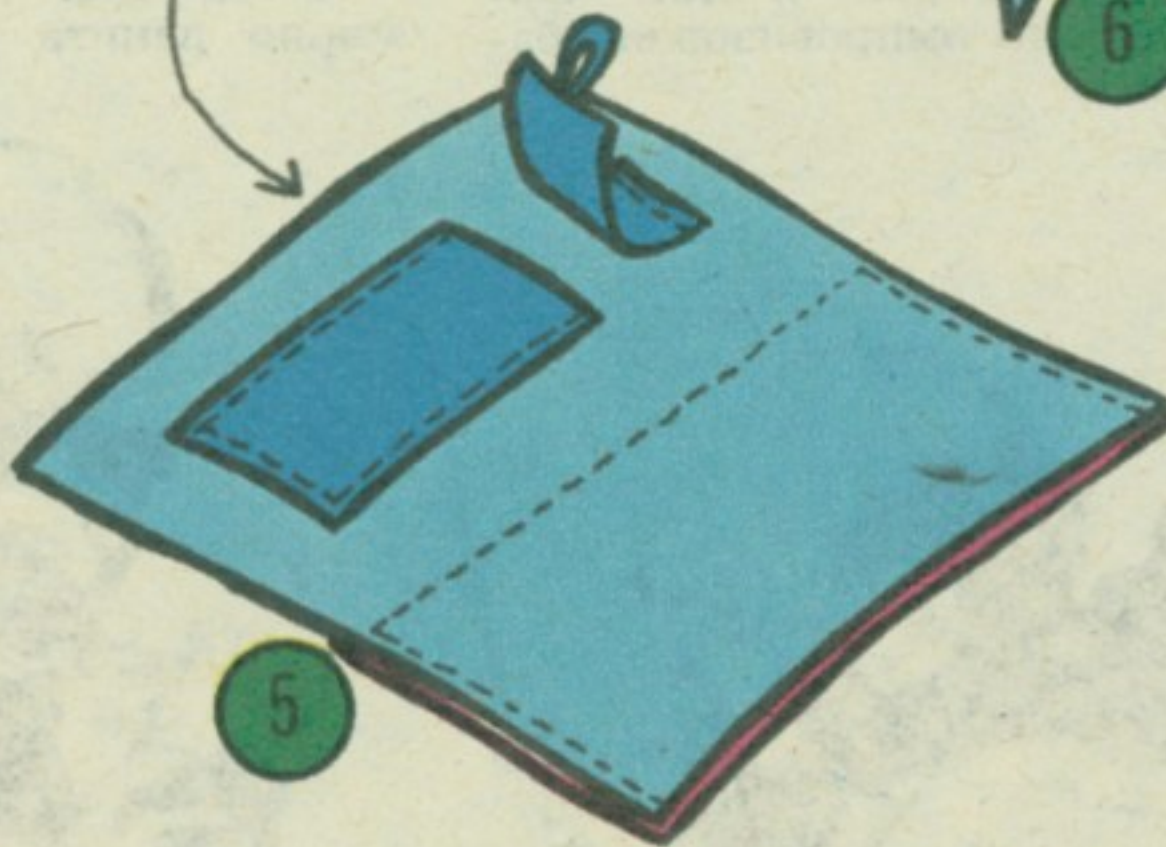
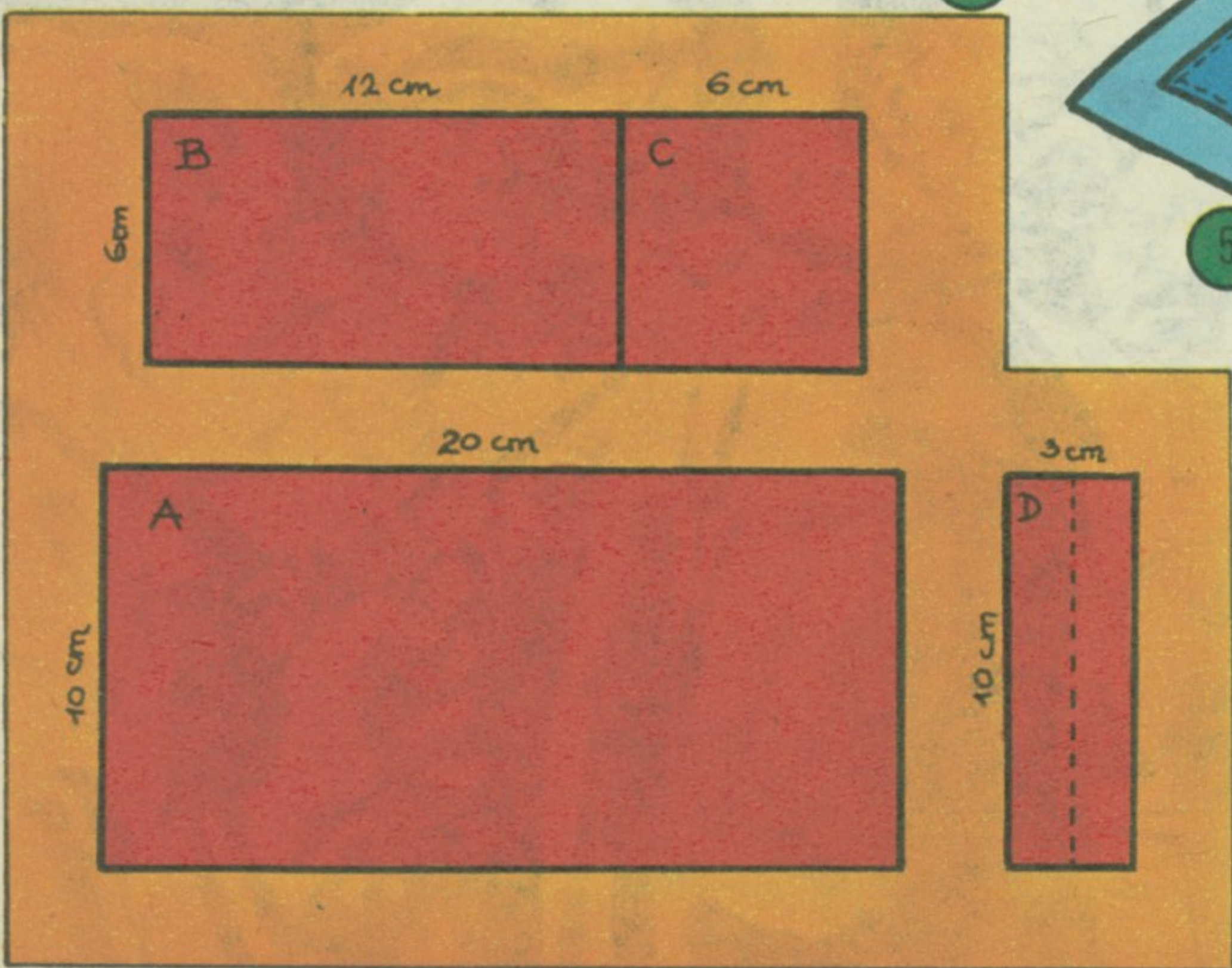
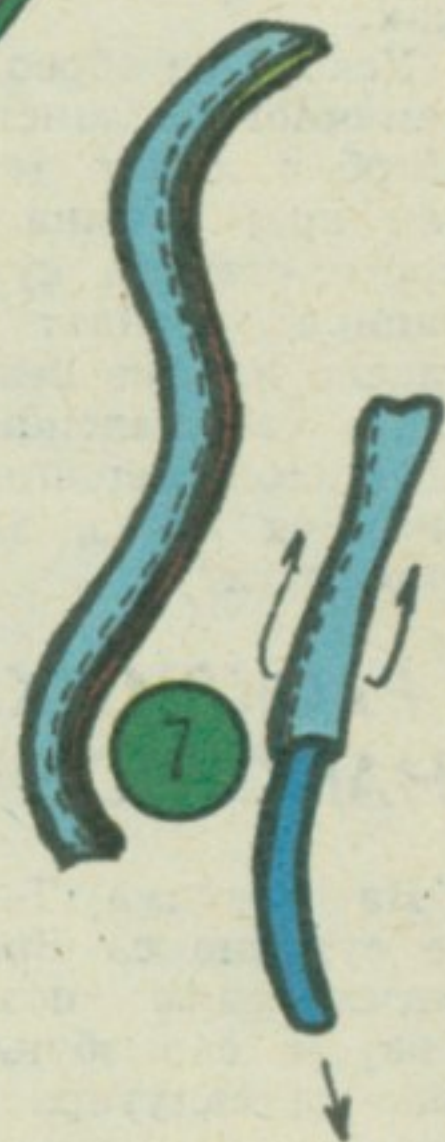
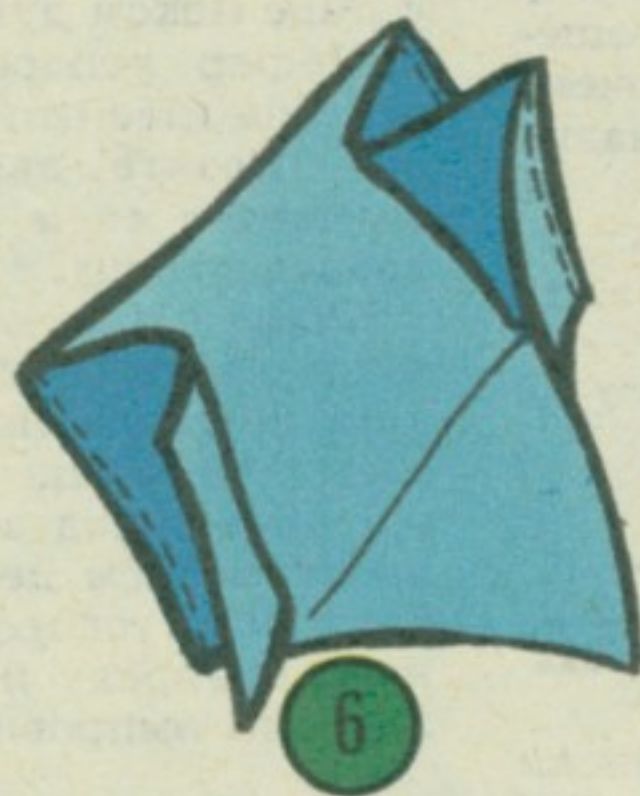
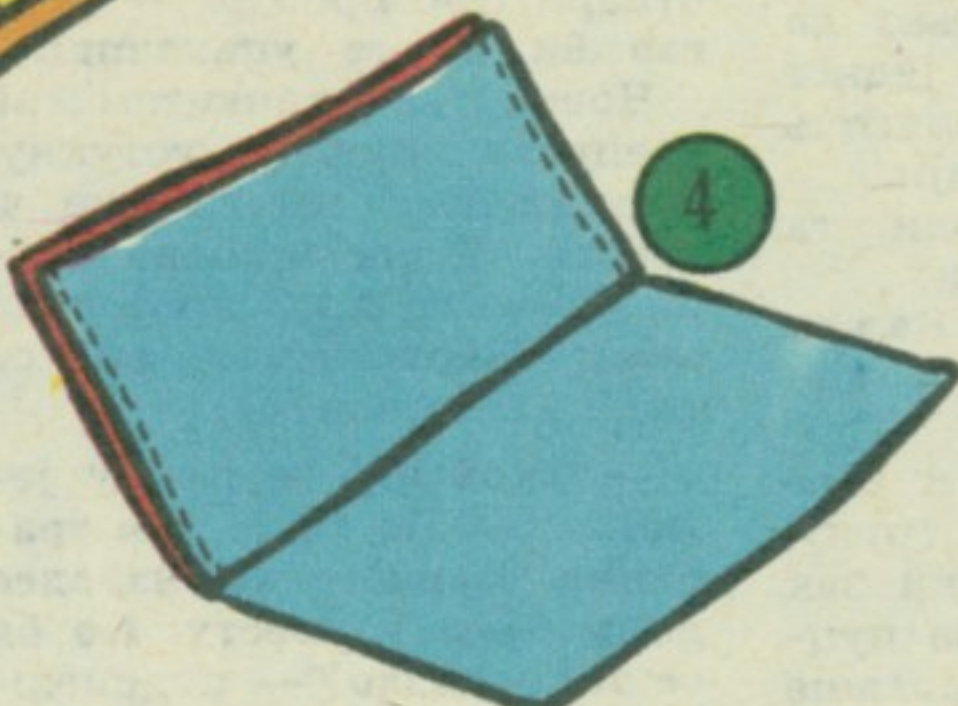
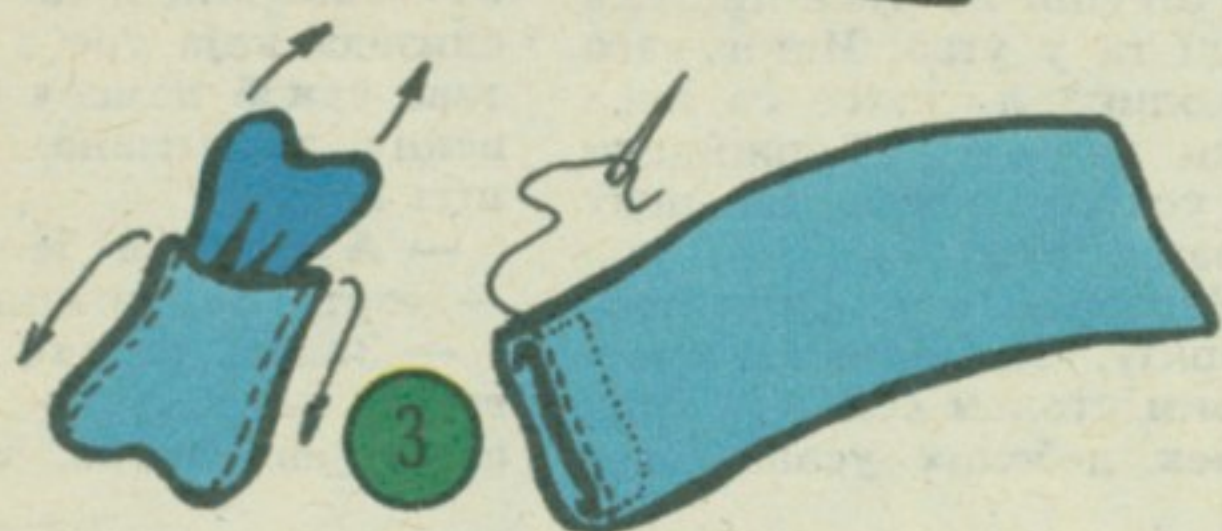
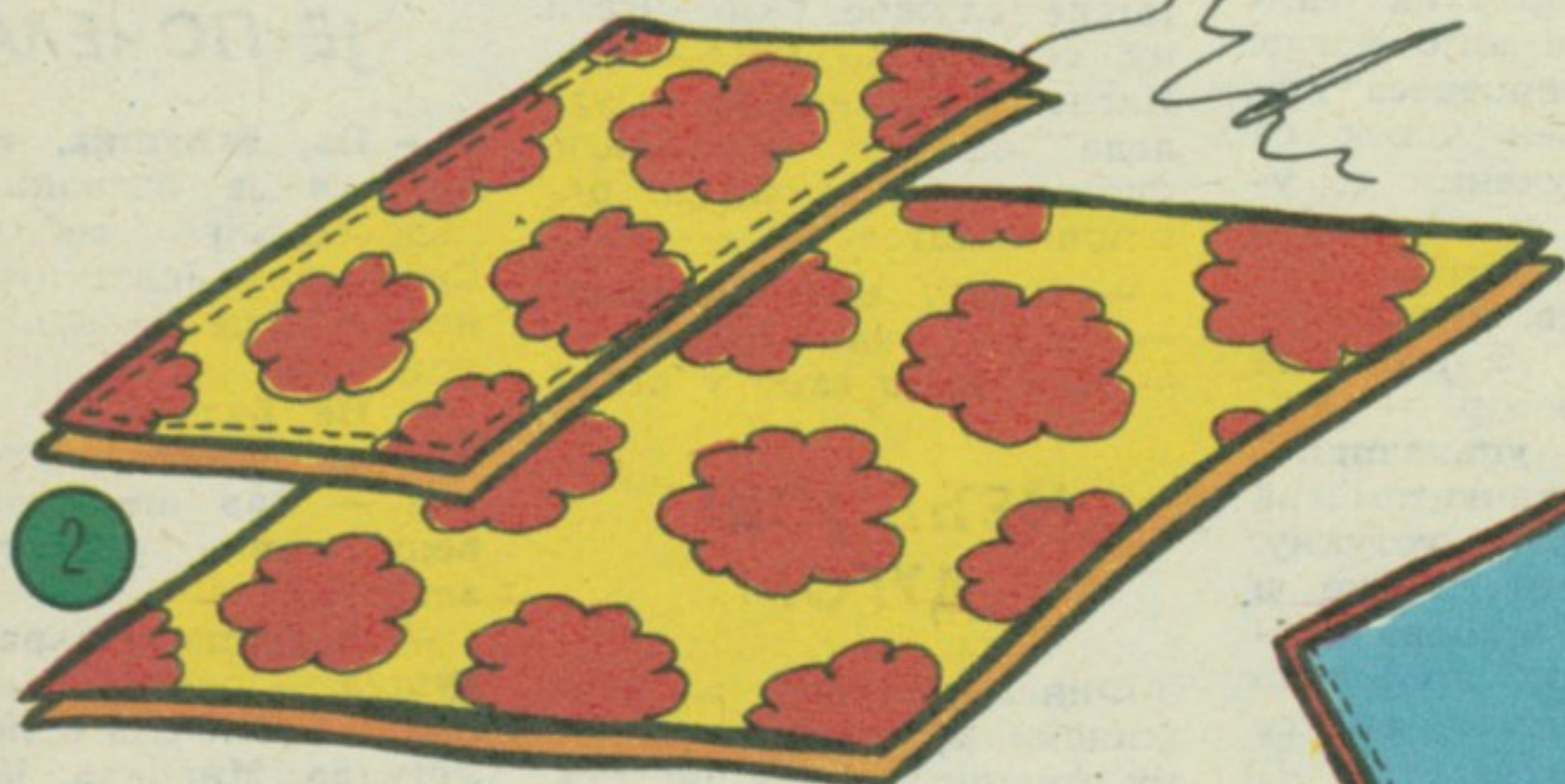
Оловке, пенкала, гумице и остале ситнице за школу често се губе а и прљају торбу. Да бисте били уредни и прибор имали увек при руци предложено вам да направите торбицу коју видите на нашем цртежу. Од материјала можете узети чвршће платно, чоју или, ако у кући имате, скај.

На цртежу 1 дата је шема торбице. Део А је део саме торбице и преграде у њој. Исеците један део А за преграду и један два пута већи за спољашњи део торбице (црт. 2). Део В је цеп, а део С поклопац на цепоу, на спољашњем делу торбице док део D — два парчета — представља стране на торбици.

Ако кројите од скаја онда кројите према торњим упутствима, а ако кро-

јите од платна или чоје онда кројите сваки део по два пута, па их саставите Ва аличја и прошијте (црт. 2). Прошина делове преврите и пажљиво по отвору преко кога сте преврнули зашијте (црт. 3). Ово радите да вам се торбица на шавовима не би осипала. Делове А саставите као што видите на цртежу 4. Затим на спољашњу страну уијте цеп (црт. 5). Делове са стране D пресавијте по пртицама и зашијте као што видите на цртежу 6. На крају направите траку од истог материјала (дужине према жељи) (црт. 7), па траку и рајсфершлус зашијте по ивици (црт. 8). Рајсфершлус треба да буде дугачак 18 центиметара.

Напомена: ова торбица може да послужи и за шминку или неке друге ситнице.

24-45-76

У ОСИЊЕМ ГНЕЗДУ

ФЕЛИКС ЕДМУНДОВИЧ ЂЕРЖИНСКИ ЋУТКЕ СЕ ПРОБИЈАО КРОЗ ГОМИЛУ ПОБУЊЕНИКА. БИО ЈЕ САМ ПРОТИВ ЊИХ СТОТИНУ ПИЈАНИХ И РАЗУЗДАНИХ.

У канцеларији комесара Совјетске службе безбедности те немачке 1918. године, у подне 6. јула, зазвонио је телефон.

— Ало, алооо! Овде немачко посланство! — урлао је неки успаничени глас. — Посланик Мирбах је убијен. Двојица... двојица су била...

Веретилин, помоћник и десна рука Ђержинског, оснивача и руководиоца совјетске службе безбедности, познатије као ВЧК, обавестио је свог претпостављеног о злочину у згради немачког посланства.

Феликс Едмундович Ђержински немо је зуррио у град обасјан летњим сунцем: још није прошло ни десет месеци нове социјалистичке власти а анархисти све више узимају маха.

Ускоро се обрео у згради немачког посланства. Гроф Мирбах лежао је изрешетан крај камина. Укочени прсти стезали су екзамплен папира: мандат који је гласио на име неког Влумкина са фалсификованим потписом Ђержинског. Убица се издао, али ко је био други?

РАСКРИНКАТИ НАПОЛЕОНЧИЋЕ

На вратима Ђержински се сударио са Васјом, Веретилиновим помоћником. Овај је сав збуњен покушао да салутира али није успео.

— Говори, шта се десило, говори! — шчепао га је Ђержински за подбрадак. — Говори, чујеш ли?

— Побуна! — једва је успео да процеди Васја... — У пуку којим командом је Попов избила је побуна. Попов је сам себе прогласио командантом свих побуњеника Русије.

Васја је управо стигао са Чистих прудова и Јаузког булевар. Побуњеници заустављају аутомобиле и пролазнике, отимају им новац, оружје, и одводе их у Тросветитељску улицу, у вилу Морозова, где су сместили свој штаб.

— Идем у Тросветитељску, код тих бандита — обратио се Ђержински Веретину. — Тамо треба решити. Са побуњеницима ће Владимир Иљич завршити брзо, банда ће се предати, али коловође ће се провући улицама, кроз подруме и нестати. Па онда поново. Те наполеончиће треба сад раскринкати. — Друзе Ђержински, и-

дем са вама — одлучно рече Веретилин. — Не можете сами у ту разуларену банду.

— Не дозвољавам! — суво је процедио Феликс Едмундович. — Идите одмах у Чеку, тамо има много посла.

Црни „мерцедес“ споро се провлачио улицама пуним рупчага.

ПРИ БЉЕСКУ МУЊЕ

Сумрак је почео већ да се увлачи у московске улице када се „мерцедес“ приближио Чистим прудовима. Ђержински је с напором покушавао да кроз први мрак назре побуњенике.

Одједном, блеснула је муња и осветлила распојасане војнике, митраљез на преврнутом чезама, једног брадоњу како гура пиштољ у лице неком дутајлији.

Шофер успори али га пресече глас отпозади:

— Возите даље. Ваљда не чекате са и погачу као добродошлицу.

Кола подскочише и јурнуше на изненађену групу, која безглаво потражи закљесн. Одјекнуше и два пучња чија танад запрашташе по стражњем делу аутомобила који ускоро налете на неку препреку и стаде. Била је то импровизирана ба-

рикада од гомиле цигли и десетине преврнутих сандука. Даље се није могло.

Вратима „мерцедеса“ прискочи погрљен човек са качкетом навученим до ушију. У руци се игравао огромним „смит-весозом“.

— Склони то, будало! — бесно повика Ђержински отварајући прозор. — Могао би да се упаказиш...

Човек са качкетом за тренутак збуњено устукну. Уто колима притрчаше и остали. Једна мршава глава увуче се кроз прозор до самог Ђержинског па се онда нагло повуче:

— Охохооо! — пучну језиком. — Па то је сам грађанин Ђержински изволео доћи нама у посету. Ко би се томе надао! — подсмешљиво је лактом гуркао друга до себе.

— Где вам је штаб? — мирно запита комесар. —

Како да стигнем у то легло протува?

— Клименко, покажи — јави се из гомиле један глас.

Издвоји се једна грдосија у сивој, умашеној кошуљи и пође напред, осврћући се.

Ускоро се Ђержински обрео у једној већој просторији.

— Хоћу да видим Попова — стрељајући погледом обрати се окупљеним. — Јесте ли чули — одмах!

Иза леђа комесара Совјетске службе безбедности чу се кратко шкљоцање. Нагло се окренувши он угледа онијег плавокозог Финца који је дизао огромни пиштољ.

— Пуцај, шта оклеваш! — дрекну на нишанију. — Или знаш само у леђа?

НЕЋЕ ЈОШ ДУГО!

Финац устукну а Ђержински му приђе и бесно му отевши из руке пиштољ баци га у угао. Истог часа неколико људи се са леђа баци на њега. Ђержински је ускоро лежао на поду везаних руку.

Уведоше га у бочну просторију. За великим хрстовим столом седео је блед човек дебelih усана, оде-

вен у кожу. Био је то Попов.

— Како је, друже Ђержински? — подсмешљиво се исцерио. — Док сте ви овде агитовали, ми смо и пошту заузели. Ускоро ће и читава Русија бити у нашим рукама. Имамо више од две хиљаде бораца.

— Или преварених или криминалаца и злочинаца — саркастично примети Ђержински. — Али, нећете још дуго. Но, реците ми где је Влумкин, убица грофа Мирбаха!

— Мораћете сами да га потражите — рече Попов и упути се ка излазу. — Семјоне Сергејевичу, чувајте грађанина Ђержинског. Он ће нам, ако пригусте, послужити као таоп. Ако нешто покуша, метак у чело!

ОФАНЗИВА ЈЕ ПОЧЕЛА

— Па, баћушка, изгледа да вам је одговорило! — подсмешљиво се Семјон Сергејевич Јевстингејев унесе у лице свезаном Ђержинском.

— Не будали — обречуно се Феликс Едмундович. — Зар не видиш да ћеш главом платити ову авантуру?

— А, грдио се варате, баћушка — одврати Јевстингејев. — Ми смо врло јаки. Убиство Мирбаха је само епизода која треба да изазове сукоб између вас, црвених и Немаца. Мудро, шта велиш?

— А ко вам је главни? — упита Ђержински.

— Зашто вас то интересује? — осмехну се Јевстингејев. Опако, за сваки

случај? Или мислите да ћемо вас пустити? — Хотете да сарађујете са нама?

Бержински се презриво осмехну.

— Потребни су нам људи као ви! — настави овај. — Ви сте храбар, одлучан човек.

И наједном као да нешто провали из Јевстингејева: поче да говори брзо, хапљиво, не контролишући се. Помињао је имена, структуру организације, иностране дипломате који нуде помоћ, сружје које ће стићи из иностранства...

Бержински се завалио у фотељу. Чинило се као да дремнуца.

— Ви ме не слушате? — љутито му се обрати Семјон Сергејевич.

— Па, ниси баш много занимљив — одмахну главом Бержински. — Занима ме ко вам још помаже споља. С ким сте се споразумели?

У том тренутку испред прозора експлодира граната. Црвена армија је отпочела са офанзивом. Са таванице поче да отпада малтер. Рески рафали су се приближавали.

— Ви мене саслушавате — уплашено јекну Јевстингејев. — Ви то не можете. Ја треба то да радим јер ви сте ухапшени.

— Брзо ми реци све што си малопре испустио, — заповеднички му се обрати Бержински. — Почни ако мислиш главу да сачуваш!

Одјекну страхота експлозија, као да је нека од граната Црвене Армије погодила део Морозове гиле. Јевстингејев пада са столице. Попуцаше стакла на прозорима.

— Још ниси почео? — настави Бержински као да се ништа није догодило. — Шта чекаш?

Скрхан, Јевстингејев поче причу. Бержински га је пажљиво слушао. Већ је добио жељене податке кад нешто грмну, блесну наранџаста светлост и заслепи Бержинског. Затим потону у мрак...

... Бол у глави га је пробудио. Протрљао је очи покушавајући да се одупре навали свитаца који су му играли пред очима. Окрену се око себе и запрепашћење смени бол у глави: гледи на ње било сиз кабинета Попова, ни Јевстингејева, само гомила рушевина која се још димљала. Немо је посматрао призор пред собом.

Отресавши прашину са блузе и панталона упути се Чистим прудомима.

Ускоро су из канцеларије комесара Совјетске службе безбедности уследила наређења о хапшењу учесника побуне који су деловали из паризана. Вертелин је с дивљењом посматрао свог претпостављеног. И овог пута био је јачи од гомила андехиста.

М. Ч.

пурпурна грозница

Луј XIV је допутовао у Кале да посети своје трупе које су се управо спремале за опсаду Данкерка. Било је то 20. маја 1658. године и краљ је још требао да прими британску мисију на челу са лордом Фалклендом. Годину дана раније Француска и Енглеска су закључиле споразум о заједничком нападу на Шпанију, на тврђаве које је она дојала у Холандији: Гравлин, Данкерк, Берг и Фурн.

Кардинал Мазарен, у жељи да свом младом суверену који је тада имао само двадесет година покаже како изгледа бојаште, повео га је у Кале где се налазио главни штаб француске војске. Кардиналу, доуша, није било ни на крај памети да изложи краљев живот опасности, али десило се оно чему се нико није надао.

НЕСПОРАЗУМ ЗБОГ ОБЛОГА

После чувене битке код Дина, у којој је командант победничке стране био виконт од Турена, Луј XIV је тријумфално ушао у Данкерк. Док је јахао кроз бојно поље пуно жртава, младом краљу је позлило од мириса лешева и крви. Али, он то нипошто није желео да покаже и вратио се у Кале тек после четири дана, уздигнуте главе. Иако је имао високу температуру, сутрадан је био у постељу и више није био

ВЕЋ ЧЕТРНАЕСТ ДАНА КРАЉ ЈЕ ЛЕЖАО ОЗБИЉНО БОЛЕСТАН И НИКО ВИШЕ НИЈЕ ВЕРОВАО ДА ЋЕ ПРЕЖИВЕТИ. АЛИ, ТАДА СЕ ДОГОДИЛО ЧУДО.

у стању да прикрива болест.

Први дворски лекар Вало применио је сва средства којима је тадашња медицина располагала да излечи краља: пустио му је крв по три пута из сваке руке, окупао га, истрљао му леђа и предео око срца.

Поред свега, краљево стање брзо се погоршавало. Дворски лекари нашли су се у „небраном гроту“, неспособни да помогну Лују који је бунцао, падао у несвест, тресао се. Одједном се сав осуо црвеним пегима и непрестано тражио да пије. Грло му је било запаљено, језик отекао и црн а удови ледени. Краљ је с времена на време губио контролу чак и над природним рефлексима.

Најзад је, 4. јула, Вало поставио дијагнозу краљеве болести: у питању је било тровање, а отровне материје нису могле да нађу пут којим би изишле из организма.

Краљ је, у ствари, имао тифус, или, како се у оно време говорило, „пурпурну грозницу“ и то је Вало тек накнадно утврдио, па је краљеве постојеће туге гутање једном дневно и облоге на рукама и нога-

ма. Имао је много муке да свој утицај и мишљење пренесе на друге лекаре који су одмах дотрчали да се „нађу“ у близини краљевог узглавља. Хрозићар је забележио да их је у једном тренутку било осам.

Мишљења су се нарочито поделила и претворила у жучну дискусију

када је на рел дошла веста облога. Не могајући да се сложи, лекари су одлучили да позову Мазарена да пресуди. А он, захваћен паником, није имао речи!

ОТРОВ КАО ЛЕК

Стање Луја XIV постало је све горе. У ноћи између 6. и 7. јула изгубио сваку наду да ће краљ оздравити, лекари су донели одлуку да доведу свештеника. Од тог часа очи целе Француске биле су упрте на Кале у којем се „краљ на прагу живота борио са смрћу“.

А краљ је, у часовима кад није имао грозницу, храбро гледао истини у очи и мрмљао кардиналу: — Пошто сте ви једини пријатељ којег имам, изложите ми како да будем на крају јер од мајке то не могу да очекујем. Она се исувише плаши да ми тиме не нанесе још више зла.

Краљица-мајка није напуштала свог сина, а његов брат Филип Анжујски био је удаљен да не би и сам навукао заразу. Кардинал Мазарен, мада уплашен и ожалостан,

ипак није пропустио прилику да свој намештај и драгоцености изнесе из краљевог дома и пошаље у Венсен.

У исто време против кардинала се на другој страни ковала завера која је имала за циљ да и њега, у случају краљеве смрти, смакне са власти, а на његово место доведе кардинала од Реца. Овај би већ умео да наметне своју вољу престолонаследнику Филипу Анжујском који није баш „сијао неком пламењем“.

СВЕ ИЛИ НИШТА!

У току јула вест о краљевом стању пренела се и по читавој Шпанији која је одмах почела да га сматра мртвим. Француску је захватио страх, а у дому Александра Рола где је Луј лежао, непрестано су се налазили свештеници за тогнутак последње причесте.

Четранестог дана болести лекари су сасвим отвојено почели да слежу раменима на питање краљице-мајке. Видећи сву ту пометњу, Рол је претложио да се позове лекар по имену Балтазар де Сосуа.

Остали лекари су сматрали да то није потребно, али краљица-мајка желела је све да покуша и тако се Де Сосуа нашао крај умирућег Луја. Сео је пријатељски на ивицу његове постеље, натенане га прегледао и рекао:

— Дечко је озбиљно болестан, али умрети неће!

Де Сосуа је препоручио Лују једно средство за повраћање на бази ентимиона. Међутим, остали лекари опет су се успротивили. Сматрали су то средство обичним строзом и изнели да би се пре одлучили да отмах убију краља нешто да му то дају да попије!

Али, како гуте наде за краљево оздрављење није било. Гено, краљичин лични лекар, отлучио се из све или ништа: упркос жестоком противљењу Вало лао је младом Лују тај лек.

Краљ је повраћао 22 пута. То га је страховито испотело, али — спасло! Грозница јепустила и он је ускоро оздравио.

У жељи да умањи успех колега, Вало је написао да је „краљ оздравео чудом, захваљујући највише својој младости“. Ипак, до краљевих ушију дополе су вести, како о завери припреманој за време његове болести тако и о начину на који је оздравио, и он је позвао Де Сосуа да се „притужи његовој свести. Овај је то скромно одбио, изгосарајући се својим голџама. Ипак, добио је високу пензију.

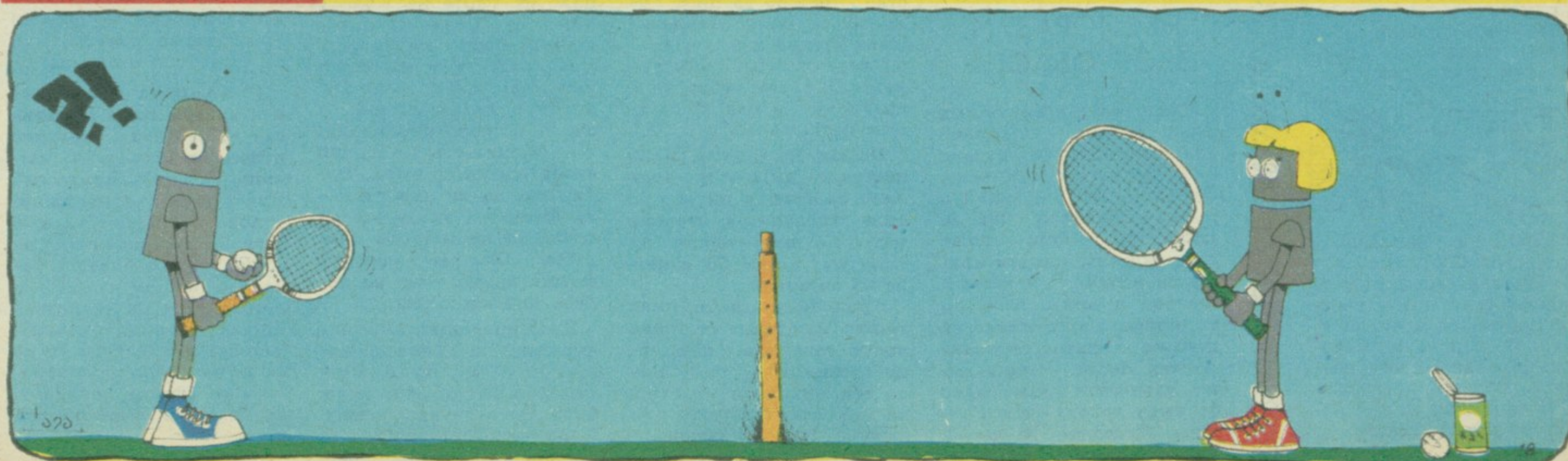
М. К. 17

БИМ И БУМ

JOE MUSIAL

ШРАФКО

КОМАНЧА: ПУСТИЊА БЕЗ СВЕТЛОСТИ И ДЕО

КОЛИКО ЈОШ
ИМА ДО
ЛЕНДЕ-
РА ?

ЕВАНСОН СМО НА-
ПУСТИЛИ ПРЕ ДВА
САТА ... СТИЋИ
ЋЕМО У ДАЈАМОН,
А ЗАТИМ ДОЛАЗИ
ДОЛИНА ЗЕЛЕНЕ
РЕКЕ ...

ПОСЛЕ
СИЛВЕР ГАЛЧА
ЈЕ ПОСТАЈА КОД
РАНЧА „ТРИ СЕС-
ТРИЦЕ“ ? РАЧУ-
НАЈТЕ ДА ЋЕТЕ
СТИЋИ ОКО
ПОДНЕ !

НАД
ИСТОЧНИМ
ЛИВАДАМА
ЛЕБДИ МАГЛА ?
ПРИ ПОВРАТКУ
НА РАНЧ БИЋЕ
ВРУЋИНА, ДЕ-
СЕТ ГАЛОНА ...

ЗНАЧИ
ДА ДОЛАЗЕ НО-
ВЕМБАРСКЕ КИШЕ,
МАЛИ МОЈ ! ДОБРО ЈЕ
ШТО ЋЕ ЗИМУС РЕД ПО-
НОВО БИТИ С НА-
МА ...

666 ПОСТАЈА

АЛИ,
ТО ЈЕ НЕДО-
ПУСТИВО
!

ПУСТИ,
ЧИНИ МИ СЕ
ДА ЈЕ РЕД
НА ТО НАВИ-
КАО!

У РЕДУ!
НЕМА
ОРУЖ-
ЈА!

ДОБРО ЈЕ,
ДАСТЕ! ЕВО
ВАШЕ КОНТ-
РОЛНЕ
ЛИСТЕ ...

... И ПОТВРДЕ
ДА СТЕ СТИГЛИ!
ЈАВЉАЈТЕ СЕ
ШЕРИФУ У ГРАДУ
СВАКОГ УТОРКА
И ПЕТКА У ДЕ-
СЕТ САТИ! КРОЗ
ШЕСТ МЕСЕЦИ
КОМИСИЈА ЋЕ
ОДЛУЧИТИ ШТА
ЋЕ БИТИ ДА-
ЉЕ!

И ДА ВАС
ПОДСЕТИМ: НИ
ОРУЖЈЕ, НИ
АЛКОХОЛ, НИ КАР-
ТЕ! ПУШТЕНИ
СТЕ УСЛОВ-
НО!

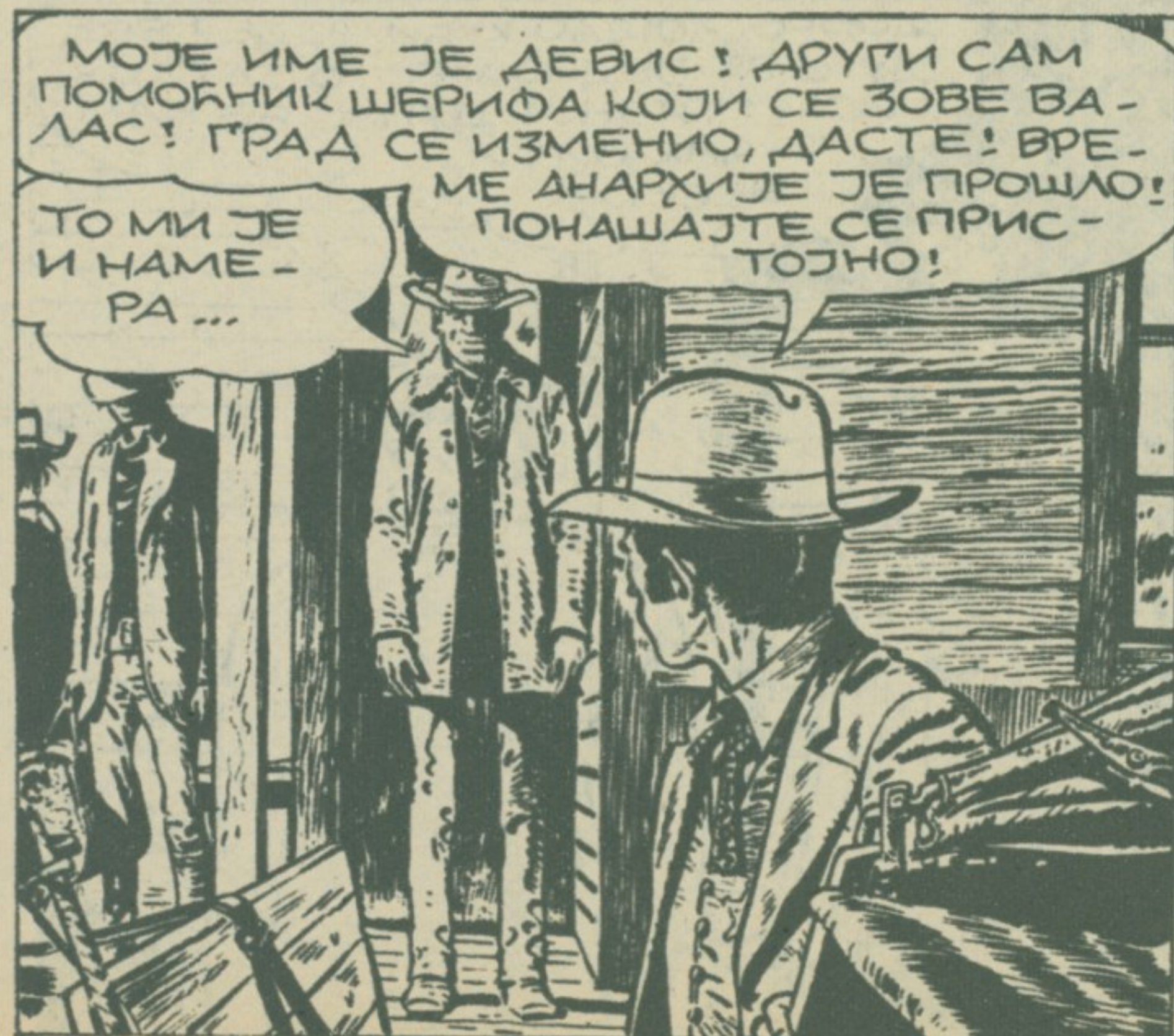

ЗНАМ!
ХВАЛА,
ГОСПО-
ДИНЕ!

„ХВАЛА, ГОСПОДИНЕ!“
ПРОМЕНИЛИ СУ НАМ РЕДА!
ТО НЕДОНОШЕ СА ЗВЕЗ-
ДОМ ЗАСЛУЖУЈЕ ШАМАР-
ЧИЊУ,
ЈА...

БУТИ!

МОЈЕ ИМЕ ЈЕ ДЕВИС! ДРУГИ САМ
ПОМОЋНИК ШЕРИФА КОЈИ СЕ ЗОВЕ ВА-
ЛАС! ГРАД СЕ ИЗМЕНИО, ДАСТЕ! ВРЕ-
МЕ АНАРХИЈЕ ЈЕ ПРОШЛО!
ПОНАШАЈТЕ СЕ ПРИС-
ТОЈНО!

ТО МИ ЈЕ
И НАМЕ-
РА ...

... ГОС-
ПОДИ-
НЕ!

АЛИ... СВАКАКО
ЋЕШ СЕ ПОНОВО
ЗАПОСЛИТИ
КОД КОМАНЧЕ,
ЗАР НЕ?

РАНЧ НАПРЕДУЈЕ! НАЈВЕЋЕ
УЗГАЈАЛИШТЕ СОВЕ СТРА-
НЕ ЗЕЛЕНЕ РЕКЕ! ИМАМО
ВИШЕ ОД ПЕДЕСЕТ КАУ-
БОЈА!

ХЕЈ!
ОВО ЈЕ
РАНЧ!

МАЛА КОМАН-
ЧА СВЕ ТО
ДРЖИ У
РУКАМА
?

ДОБРО ДОШАО КУЋИ, РЕДЕ! ВЕЋ
ДУГО ЈЕ ЈЕДНО МЕСТО ЗА СТО-
ЛОМ ПРАЗНО! ДАНАС ЋЕ НАМ
РУЧАК БИТИ
ВЕСЕО!

ДА, СТАРИ! А ГАЗДАРИЦА СЕ
ЗБОГ НЕЈА ДОТЕРАЛА! КАКО САМО
КУХИЊА МИРИШЕ!

ДАКЛЕ, ТО ЈЕ ТАЈ ЧУ-
ВЕНИ РЕД ДАСТ? ТО
СТРАШИЛО?

ПРИЧА СЕ ДА СЕ ХЕ-
РОЈ МАЛО ОТРЦАО!
МОРА ДА ЈЕ ТАКО
ЧИМ СЕ ВРАТИО...

НЕМА ВИШЕ ОРУЖЈА,
НИ ЧАШИЦЕ! НЕ МОЖЕ
СЕ МАКНУТИ БЕЗ
ДОЗВОЛЕ... А ЈА ЋУ
БИТИ ДАЛЕКО... У
КАНАДИ,
МОЖДА...

БАХ! ТРЕ-
БА ИМАТИ
МАЛО СА-
ЖАЉЕЊА!
УВЕК ЋЕ МО-
ЋИ ДА НО-
СИ ВЕДРА
СА ИН-
ДИЈАН-
ЦЕМ...

ПАЗИ ШТА ГОВОРИШ,
КЕНЕ! РАТНИКУ СЕ ТО
НИЈЕ ДОПАЛО...

ШТА ЈЕ, РЕДЕ?
САМО БРДАШ!
ЗАР СИ У... ХМ...
ТАМО ИЗГУ-
БИО НАВИКУ
ДА
ЈЕДЕШ?

МОРАМ
ДА ИДЕМ! ДАНАС
ОДБАЈАЈУ МЛАДУ
ТЕЛАД! АКО ХО-
ЋЕШ, РЕДЕ, ДА
ВИДИШ...

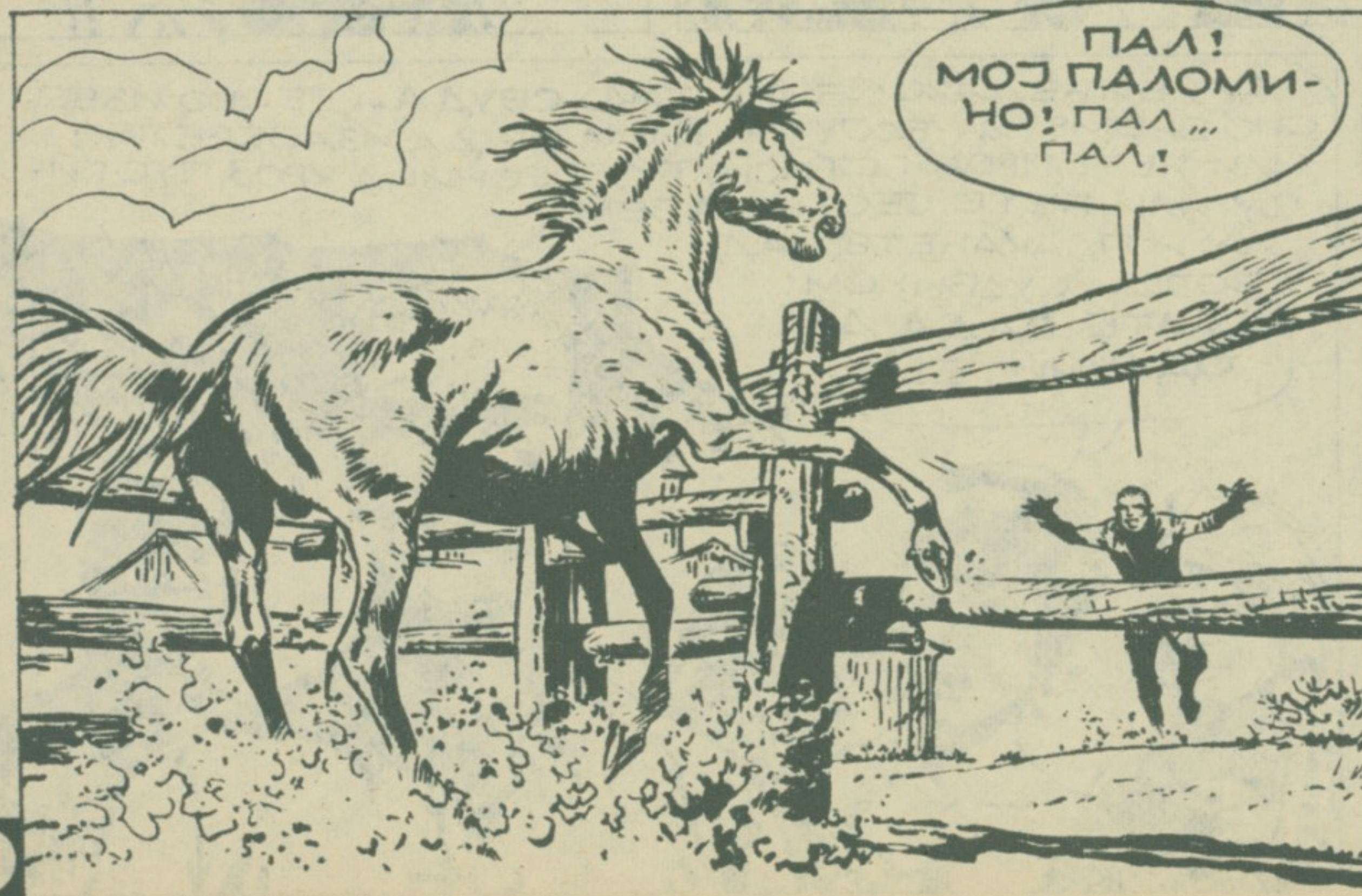
ТОБИ! НЕКО СЕ НАПО-
ЛУ ТУЧЕ! ЉУДИ!

ДОСТА! СТАНИТЕ! ОТПУСТИЋУ ПРВОГА КОЈИ...

СА РЕДОМ ДАСТОМ НЕЋЕ БИТИ ПРОБЛЕМА, ШЕФЕ! ОДРЖАО САМ МУ ЛЕКЦИЈУ ЧИМ ЈЕ СИШАО СА ВОЗА! БИЋЕ МИРАН! ЛИ-ЧИ НА ДОБРО УКРОЋЕ-НОГ МУСТАНГА ОД КОГА ЈЕ ПОСТАО ТЕПЛЕЊИ КОЊ!

АХ!

УОСТАЛОМ, БИЋЕ ТО ДОБАР ПРИМЕР ЗА МЛАДЕ У ГРАДУ! КАДА ВИДЕ ШТО ЈЕ ОСТАЛО ОД ДАСТА, НЕЋЕ ИМАТИ ЖЕЉУ ДА ИЗИГРАВАЈУ ХЕРО-ЈЕ!

А СВЕ ТО СТЕ ВИДЕЛИ НА ПРВИ ПОГЛЕД, ДЕВИСЕ?

...ЈАКИ СТЕ!

СВЕ САМ НАУЧИО У ФЕДЕРАЛНОЈ ШКОЛИ, ШЕРИФЕ! ПОХАЂАО САМ КУРСЕВЕ ПСИХОЛОГИЈЕ! КРИМИНАЛЦИ СУ РАЗВРС-ТАНИ ПО КАТЕГОРИЈА-МА...

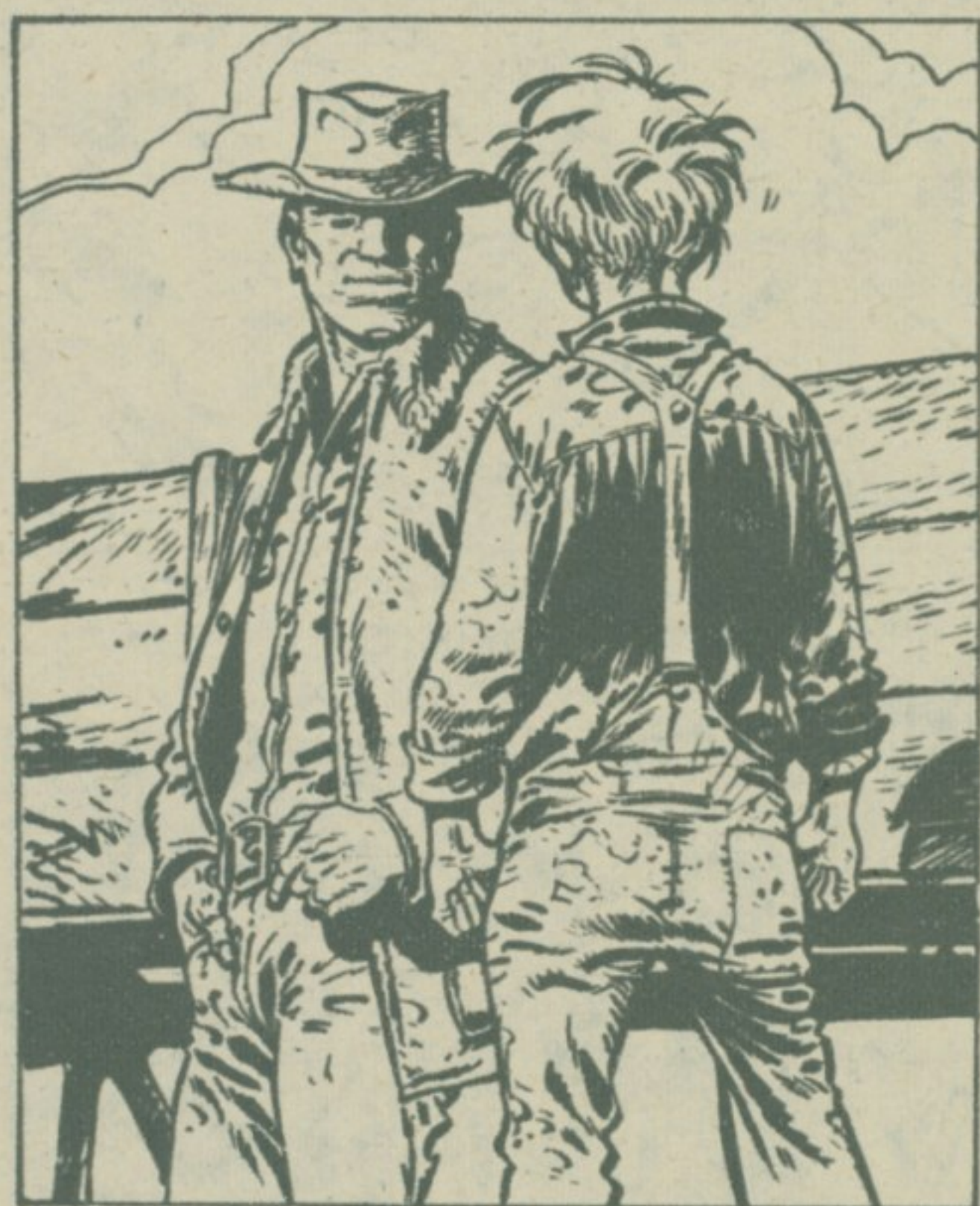
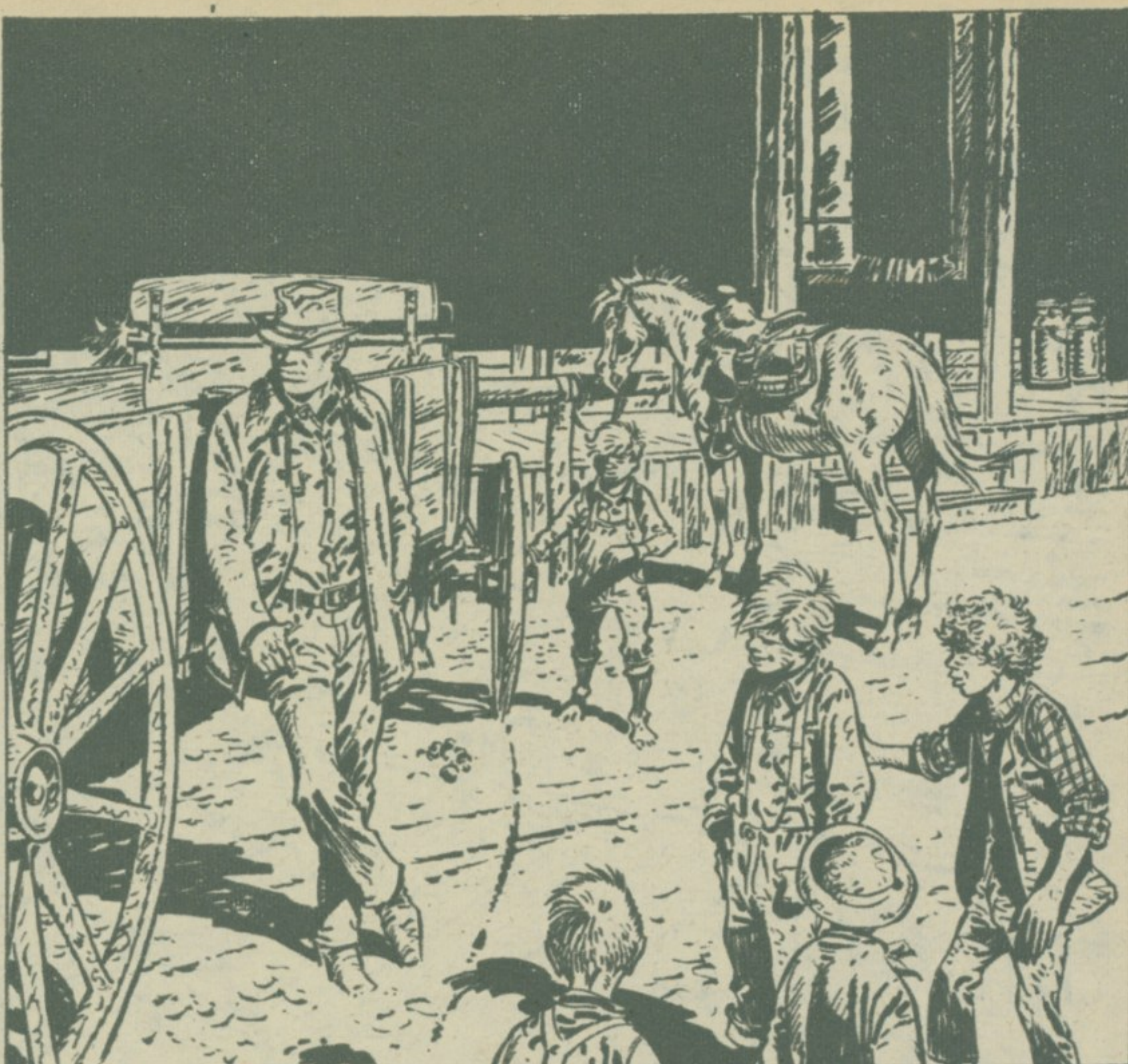
ДАСТ ЈЕ ЈАСАН СЛУЧАЈ! ТО ЈЕ ТИП ПОСРАМЉЕ-НОГ РОБИЈАША! НЕЋЕ ДА НАПУШТА РАДЧ...

АХ, ТАКО?

...ОНДА СУ ГА СИГУРНО ПРИСИЛИЛИ! ЕВО ГА!

ДАСТ! НИСАМ ВЕРОВАЛА ДА ЋУ ДОЖИ-
ВЕТИ ДА ТЕ ЈОШ ВИДИМ! ПУСТИЛИ СУ
ТЕ, ДАКЛЕ! ПОКВАРЕЊАЦИ!

НИСУ СА МНОМ ЛОШЕ ПОСТУ-
ПАЛИ! ГОВОРИМО О ТЕБИ,
КОНТЕСО...

ОХ, ЈА ... ГУРАМ! САДА ПОС-
ТОЈЕ У ГРАДУ ЈОШ ДВА БАРА!
ЗА ОТМЕНЕ ЉУДЕ! ДА
ТИ ОДМАХ КАЖЕМ, ДА
ПРИДОШЛИЦЕ РЕТ-
КО ВИЂАМ!

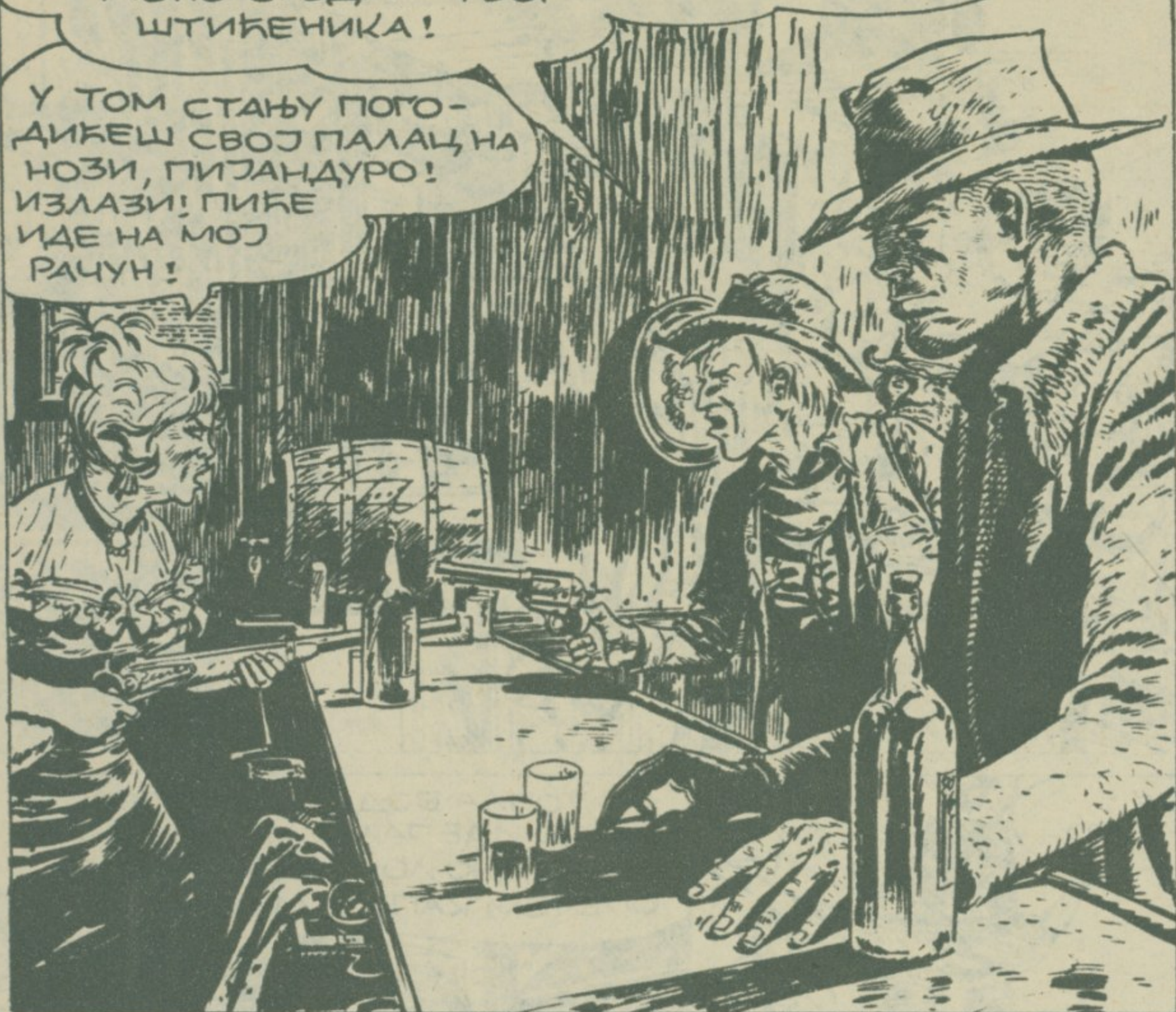
ШТА ТО ЧУЈЕМ? ПОНОС ГРАДА
СЕ ВРАТИО А НЕКЕ ДА ПОПИЈЕМО
ЧАШИЦУ У ЊЕГОВО ЗДРАВЉЕ? КОН-
ТЕСО, ДВА ПУТА ПО ДУПЛИ! ЈА
ПЛАЊАМ!

ОСТАВИ ТУ СТАРУДИЈУ! ДОВОЉНО САМ БРЗ
ДА ТИ ЈЕ ИЗБИЈЕМ ИЗ РУКУ И ИСТОВРЕ-
МЕННО СРЕДИМ ТВОГ
ШТИЋЕНИКА!

У ТОМ СТАЊУ ПОГО-
ДИЋЕШ СВОЈ ПАЛАЦ НА
НОЗИ, ПИЈАНДУРО!
ИЗЛАЗИ! ПИКЕ
ИДЕ НА МОЈ
РАЧУН!

Е, БАШ НЕ
ИДЕ! УВЕК
ПЛАЌАМ СВОЈЕ
ДУГОВЕ! МА
КАКВИ
БИЛИ...

МОЈА РУКА! УЧИНИЛИ СТЕ
МЕ БОГАЉЕМ ЗА ЦЕО
ЖИВОТ!

ЈЕДНОГА ДАНА ДОНЕЋЕМО
ЗАКОН О ЗАБРАНИ НОШЕЊА
ОРУЖЈА! ЖАО МИ ЈЕ, ДА-
ГАНЕ...

ИМАЛИ СТЕ СРЕЌУ ШТО ЈЕ ЈЕ-
ДАН ПОЛИЦАЈАЦ БИО ПРИСУТАН!
УДАРАЦ БОЦОМ, СА ИЛИ БЕЗ РАЗ-
ЛОГА... ДОБИО БИ ПОВРАТНУ КАР-
ТУ ЗА БЕЛИЈУ 717!

ТО СЕ МОГЛО
ОЧЕКИВАТИ! РЕ-
ВОЛВЕРАШ
ОСТАЈЕ
УВЕК
РЕВОЛВЕ-
РАШ!

АКО ГА ЗА-
ТЕКНЕМ С ОРУЖ-
ЈЕМ У РУЦИ,
ПУЏАМ БЕЗ
УПОЗОРЕ-
ЊА!

РЕД!

НИШТА СЕ НИЈЕ ДОГОДИЛО, ДЕ-
ЦО! НАШЕМ ПРИЈАТЕЉУ ДАГА-
НУ ДЕСИЛА СЕ МАЛА НЕЗГО-
ДА! НЕ ВРЕДИ НИ ПИСАТИ
ИЗВЕШТАЈ...

ЧУЛИ СТЕ ШЕРИФА, КО-
МАНЧА! СИЛАН ЈЕ ЧОВЕК,
НЕМАМ ШТА ДА
ДОДАМ...

РЕДЕ!
ПОМИСЛИЛА
САМ...

РЕЦИТЕ МИ, ДОК ЈЕ
ШЕРИФ БИО ЗАУЗЕТ
ОКО ОВЕ „НЕЗГОДЕ“,
КОЛИКО ЈЕ ВИСКИЈА
ПОПИО ДАСТ?

ИЗИШАО ЈЕ СУВОГ ГРЛА, ЖУТО-
КЉУНЧЕ! ИЗЛАЗИТЕ ДОК НИ-
САМ НАПУСТИЛА ШАНК!
УВЕК САМ САЊАЛА ДА
ЈАВНО ИЗЛУПАМ
ПОЛИЦАЈЦА!

ЖАО МИ ЈЕ, РЕДЕ!
ВАШ СУСРЕТ СА ГРИСТОУН
ФАЛСОМ НИЈЕ БИО БАШ...

МАЊЕ МЕ ТО ПОТРЕС-
ЛО НЕГО ШТО САМ
СЕ ПРИБОЈА-
ВАО!

ВЕК СЕ ПРИВИКАВАМ! НАЈЗАД, ДО-
ВОЉНО ЈЕ ДА ИЗДРЖИМ ИЗВЕШНО
ВРЕМЕ! ЉУДИ ЋЕ СЕ УМО-
РИТИ ПРЕ МЕНЕ!

ПАЗИ! НОВА ПОШТАН-
СКА СТАНИЦА?

АЛИ... НЕ!

ТО ЈЕ ПОШТАНСКА ЛИНИЈА СИ-
НА О'НИЛА... АЛИ ВАМ ПУТА ЈЕ
И... ГДЕ ЈЕ СИН?

НЕ
МИЦИТЕ
СЕ!

РЕДЕ! НЕМАТЕ ОРУЖ-
ЈЕ! ЧЕКАЈТЕ!

РЕДЕ! УЗМИТЕ
ОВО! НЕШТО СЕ
ДОГОДИЛО
!

РЕКАО
САМ ВАМ ДА
НЕ ПРИЛА-
ЗИТЕ! НЕ
ГЛЕДАЈ-
ТЕ!

ГОСПОДИНЕ ДАСТ! ТО
ШТО ПОКУШАВАМ ДА
ЛИЦИМ НА ЦИВИЛИЗО-
ВАНУ ОСОБУ НЕ ЗНАЧИ
ДА САМ ЗА ВРЕМЕ ВА-
ШЕГ ОТСУСТВА, ПОСТА-
ЛА ОД ШЕЋЕРА! УДАЉИ-
ТЕ СЕ, НАРЕЂУЈЕМ
ВАМ!

УПОЗОРИО
САМ ВАС ...

СИЊ О'НИЛ ...
И ЊЕГОВ
СПРОВОДИК ...
КАКАВ
УЖАС!

МНОГО НЕ МОЖЕМО УЧИНИ-
ТИ! ИСПРЕГНУЋУ КОЊЕ И
СКЛОНИТИ ИХ НА РАЊЕ! ЗА-
ТИМ ЋЕ НЕКО ОТИЋИ ДА
ОБАВЕСТИ ШЕРИФА ВАЛАСА!
О'НИЛ И МИСУРИ МОГУ ДА
ПРИЧЕКАЈУ!

ОНИ КОЈИ СУ
ТО ИЗВЕЛИ, КАО
ДА СУ ПУЦАЛИ
ИЗ ТОПА! ЗАР
СЕ ТАКВЕ СТВА-
РИ ДЕШАВАЈУ
ОТКАДА ЈЕ
ПОКРАЈИНА
ЦИВИЛИЗО-
ВАНА?

КАО ДА
СУ СЕ ПОТПИ-
САЛИ! ВИ НЕ
ЗНАТЕ... АЛИ
ОВДЕ СУ СВИ
СТРЕПЕЛИ
ОД ЊЕГОВОГ
ДОЛАСКА...
ТО ЈЕ МАР-
ЛОУ
"САУМА-
РА"!

СТО МУ ГРО-
МОВА! ПРЕСТАНИ
ДА ЦВОКОЉЕШ
ЗУБИМА И ПОПИЈ
ОВАЈ ГРОГ, КОМАНЦА!
ТОБИ ЋЕ СЕ О
СВЕМУ ПОС-
ТАРАТИ
!

ДА СИ
ИХ САМО ВИ-
ДЕО, ДЕСЕТ
ГАЛОНА... ОБО-
ЈИЦА СУ ИМА-
ЛИ РАЗНЕТЕ
ГЛАВЕ!

ДА! ТО ЈЕ ЈЕДНА ОД
МАРЛОУВИХ МЕТОДА
ЗАСТРАШИВАЊА! ОНИ
У НЕВАДИ О ТЕБИ
НЕШТО ЗНАЈУ! А
ЕВО ГА САДА
КОД НАС!

УЗЕЋУ ВЕЛИКОГ ДОРАТА! АКО КИ-
ША НЕ ПРЕСТАНЕ ДА ПАДА, ПОШ-
ТО ОБАВЕСТИМ ШЕРИФА, ОСТАЋУ
ДА СПАВАМ У ФОЛСУ!

НЕ ВОЛИМ ШТО
ИДЕШ САМ,
ТОБИ...

НЕМА ОПАСНОСТИ! МАР-
ЛОУ ЖЕЛИ ДА СЕ НОВОСТ
РАЗГЛАСИ! АЛИ ТИ ТРЕБА
ДА СВИМА ПОДЕЛИШ ПУШ-
КЕ...

ТЕБИ НЕ! ЖАО МИ ЈЕ,
РЕДЕ, АЛИ ОБЕЋАЛИ
СМО!

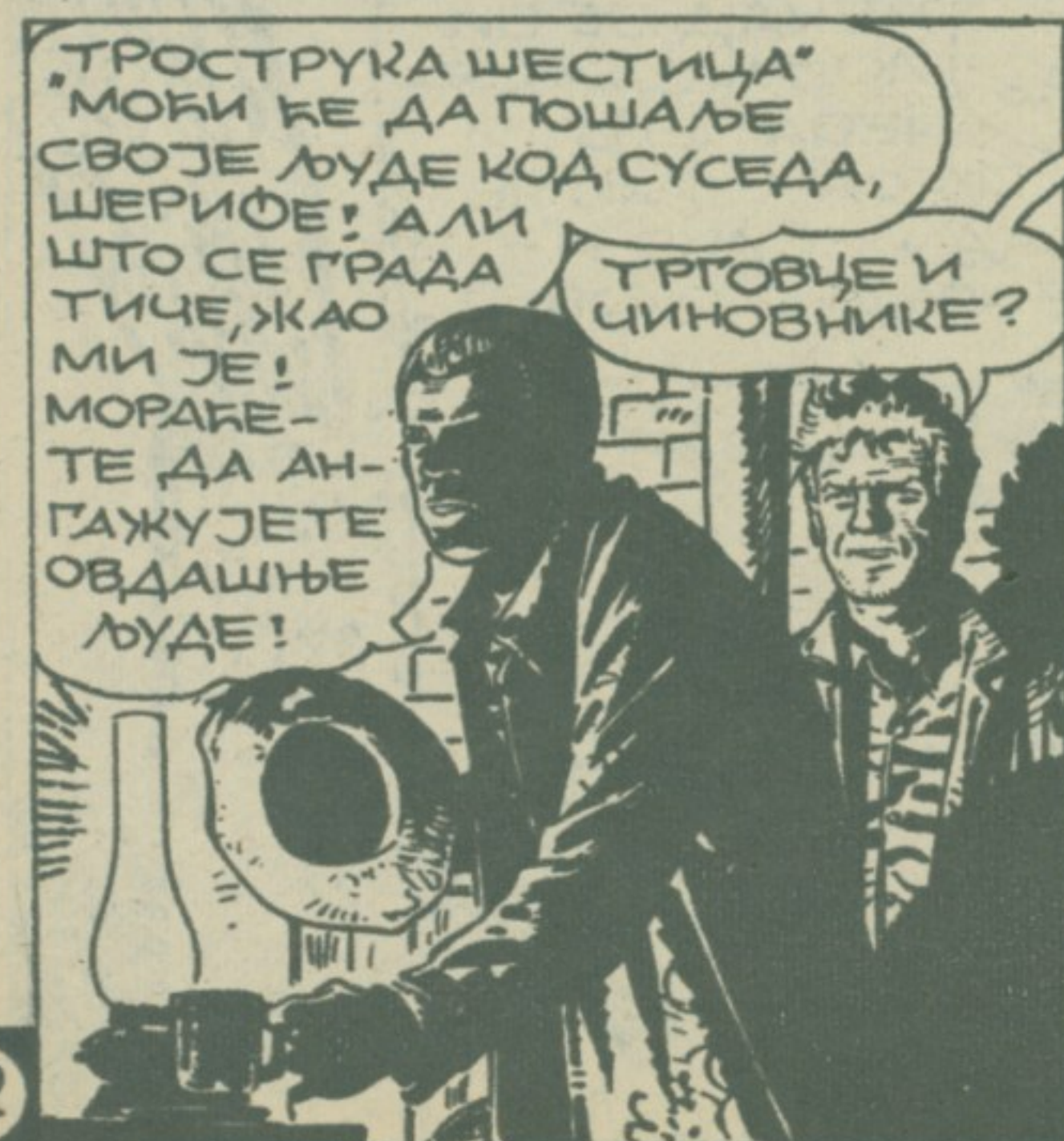
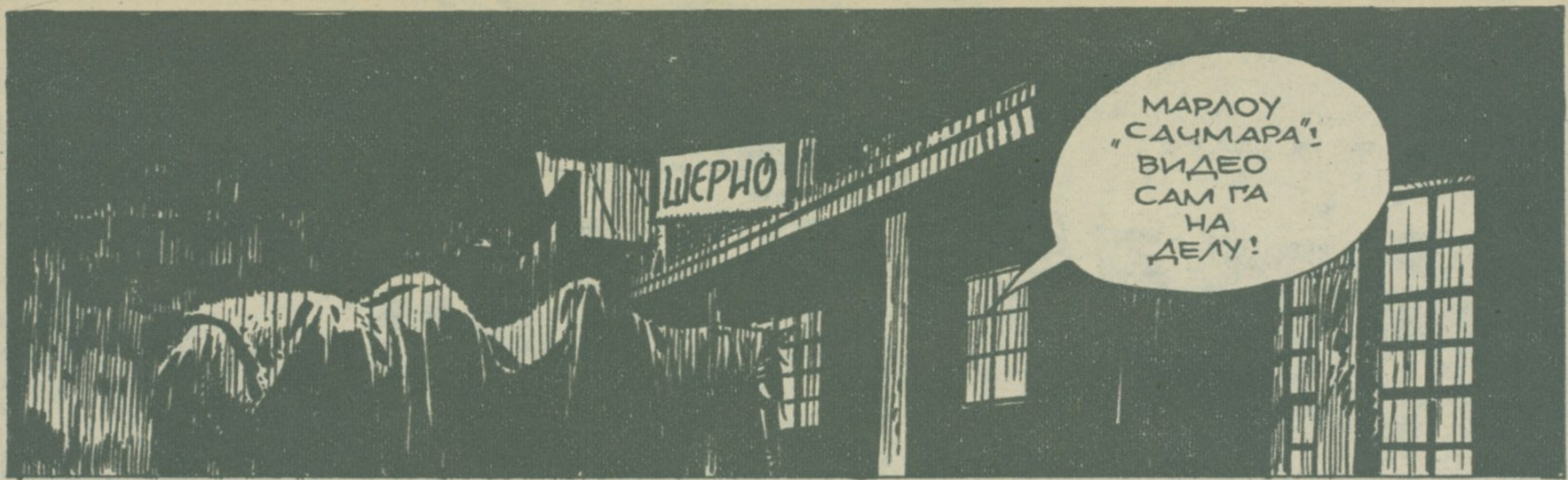
НЕМА
УВРЕДЕ!
СРЕЋАН
ПУТ,
ТОБИ
!

ТО ЈЕ ОНАЈ ЦРЊА!
ТИ ТИПОВИ СУ СУВИ-
ШЕ ГЛУПИ ДА БИ СЕ
ПЛАШИЛИ!

САМО ДА СВЕ
ДОБРО ИСПРИЧА...
ТО ЈЕ ОНО ШТО
ЖЕЛИ „САЧМА-
РА“...

ДОБРО ЈУТРО,
ДЕЧКО! МОГАО СИ
ДА СПАВАШ
?...

А ЗАШТО ДА НЕ? НЕ
УЧЕСТВУЈЕМ У ИГРИ, ДЕ-
СЕТ ГАЛОНА! МА ШТА
СЕ ДОГОДИЛО, ЈА
САМ ИЗВАН
ТОГА!

ХМ! ИПАК
СМО ЗАДОВОЉНИ
ШТО СИ У ОВОМ
ТРЕНУТКУ СА
НАМА! СА СВО-
ЈИМ ИСКУСТВОМ,
ЗНАМ ШТА ГОВО-
РИМ, ХЕ! ХЕ!

ГОВОРИ!
ШТА ТО МУК-
КАШ, СТА-
РИ?

ХЕ! ХЕ!

... ДА ЛИ СЕ
СЕЋАШ?

НОСИО СИ ГА КАДА
СИ ДОШАО КОД НАС!
КАСНИЈЕ, КАДА СИ
ОТИШАО... ЈА САМ
ТВОЈ АЛАТ ПОДМА-
ЗИВАО СВАКЕ СУ-
БОТЕ! ЧЕКАО
САМ...

А САДА ЗБОГ
ТОГ МАРЛОУА МИС-
ЛИШ ДА ЈЕ ДОШ-
ЛО ВРЕМЕ
ДА ГА УПОТ-
ТРЕБИМ
ПРОТИВ
"САЧМАРЕ"
?

ПРЕВАРИО СИ СЕ!
ПРЕПУШТАМ ТАЈ ПО-
САО МЛАДИМА! СУВИ-
ШЕ САМ СКУПО ПЛА-
ТИО! ЗАРЂАО САМ!
НЕЋУ ДОК САМ ПОД КО-
МАНЦИНИМ...

ГОВОРИТЕ О
МЕНИ, РЕДЕ
?

НАСТАВАК У ИДУЋЕМ БРОЈУ!

У КРУГУ ПОРОДИЦЕ: СВАКОМ СВОЈЕ

ОСВЕТА ИЛИ ЗАВЕРА?

ПУЦЊИ У КОШУТЊАКУ

НИКО НИЈЕ ПРИМЕТИО КАКО, КРИЈУЋИ СЕ ИЗ СТАБАЛА, ЖУРИ ПОГУРЕН ЧОВЕК, ТРУДЕЋИ СЕ ДА НА ВРХ БРДА СТИГНЕ ПРЕ КНЕЗА МИХАИЛА И ЊЕГОВЕ ПРАТЊЕ. А ГОРЕ, НАОРУЖАНИ РЕВОЛВЕРИМА И НОЖЕВИМА, АТЕНТАТОРИ СУ ЧЕКАЛИ СПРЕМНИ.

Готово цео Београд шапутао је 1868. године да се против гадног кнеза Србије Михаила Обреновића припрема завера. Чак је и сам кнез често добијао анонимна писма у којима су га непознати, њему одани људи, опомињали да се чува, јер се против њега сигурно спрема нешто страшно.

Али, кнез је, као и толико пута до тада кад је био у опасности, мислио и понашао се другачије него што би свако други чинио да је на његовом месту. И даље се и поред озбиљних опомена, кретао и путовао без оружаних пратње. Кад су му рекли да ће га смакнути, мирно је одговорио:

— Ја Србима ако добра нисам учинио, зла заиста нисам, и ако ме убију, убиће само Михаила, а књаза српског неће.

И тога дана, 29. маја 1868, кнез Михаило је предвече кренуо на своју уобичајену шетњу у Кошутњак. Нико од његове пратње по кнежевој заповести, није био наоружан. И нико, сем неколико завереника и атентатора, није знао да Михаило полази у своју последњу шетњу.

СЛОЖНА БРАЋА

Незадовољство против Михаилове политике и начина живота достигло је врхунац оног дана када је кнез одбио да помилује адвоката Љубу Радовановића из Ваљева који је у мају 1867. осуђен на седам година робије под оптужбом да је правио лажне исправе.

Његов брат Коста, који је у Шапцу вредно водио познату радионицу за израду сапуна, молио је кнеза да му ослободи брата, али Михаило је ћутао и Љуба је отишао на робију.

Овај млади ваљевски адвокат био је понос целе породице, и његово хапшење огорчило је Косту који га је бескрајно волео. Сматрајући да му је брат невин и да је то најобичнија политичка сплетка у којој је престо умешао и сам кнез, Коста Радовановић се заклео:

— Платиће ми кад-тад тај тиранин... Осветићемо се!

Рекавши жени да опет иде у Београд да кнеза моли за милост, кришом је под капут ставио велики јатаган и отпутовао у престоницу.

Ни трећи брат Радовановић, Павле, није мировао.

И он се свим силама трудио да докаже да је Љуба невин и неправедно оптужен. Кад је у мају 1869. пресуда за Љубу Радовановића ступила на снагу, Павле је брзо отишао у Пешту код Александра Карађорђевића, централне личности у раније свргнутој династији. Тако је завера против кнеза Михаила добила нова обележја: кренула је од обичне породичне освете, а сад се све више разгранавала и јачала.

Ускоро су се, под чудним околностима завереничкој групи придружили и сам Љуба Радовановић, Лазар Мирић, бивши председник пожаревачког суда који је осуђен на двадесет година робије због убиства своје жене и Станоје Рогич, пропали трговац из Пожаревца. Сва тројица су се налазила у топчидерској тамници којом је управљао Светозар Ненадовић, брат песника Љубе Ненадовића и син Проте Матеје Ненадовића. Њега је у једној парници заступао Љуба Радовановић, и Светозар му је сада узвраћао пажњу и пријатељство на тај начин што га је, заједно са Мирићем и Рогичем, често пуштао у слободне шетње ван тамничких зидова и без присмотре.

Тако су се браћа Радовановићи и њихови познаници и истомишљеници из затвора удружили са циљем: да по сваку цену убију кнеза Михаила.

ПОЗДРАВ НА СТАЗИ

Поред Михаила у кнежевским кочијама, које су из дворског дворишта кренула ка Кошутњаку, била је и Анка Константиновић са својим деветнаестогодишњом кћерком Катарином, у коју је кнез био смртно заљубљен, иако му је она била синовица, односно кћерка његове рођне сестре од стрица. Кнежевој упорној намери и жељи да је ожени, њиховим сусретима, љубавним писмима, и међусобним нежностима, што је било јавна

тајна, противила се готово цела Србија, а највише црква и ранији противници кнеза Михаила.

Дошла је и сестра Томанија Обреновић, још чврста и одржива седамдесетдогодишња старица, мајка Анке Константиновић и Катаринина баба.

Са расположеним кнезом такође су били и дежурни ађунтант, капетан Светозар

Гавашанин, син старог и уваженог Илије Грашанина. Сам Илија је био огорчен кнежевом жељом да младу Катарину, која му је близак род, учини кнегињом.

Од послуге је у кочију сео Мита Тимарчевић, момак с кнежевог двора.

Ускоро су стигли у шуму и упутали се новопрсеченом стазом. Пели су се

узбрдо: напред је ишао кнез занесен разговором с Катарином, двадесет шест година млађом девојком. За њима, пратећи их у стопу као и увек дотад, корачала је Анка, а двадесетак корака иза њих стара Томанија коју је водио ађунтант Грашанин. Десетак корака од њих пратио их је слуга Мита.

Нико од њих није приметио како с њихове десне стране, кријући се иза стабла, жури погурен човек, трудећи се да на врх стигне пре кнеза и његовог друштва. Био је то Ђорђе Радовановић, Костин и Љубин брат, који је у завери имао задатак да нападне и убије Михаила, Катарину и пратње. Атенатори, наоружани

ТАЈНА
НАПУШТЕНОГ
БРОДА

ОТМИЦА

Енглески једрењак, „Део традијас“ напловио се 4. децембра 1873. на повратку за Гибралтар када му се на видiku указао брод који се некако чудно љуљао на таласима. Погледавши кроз свој доглед капетан Мурхаус зачудио се што не види на том броду ни осматрача, ни крманоша, ни морнара. Изгледало је да је брод потпуно празан. На позиве упућене кроз рог нико није одговарао. Тада је капетан, како је касније испричао, одлучио да пошаље три своја човека у чамцу да виде у чему је ствар.

Били су то Чарлс Манинг, Том Мофа и Били Холи. Пошто су се попели на једрењак који се звао „Марија Целеста“ и претражили га до последњег кутка, ова тројица су донела чудне вести: на броду није било ни живе душе осим једне мачке. Али, што је било запањујуће, нашли су сто управо постављен за четири особе, а у кухињи се крчкао тек припремљен гулаш! На палуби се сушио веш, сви чамци за спасавање били су на броју и, уопште, по свему је изгледало као да је посада пет минута раније још била ту. Али, где је нестала?

Највећу забуну уносио је пронађени бродски дневник. У њему је последњи убележење датум био 24.

револверима и ножевима, чекали су спремни.

На Ђорђевог знак, пошлци су као обично пролазници у сусрет кнезу и осталима, и кад су их видели на стази, стали су и склонили се у страну, скинувши капе у знак поздрава. Лазар Марић и Станоје Рогоћ стајали су с десне, а Коста Радовановић с леве стране стазе. Ђорђе је остао у шуми. На брегу изнад њих чекали су Павле и Љуба

— требало је да одмах после убиства одјуре у Београд и изврше прверат.

СТАРИЦА БРЖА ОД КУРШУМА

Кад је угледао три човека, кнез је одмах стао. Можда је и препознао Марића, који је до одласка на робију био позната личност, а можда га је зауставио и бес из сјајних, љу-

титих очију Косте Радовановића. Ипак, изгледа да му је у том тренутку све било јасно. Сетио се анонимних писама да се спрема атентат, али сад је све било касно и узалудно.

Погнуо се, повео Катарицу и кренуо напред. Остали су пошли за њим. Завереници су се дубоко поклонили и кнез им је отпоздравио.

И тек што их је прошао, одјекнули су пуцњи и за-

звиздали куршуми. Први је пудао Коста Радовановић, и то у Михаилова леђа, а затим су се огласили и револвери Рогоћа и Марића. Кнез је пао на колена, а Катарица, лакше рањена, дала се у бекство. Њена мајка се брзо и храбро бацила на Марића. Успела је да му иштупа и шаку косе, али ју је Марић погодио чицем право у лице.

Гарашанин је исукао сабљу и насрнуо на атентаторе. Међутим, и то је било узалуд: Рогоћ га је ранио у руку и ађутант је пао у несвест. Кад је дотрчао удаљени Мита, Рогоћ је ранио и њега.

Тад је дотрчао и Ђорђе Радовановић и појурио Катарицу и Миту, али они су успели да побегну.

Најприсебнија и најбржа била је стара Томанија. Чим су одјекнули пуцњи, она је младалачком хитрином потрчала низбрдо.

Сад су атентатори журили да се брзо склопе што даље. Затвореници су хитали у тамницу да би обезбедили уверљив алиби. У тој журби сви су заборавили да Павлу и Љуби, који су узалуд чекали, дају уговорени знак да се одмах упуте у Београд.

Опет је најбржа била Томанија. Она је вест о убиству прва донела до Топчидера и Београд је убрзо брујао о атентату на кнеза Михаила.

Одмах су почела хапшења.

Из затвора су одведени Марић, Рогоћ и Љуба Радовановић. Ухапшен је и Павле. Није поштеђен ни управник тамнице Светозар Ненадовић.

Укупно је затворено 18 оптужених, који су на билу који начин били уапсени у заверу. Четрнаест њих су, после страховитих мука, осуђени на смрт и стрељани 16. јула 1868. године на Карабурми.

И. Л.

ОКАЗА

ЗАГРЕЈАН АЛКОХОЛОМ, ЏОН ПИМБЕРТОН, КОЈИ ЈЕ НЕКАДА БИО КУВАР НА »МАРИЈИ ЦЕЛЕСТИ«, РЕШИО ЈЕ ДА ПОСЛЕ 50 ГОДИНА ЋУТАЊА — ПРОГОВОРИ.

новембар, значи десет дана пре наилаaska „Део грацијас“, под којим је стајало: „Лепо време“. Ништа, дакле, није објашњавало загонетни нестанак читаве посаде брода, ништа није наговештавало драму која се, очигледно, одиграла на њему!

НЕСТАО ЈЕ ЈЕДИНИ ПУТНИК

Као што је био обичај на мору, капетан Мурхаус, закључивши да је „Марија Целеста“ по свему судећи напуштен брод, наредио је тројици људи који су га претражили да преузму команду и следе „Део грацијас“. Тако су 13. децембра стигли у Гибралтар где је капетан Мурхаус испричао ову чудну причу и цео случај предао властима. Новац који је добио као откупнину за „Марију Целесту“, као што је био ред, поделио је са посадом и отпловио на нови задатак...

У јавности се одмах разбуктала радозналост око овог заиста несвакидашњег догађаја. Почеле су да колају најфантастичније претпоставке о томе шта је задесило посаду несрећног брода. Званично је образована комисија задужена да испита цео случај и она је послала позив свим енглеским и америчким конзулатима широм света да је, уколико наиђу на иједног преживелог човека са

„Марије Целесте“, одмах обавесте.

У време кад није било ни радија ни телевизије ни авиона то је био врло тежак и дуготрајан посао. И — није уродио плодом! Године су пролазиле, а нико се није јављао.

Сви морнари са „Део грацијас“ дали су исказ који је био идентичан исказу њиховог капетана. Једини путник, неки Џон Пимбертон, није саслушан јер је хитно морао да отпутује, како је рекао капетан. Томе нико није поклатио пажњу и на Пимбертона се заборавило.

Занимање за судбину људи са напуштеног брода ипак није јењавало. Али, све што је утврђено била је листа посаде.

КО СУ ПОЗАЈМЉЕНИ ЉУДИ

Педесет година после свега један човек био је толико заокупљен мистеријом брода „Марија Целеста“ да је одлучио по сваку цену да је расветли. Био је то писац поморских романа Лоренс Кетинг који је отпутавао у Њујорк да своје трагање почне на месту одакле је „Марија Целеста“ испловила 7. новембра 1873. године за Ђенову. Кетинг је у Њујорку чуо доста нових појединости које су му помогле да протумачи догађај.

Пре свега, сетио се детаља који је свима био промакао: путник Пимбертон уопште није дао свој исказ и он је одлучио да га пронађе.

Џон Пимбертон коме је било већ 65 година живео је у једном селу у околини Ливерпула. Био је још једини преживели са „Део грацијас“ и да га Кетинг није пронашао, мистерија можда никад не би била расветљена.

У почетку Пимбертон ништа није хтео да каже писцу. Али, после чашице, две, старцу се рзавезао језик:

— Ионако је прошло већ педесет година... — почео је он причу.

Вече уочи испловљавања „Марије Целесте“ из њујоршке луке капетан „Део грацијас“ Мурхаус видео је како његов колега Бигс има много тошкова око прикупљања посаде за свој брод. Одлучио је да му помогне и „позајмио“ му три човека, с тим да се они врате на „Део грацијас“ у месту Сен-Мишел на Азорима. Та три човека су се звала — Чарлс Мајнинг, Том Мофа и Били Холи!

КЛАВИР У ОЛУЈНОЈ НОЋИ

„Марија Целеста“ је почела ту кобну пловидбу са посадом прикупљеном „с коца и конопца“, са окрутним првим официром Ху-

локом који је морнаре тукао корбачем и није баш много поштовао капетана Бигса. Нарочито га је нервирала Бигсова жена која је, што је у оно време било уобичајено, пратила мужа на путовању. Госпођа Бигс је много волела музику и она броду се налазио њен клавир, чије звуке Хулок није могао да поднесе.

Једне олујне ноћи госпођа Бигс је са нарочитим жаром свирала на клавиру, ваљда да победи страх. У једном тренутку нога клавира се сломила и инструмент је тако незгодно пао да је усмртио сићушну пијанисткињу.

Капетан Бигс је био очајан. Оптужио је Хулока да је намерно сломио ногу клавира и тако проузроковао смрт његове супруге. Следећег дана капетан Бигс је нестало и међу морнарима је почело да се шашка како га је Хулок убио и бацио у море. Тек то је проузроковало пометњу и неред.

Кад је „Марија Целеста“ стигла до луке Санта Марија на Азорима, посада се

разбежала. Једини који ни су имали разлога да напусте брод била су три морнара капетана Мурхауса и кувар — Џон Пимбертон! Они су пошлци у сусрет „Део грацијасу“. То објашњава откуд онај сто постављен за четири особе, свеже опран веш на палуби и бродски дневник прекинут 24. новембра.

★ ★ ★

Када је сазнао шта се догодило на „Марији Целести“, закључио је писац Кетинг, капетану Мурхаусу синула је идеја. Пошто се, то тадашњим поморским обичајима брод нађен на пучини без посаде сматрао власништвом онога ко га спасе од пропадања, Мурхаус је понудио Џону Пимбертону приличну гомилу новца да би ћутао. Брод је одвео у Гибралтар и ствар представио као мистерију. Сви чланови његове посаде извукли су несумњиву корист од тога. А Пимбертон пуних педесет година није прекршио обећање!

М. К.

gba Бисера

ЛАФОНТЕН ОПЕТ СА ВАШИМ НАЈМИЛИЈИМА

Књигу ЛАФОНТЕНОВЕ БАСНЕ читале су и читају све генерације и памте оно што је најлепше, најпоетичније и најхуманије. Изванредне илустрације у боји употпуњују слику о времену и друштву у којем је Лафонтен живео. Свака басна критикује и паучава. Реч и слика складно се допуњују и дуго памте. Књига је штампана ћирилицом, луксузно је опремљена у прекласној вишебојној техници, с пластифицираним корицама, великог формата, 140 страна, са више од 100 илустрација у боји. Цена књиге у књижари износи 100.— динара.

РИЗНИЦА ПЕСАМА ЗА ДЕЦУ

КЊИГА ЗА ДЕЦУ ОД ЧИКА-ЈОВЕ ЗМАЈА

Књига РИЗНИЦА ПЕСАМА ЗА ДЕЦУ представља избор најлепших песама несумњиво најомиљенијег и најпопуларнијег дечјег песника Јована Јовановића Змаја. У песмама чика-Јове генерације дечака и девојчица налазиле су свој свет, јер је више него иједан наш песник умео да им се приближи и с очинском нежношћу учи љубави према свему што је добро и лепо.

Песме је одабрала Мира Алечковић. Књига је великог формата, са више од 120 песама које су наштовито илустроване. Први пут су песме познатог чика-Јове илустроване и одштампане у вишебојној техници што их чини још привлачнијим. Књига је штампана ћирилицом у тврдом повезу, с пластифицираним корицама у боји. Цена књиге у књижари износи 120.— динара.

Читаоци „Политикиног забавника“ приликом куповине за готово уживају попуст, тако да сваку књигу добијају за 100.— динара. Обе књиге могу се купити и на отплату у две месечне рате по 90.— динара. Купци из Београда могу подићи књиге сваког радног дана до 15 часова у предузећу „Вук Караџић“, Краљевића Марка 9.

ИЗДАВАЧКО ПРЕДУЗЕЋЕ „ВУК КАРАЏИЋ“, БЕОГРАД, Краљевића Марка 9, Београд

Овим неопозиво напуштајући: по повлашћеној цени (плаћање поштару приликом пријема књига) — 100.— динара

ЗА ГОТОВО-ПОУЗЕЋЕМ РИЗНИЦА ПЕСАМА ЗА ДЕЦУ

ЛАФОНТЕНОВЕ БАСНЕ — 80.— динара

НА ОТПЛАТУ у две месечне рате по 90.— динара. Рате ћу уплаћивати редовно почев од _____

(непотребно прецртати)

у случају спора придржати _____

Купац (презиме и име) _____

Место и поштански број _____

Назив и адреса радне организације _____

(Овера и запослење за купце на отплату)

Наруџбеница потпис) _____ Бр. п. к. _____

(Жиг и потпис оверава само при куповини књига на отплату.)

Купац _____

(Својеручни потпис)

Пензионери _____

уместо овере прилажу _____

одредак последњег _____

чека од пензије.

ЈУНАЦИ
ЗЕЛЕНИХ
ТЕПИХА

Велемајстор у копачкама

СТЈЕПАН БОБЕК, ДАНАС
ПОЗНАТИ ФУДБАЛСКИ
ТРЕНЕР.

Фудбалска лопта, непослушна и жива пред милионима играча, за Стјепана Бобека никад није имала тајни. Префињеном техником увек ју је приморавао да га слуша и с њом је умео да уради све што је другима изгледало немогуће.

Својевремено му је тренер Иљеш Шпиц, који је у Југославију донео огромно искуство стечено у мађарском фудбалу, имао обичај да каже:

— Играмо као што сам рекао. Али, ако не можемо да дамо гол, онда ти, Боби, узми лопту и крени напред. Онако, како само ти умеш.

И стручни савет је за Бобека био као сувишан. Требало га је пустити да сам пронађе прави пут јер он је имао посебан осећај да без грешке успешно изведе и најсавршенију комбинацију. Знао је да вешто привуче на себе што више противничких играча и да онда свом саиграчу прецизно дода лопту и то у правом тренутку.

СА ПОЉАНЕ ПО МЕДАЉЕ

Рођен у Запребу 1923. године, за лоптом је, као и већина дечака његовог доба, потрчао на обичној пољани. Чудесни округли предмет који се котрља и

одскаче омађујао га је од првог сусрета.

Стручњаци су брзо запазили тог вижљастог дриблера, који се неуморно поиправао са осталим трудети се да лопту што дуже задржи код себе. У загребачки клуб „Дерби“ учлаунио се још 1935. године.

Ускоро је ускочио међу најбоље. Прешао је прво у „Личанин“, а затим у „Грађански“. Ипак, прославио се тек преласком у Београд где је постао члан „Партизана“. Од 1945. до 1958. одиграо је за „Партизан“ 466 утакмица и постигао 413 голова.

Бобек је био изразити стралац, нарочито у млађим данима. У окршајима за првенство укупно је 129 пута затресао противничку мрежу. Поставио је и рекорд: на једној утакмици сам је девет пута погодио гол противника!

Као центарфор или лева полутка био је ненадмашан нападач. У тиму „Партизана“ освојио је титулу државног првака два пута, а Куп Југославије четири пута. Био је најбољи голгетер Прве лиге 1946. и 1954. године.

Националне боје бранио је укупно 63 пута и на златној листи заузима треће место, иза Драгана Ђајића са 82 и Бранка Зебеца са 65 утакмица у дресу са нашим државним грбом.

Играо је два пута на светским првенствима: у Бразилу 1950. и у Швајцарској

1954. године. На Олимпијским играма у Лондону 1948. и у Хелсинкију 1952. освојио је и две сребрне медаље.

Када је престао да игра посветио се тренерском позиву. Стекао је велики углед радом у варшавској „Легији“, београдском „Партизану“ и атинском „Панатинаикосу“.

ЧУДО У КОПЕНХАГЕНУ

Кад је у септембру 1950. фудбалска репрезентација Југославије кренула у Скандинавију, Стјепан Бобек је био незаменљиви репрезентативац, искусан, снажан и спреман за најтеже мечеве. Победа у Стокхолму над репрезентацијом Шведске од 2:1 одјекнула је као више него радосна вест, али је одмах после тога наишао сасвим неочекиван пораз у Хелсинкију од Финске 2:3. Преостао је још трећи сусрет, у Копенхагену против Данске.

— Почели смо већ и да стрепимо. Данци су нам били углавном непознати, али смо чврсто одлучили да не посустанемо. Уосталом, то смо и обећали Станету — каже Бобек.

Наш капитен, наиме, тада је био десни бек Бранко Станковић који је двадесет пети пут играо за Југославију.

Стадион Идротспарк примио је преко 40.000 гледалаца. Југословени су играли у саставу: Мркушић, Станковић, Чолић, Чајковски, Хорват, Ђајић, Огњанов (Вукас), Митић, Живановић, Бобек, Херцег.

— Био је то мој велики дан. Имао сам утисак да могу да учиним са лоптом све што замислим — сећа се наша лева полутка из овог тима.

А извештач са те утакмице је записао:

„Инспиратор свих навала нашег тима био је Бобек, који је духовито успевао да надигра по двојицу, па чак и по тројицу противничких играча“.

Југославија је већ води-

ла са 1:0 када је лопта дошла до Бобека. Хтео је одмах да је продужи даље, али Живановић је био сасвим покривен, а Вукас и Митић заостали.

Кренуо је сам. Десна полутка данског тима није могла да га заустави, па му је центарфор пошао у сусрет. Десни бек се склонио у страну пратећи Херцег, али одмах се предомислио јер је Бобек у пуном трку постајао све већа опасност.

САМ ПРОТИВ ДВОЈИЦЕ

Кад су се двојица устремљива на њега, Бобек је још једном показао да има урођени смисао за маштовит и непредвидљив дриблинг. Направио је покрет телом као да ће променити пра-

НАД СУ СЕ ДВА ПРОТИВНИЧНА ИГРАЧА УСТРЕМИЛА НА ЊЕГА, БОБЕК ЈЕ ЈОШ ЈЕДНОМ ПОНАЗАО ДА ИМА УРОЂЕНИ СМИСАО ЗА МАШТОВИТ И НЕПРЕДВИДЉИВ ДРИБЛИНГ. УСНОРО СЕ ПРЕД ЊИМ УНАЗАЛА ЈЕДИНА ПРЕПРЕНА — ГОЛМАН.

вац и окренуо улево. Оба Данца су се повела и то је било довољно да се Бобек укаже отворен пут ка голу.

Тада је јурнуо свом снагом. Пред њим се налазила још само једна препрека — голман. Полетео је право на нашег репрезентативца, с намером да му се баца у ноге.

Летели су један према другом, али је Југословен био бржи за делић секунде. Испружио је ногу и погодио лопту баш како је требало. Голман се свом силом сударио са Бобеком, али је лопта ипак прошла испод њега и полако ушла у мрежу.

Била је то мајсторија која се не заборавља. Југословени су славили сјајну победу од 4:1, а јунак утакмице је био Стјепан Бобек.

После изванредне игре доbio је неколико примамљивих понуда да каријеру настави у Шпанији, Италији или Француској.

Он је, међутим, ипак остао веран Партизану и преко границе је отишао тек када је постао тренер.

Ст. Протић

МЕКА — СВЕТИ ГРАД

Од времена када је по старим записима „четвртог дана месеца зулхиде, девете године Хиџре, (3. марта 632. године)“ пророк Мухамед стигао на свој последњи хаџ у Меку, овај град се у мало чему изменио. Био је и остао „свети град“, светиште муслимана из свих крајева света. Долина у којој лежи и даље је неплодна, у лице подједнако кривудава и уске, а врело Земзема баш као и у доба Мухамеда, непресушно. Једино што овај град, некада раскрсница караванских путева, а сада престоница Хиџаза, једне од покрајина Саудијске Арабије, са обалом Црвеног мора не спаја стаза увек засута песком, већ модеран асфалтни друм.

Мека је и данас због лоших хигијенских услова, прави расадник

разних болести међу поклоницима Ђабе, светог пророка камџа, заправо комада неког давног палог метеорита. До душе, последњих година чине се напори да људи који прођу њене капије — дођу и оду здрави. Али, то је тешко јер у овај древни град који још у 2. веку наше ере спомиње александријски географ Птоломеј стиже одједном и по неколико стотина хиљада хаџија. А чини се немогућим обезбедити толиком броју људи макар и најминималније животне и хигијенске услове.

Занимљиво је да ће Ђаба, приликом четвртасти камен који је, како кажу исламске легенде, репродукција храма истоветног облика смештен на небу, био предмет обожавања и пре времена кад га је Мухамед прогласио светим.

БИЛО ЈЕ И ТОГА

Да је у доба пуне снаге турске царевине велики број хришћана прелазило милом или силом у ислам, широко је позната чињеница. Међутим, далеко мање се зна да је било и муслимана који су прелазили у хришћанство. О

стало је записано да је за време Првог српског устанка (1804 — 1813) у Београду био „... један покрштени Турчин...“ „који није знао ни речи српски...“ На жалост, о њему није ништа ближе забележено.

Мекка

1) Унутрашња декорација џамије, 2) име пророка Мухамеда исписано арапским писмом, 3) име Аллаха исписано арапским писмом, 4) лик пророка Мухамеда, 5) карта исламског света, 6) тамнољубичаста боја означава земље у којима преовладава муслиманска религија, 7) и 8) светлољубичаста боја означава земље у којима поред присталица других вера има и муслимана; црвене стрелице обележавају пределе ка којима се ислам шири, 9) поглавар града Меке за време османске владавине, 10) и 11) полумесец, симбол ислама налази се на заставицама Мауританије, Алжира, Туниса, Либије, на некадашњој застави Египта, Турске, Пакистана, 12) и 13) црна боја, симбол Бабе, појављује се на заставицама: Горње Волте, Египта, Сирије, Јордана и старој застави Ирака, 14) црна боја присутна је и на заставицама: Сенегала, Малије, Конга, Дахомеја, Камеруна, Централне Африке, Етиопије, Гане, Гвинеје, Того, 15) и 16) Кувајта, Арабије, Јемена, 17) пут којим се крећу ходочасници, 18) место са којег крећу: велика џамија, А: пут између брда Сафа и Мерва, Б: Мина, Ц: локалитет Муздалифа, Д: брдо Арафат, В: сваки ходочасник обавезан је да у Мини закоље овцу у знак сећања на жртве Абрахама, Ц: сваки ходочасник мора да баца по седам каменова на сваки од три стуба који у Мини означавају место где се Исмаилу приказао Сатана, Д: брдо Арафат је највиша тачка до које стижу ходочасници, 19) Баба, 20) детаљ приступа црном камену, 21) детаљ врата, 22) и 23) наргиле и луле, 24) Баба, 25) џамија, 26) простор испред џамије, 27)

павиљон у којем се налази свето врело Земзем, 28) улазна капија кроз коју сваки ходочасник мора да прође, 29) велика проповедаоница, 30) и 31) куће у Мекки, 32) цамија, 33) брда наомак Меке, 34) пут ка Мини, 35) сеоце Мине и поље на којем се приносе жртвене овце, 36) сеоце Муздалифа, 37) логор ходочасника испод Арафата, 38) брдо Арафат, 39) феласи се враћају из Мине, 40) просјаци, 41) носач хлеба, 42) кола, 43) рукунце, 44) ходочасник у обичној одели, 45) полицајац, 46) ходочасник у ихраму (у одели строго прописаном за хаџије), 47) трговци, 48) ходочасници гасе жеђ, 49) упозорење, 50) писар, 51) бријач, 52) арапски полицајац обучен у ходочасничку ношњу, 53) табла на улазу у Мекку на којој пише: „Стој! Приступ је дозвољен само муслиманима!“, 54) ходочасници кувају чај.

قف
STOP
مِنْطِقَةٌ مَحْظُورَةٌ
RESTRICTED AREA
جَائِزٌ لِلْمُسْلِمِينَ يَفْقَظُ
MOSLEMS ONLY PERMITTED

ХИТ СТРАНА

ШОН КЕСИДИ

(SHAUN CASSIDI)

ПЕВАЧИ
НАЈПОЗНАТИЈИХ
СВЕТСКИХ
ГРУПА

ДЕН МЕК КАФЕРТИ
(DAN Mc CAFFERTY)

Већ дуже време пева у шкотској групи Назарет (Nazareth). Када се појавио, запаљиво је све својим гласом. Таква глас се дотад никад није чуо: веома јак и храпав а ипак веома пријатан за слушање. Рођен је 14. октобра 1946. године у Дунфермлингу, у Шкотској. Има плаве очи, тамно смеђу косу и висок је 179 сантиметара.

3 а Дејвида Кесидија вероватно су сви читаоци наше хит-странице чули. Но, многим је непознато да овај популарни певач има и брата Шона који је после првих већих братовљевих успеха одлучио да и сам окуша срећу у музичком свету. Његово име постало је познатије тек ове године а са неким снимљеним нумерама успео је врло брзо да освоји не само нову публику већ и оне који су до недавно мислили да је Дејвид једини на свету. Шона, ученика гимназије, углавном обожавају његови вршњаци тинејџери који су већ широм Америке основали клубове његових обожавалаца. Редовно га прате на турнејама, уживају у његовом певању али му мерејају како изгледа на сцени. Наиме, њима необично смета што се

је овог лета био опседнут књигама и школом. Није одржао ниједан концерт, јер је полагао завршне испите у »Beverly Hills High School« у свом родном Кливленду. Како сам каже, учио је и по 14 сати дневно да би школу завршио са добрим успехом и већ од ове јесени у потпуности се посветио музици. Свом успешном певачком дебију са песмом »Morning girl« — Јутарња девојка — Шон је додао и успешно положен завршни испит, тако да тренутно има само једну жељу, а то је да му следећа плоча буде хит као и претходна.

Шон, и сам тинејџер, на концертима појављује у оделу како они сами кажу »упарађен и налицкан«. На те примедбе млади певач много не обраћа пажњу. Готово за сваки наступ шије ново одело и код куће их има у свим нијансима и модела, сматрајући да је то једини начин да се разликује од осталих. Стога он каже: »Истина је да највише волим да носим фармерке и мајице јер се у њима најпријатније осећам. Али, на бини човек мора да изгледа другачије. Мора да се разликује од осталих, јер, искрен да будем, када би се облачио као и публика која дође на концерт, вероватно би остао непримећен. Можда би неко помислио да сам електричар или пак неки ловац на аутограме«.

Тако мисли и говори Шон који

ПЕСМА за ОВУ НЕДЕЉУ

ЈУТАРЊА ДЕВОЈКА
(MORNING GIRL)

Текст и музика:
Таупер Соси
(Tuuper Saussi)

Пева:
Шон Кесиди
(Shaun Cassidy)

Morning girl
How'd you sleep last older now
Ho'dY
Your eyes have started
showing how
The little girl's growing now

Morning girl
Was that you last night
Cryin' on the radio
Beggin' for a way to go
Back where love Wasn't
jumbled so
Oh no, things are different
now
Than they were before
You know love is more
than kisses
A whole lot more

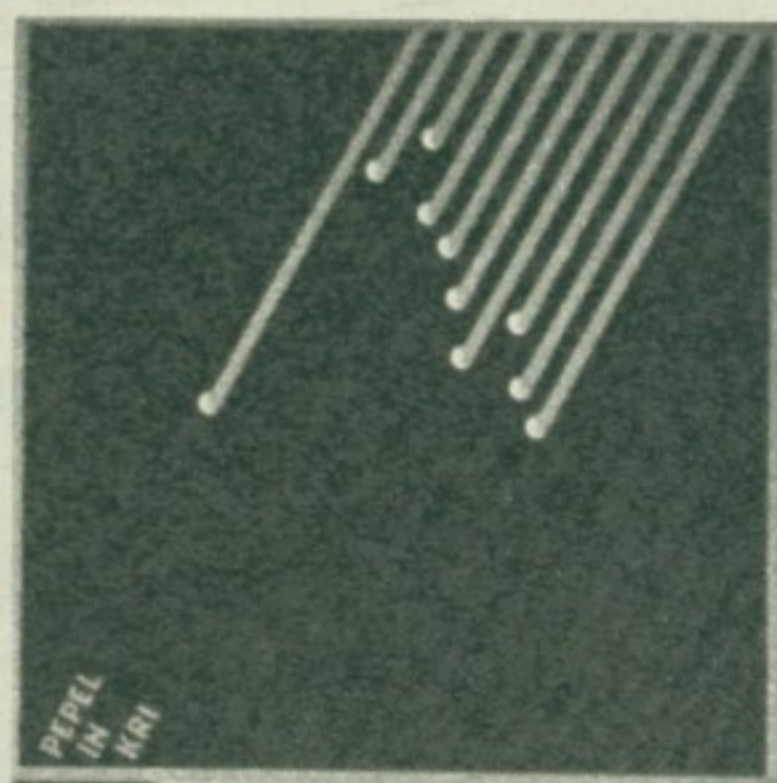
Morning girl
Put your dreams away
And read your box of cheerios
And powder puffs that
pretty nose
And go out and find your man
Where the wild wind blows
Morning girl.

НОВЕ ПЛОЧЕ РТВ ЉУБЉАНА

SLIM WHITMAN

Овај амерички певач старије гарде, познат још из времена Елвиса Преслија и Пола Енке, имао је у току ове године доста успеха. На плочу коју је издала продуцентска кућа РТВ Љубљана налазе се његове најбоље нумере међу којима и песме Роз Мери, Индијански љубавни зов и друге.

ПЕПЕЛ ИЛИ КРИ

Албум познате словеначке вокалноинструменталне групе »Пепел или кри«, који се недавно појавио у продаји, највероватније ће задовољити и најпробирљивије слушаоце. Одлично снимљене нумере и већ добро познати квалитети овог састава учинили су да плоча добије изврсне критике.

АРСЕН ДЕДИЋ

Нова ЛП плоча Арсена Дедића, који се у последње време веома ретко појављује, обрадоваће све љубитеље добре домаће забавне музике. Занимљиво је да се на плочи Арсен појављује са композицијама које је сам компоновао а које су својевремено певали други певачи. Зато плочу у сваком случају треба чути и упоредити Арсена са претходним интерпретацијама, ако је то уопште могуће.

МАРКО БРЕЦЕЉ

Вокални солиста и један од вођа поп-групе »Булдожер«, Марко Брецељ је одлучио да сними свој солистички албум. Колико је у томе успео, проценићете сами ако набавите плочу која носи назив »Коктел«.

СЛИК (SLIK)

Групу СЛИК многи данас сврставају у ред најпопуларнијих тинејџерских састава. Били Мек Исак (Billy Mc Isaac), Џејмс Ур (James Ur), Кенџи Хајелан (Kenji Hayelan), Џим Меклинли (Jim Mc Glinou) после ТВ шоу-програма — Заувек и увек (Forever and Ever) у пролеће ове године изненада су избили у први план музичких зона вања у Енглеској. Одмах после појаве на телевизији могли су

се чути најразличитији коментари, али не о њиховој музици, већ — кратко подшишаној коси. Пошто је телевизијска емисија оцењивана веома високом оценом, откупиле су је многе европске земље и у најбољим терминима емитовале својим младим гледаоцима. Заинтересовани за нову моду, која је многе младиће после низа година одвела у фризерске салоне, социолози су почели да врше и прва испитивања. Ево неколико одговора добијених у једној анкети о групи СЛИК и модној „лудости“ коју лансирају.

Тина, 15 година изјавила је да је момци из групе подсећају на лакиране луткице.

Шеснаестогодишња Марион мисли да је нормално што чланови групе желе на неки начин да буду различити од осталих пријатеља да је њихове фризури подсећају на четке, што јој се нимало не допада. Тимоти, такође шеснаест година, одмах је отишао до бербернице где је скратио косу.

О томе певач СЛИК Меклинли каже: „Сви који долазе на наше концерте очекују да су као ми и то је, мора се признати, ићи велики успех“.

ТВЕНТИ СЕНЧЕРИ СТИЛ БЕНД (20 TH CENTURY STEEL BAND)

Овог лета у нашој земљи гостовала је једна млада америчка група која је слободно можемо рећи просто опчинила све оне који су је слушали. У свом репертоару група ТВЕНТИ СЕНЧЕРИ СТИЛ БЕНД има музику од Баха до џеза и рока. Групу предводи аранжер, композитор и бубњар Михаел Оливер који са тројицом Енглеза и шесторицом музичара са Кариба — сви су они врсни инструменталисти и певачи — изводи чудесну музику на више од 40 металних бубњева, конги и других удараљки. Шесторица чланова ансамбла су још од своје једанаесте године свирали по разним саставима учествујући на многим музичким смотрицама и на концертима у Карнеги холу, Медисон Сквер Гардену и ТВ шоу Еда Саливена. У Енглеску су дош-

ли 1971. године где одлучују да усаврше сопствени стил музицирања створивши данашњу групу. Снимали су неколико албума а најновији сингл »We've Got to Work to Sray Together« изванредно је примљен. Занимљиво је поменути још и то да је њихов јединствен и узбуђујући звук производ музицирања на металним бубњевима направљеним од бачви са нарочито обрађеном површином, тако да бубњеви постају у суштини удараљке са карактеристиком мелодиозних инструмената. На крају да вам представимо чланове овог занимљивог састава. Поред Јан Оливера у групи су још: Лучијано Финбер, Ленокс Џејмс, Колинс Мур, Годфрин Мур, Михаел Мартин Брумант, Емануел Винстон Финдлеј, Гидеон Родерс и Михаел Тревор Вилијамс.

СР НЕМАЧКА

1. EIN BETT IM KORNFELD — Jürgen Drews

2. DER BRIEF — Christian Anders

3. AMIGO CHARLY BROWN — Benny

4. EIN BILD KANN NICHT LACHEN... — Peter Maffay

5. ICH BRENNE — Gilla

6. LIEDER DER NACHT — Marianne Rosenberg

7. ABER BITTE MIT SAHNE — Udo Jürgens

8. ROCKY — Frank Farian

9. DO YOU SPEAK ENGLISH? — Chris Roberts

10. LASS DEIN DOCH FREI — Michael Holm

ДОМАЋА ЛИСТА

1. СКАЛИНАДА — Оливер Драгојевић — ЈУГОТОН
2. ТАЧНО У ПОДНЕ — УУ група — ЈУГОТОН
3. КАД СМО ЈА И МОЈ МИШ БИЛИ БОКСЕРИ — Дадо Топић — ПГП РТБ
4. ШЈОР БЕПО КАПИТАН — Про Арте — SUZY
5. У КАМЕНУ ПЈЕСМА ПИШЕ — Мики Јевремовић — ЈУГОТОН
6. СВИРАЈ МИ, СВИРАЈ — Тереза Кесовија — ЈУГОТОН
7. КАД ЈЕДНОМ ЗАЖЕЛИШ — Златко Пејановић — ПГП РТБ
8. ЖИВОТ ЈЕ МАСКЕНБАЛ — Тешна индустрија — ЈУГОТОН
9. НОЋ ТИ ДИРА КОСЕ ЦРНЕ Мишо Ковач — SUZY
10. МИЛОВАН — Жељко Бебен и Бијело дугме — ЈУГОТОН

СТРАНА ТОП-ЛИСТА У ДОМАЋОЈ ПРОДУКЦИЈИ

1. PINBALL WIZZARD — Elton John — ПГП РТБ
2. NOBODY'S FOOLS — Slade — ПГП РТБ
3. YOU SEE THE TROUBLE WITH MW — Barry White — ПГП РТБ
4. SATISFACTION — Rolling stones — ЈУГОТОН
5. YESTERDAY — Beatles — ЈУГОТОН
6. LET'S STICK TOGETHER — Bryan Ferry — ЈУГОТОН
7. FERNANDO — ABBA — ПГП РТБ
8. SUNSHINE DAY — Osibisa — ЈУГОТОН
9. YUPI DU — Adriano Celentano — ПГП РТБ
10. ALL BY MYSELF — Eric Carmen — ЈУГОТОН

ПОЛИТИКИН
ЗАБАВНИК
ЈЕ ПРИПРЕМИО
ЗА ВАС

ВАШ ОМИЉЕНИ ЈУНАК И СТАРИ ЗНАНАЦ
СА ТВ ЕКРАНА

пера детлик

У КЊИГАМА - СЛИКОВНИЦАМА

ЋИРИЦИОМ И ЛАТИНИЦОМ
ПО ВАШЕМ ИЗБОРУ

ДОЖИВЉАЈИ ПЕРЕ ДЕТЛИЋА I—III
ПЕРА ДЕТЛИЋ И ГУСАРСКО БЛАГО
ПЕРА ДЕТЛИЋ И ВУК
ПЕРА ДЕТЛИЋ И МЕДА ДРВОСЕЧА

Први пут на нашем језику, појављују се ове књиге-сликовнице о Пери Детлићу, његовим сестрићима и пријатељима, о њиховим пустоловинама и доживљајима. Књиге су у луксузном, тврдом пластифицираном повезу, у потпуности штампане у боји, илустроване од прве до последње странице! Цена је приступачна: 210 динара за све три књиге-сликовнице које ћете платити тек када их поштар донесе.

Комплет ДОЖИВЉАЈИ ПЕРЕ ДЕТЛИЋА. (I—III књига) можете да добијете ако испуните наруџбеницу, залепите је на полеђину дописнице и пошаљете на адресу: „Политикин забавник“, Македонска 29, 11001 Београд.

Књиге — сликовнице испоручује Младинска књига, ОУГ Прсдаја Београд, Призренска 4.

ПОЛИТИКИН
ЗАБАВНИК

НАРУЏБЕНИЦА

ОВИМ неопозиво наручујем ДОЖИВЉАЈЕ ПЕРЕ ДЕТЛИЋА, I—III по цени од 210.— НД. Износ ћу платити поштару када ми донесе комплет на адресу (ћирилицом или латиницом — непотребно препр-тати)

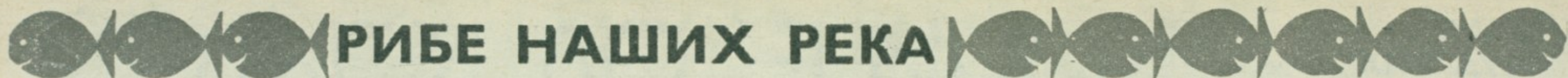
_____ (Име, очево име и презиме)

_____ (Поштански број и место)

_____ (Улица и број стана)

_____ (Потпис купца — родитеља)

(Без потписа родитеља књиге се неће испоручивати)

У безброј река и језера, канала и мочвара на свим континентима, риболовци мрежама и на удице лови снажну рибу широкот тела прекривеног крљуштима попут дуката, с четири мала брка на крајевима уста. То је шаран, вероватно најраспрострањенија слатководна риба на свету. И готово свуда пренео га је — човек.

Шаран је необичан и по томе што је о његовом путовању по свету остало много записа, легенди, материјалних доказа и остатака.

Сигурно је да га је у нашим крајевима било још у праисторијско време, што потврђују кости шарана пронађене у остацима „сојеница“ на обалама Саве. Међутим, за време леденог доба, кад су се заледиле све реке и језера, у Европи је шарана нестало јер ова риба тамизлатног сјаја воли изразито топлу воду. Задржао се у средњој Азији, у притокама Каспијског мора, а нарочито у Аралском језеру, где га и данас има у изобиљу.

Ова риба је затим прешла у притоке Црног мора, онда у само море, одакле је стигла у Дунав. Већ у време античког природњака чувеног филозофа Аристотела, који га је добро познавао и пажљиво описао, шаран је насељаво Дунав и његове притоке. Али, шарана тада још није било у осталом делу Европе. Грци са Кипра пренели су га Римљанима, који га нису посебно волели, али су га ипак, најчешће као украс, држали у мањим рибњацима. Освајајући, Римљани су шарана проширили даље по Европи.

АПЕТИТ НА ВИСИНИ

Записано је на више места да је у средњем веку много гајен у рибњацима католичких манастира јер се месо шарана и данас сматра посним јелом. У Енглеској је пренесен 1524. године, заједно са ћуркама, хмељом и пивом, а у балтичке и друге земље северне Европе тек почетком 18. века. Пресељен је такође и у Северну Америку, али је тамо дуго сматран мање вредном рибом.

Свој „освајачки“ поход по свету шаран није довршио ни до данас. Тако је тек 1956. донет у Израел, где отада у рибњацима одлично успева. Док се код нас у рибњацима по хектару добија нешто преко хиљаду килограма, у Израелу и Чехословачкој се на истој површини одгоји преко десет гона шарана.

У новије време шаран је успешно пренет и у неке афричке реке.

ВОДЕНО ПРАСЕ У ДУКАТИМА

ИАКО МИРОЉУБИВ, ШАРАН
ЈЕ ЈАЧИ ОД ТРИ ПУТА ТЕЖЕ
ШТУКЕ!

Сама реч „шаран“ нема никакве везе са речју „шарен“. Шаран уопште није шарен, него сивозлатно-жуте боје. Према тврђењу језичара реч „шаран“ је татарско-монголског порекла и значи „жути риба“ или „риба која живи у благу“.

Прави шаранов завичај је средња Азија, у пределима где су живела номадска племена и од којих смо тај назив примили и ми. Међу Словенима шарана овим именом зову и становници југоисточне Украјине, затим Бугари и Југословени. Сви остали словенски народи зову га по латинском имену „карп“ што такође указује на пут који је шаран превалио да би доспео у наше крајеве.

Није тешко погодити зашто се човек тако трудио да насели шарана у својој близини. Месо шарана одлично је за јело, врло је плодан, брзо расте, лако се гаји и добро тоји. Ова риба у јелу уопште није избирљива и право је „водено прасе“. Природна храна су му црви, ларве разбильке. У рибњацима га тове кукурузом и другим житарицама.

За своје потребе, човек је сам успео да укрштањем и вештачким одабирањем створи неколико врста шарана искључиво за тов у рибњацима. Најпознатији хибриди ове рибе су галицијски шаран са три реда великих крљушти, голи шаран или „шпиглер“ који уопште нема кљушти, затим лужички, франачки и ајш-гридерски.

ДОБРОЋУДНИ ЛУКАВАЦ

Шаран је риба која воли топлу воду, муљевито дно и — друштво. Живи и креће се увек у јатима. У јесен, кад вода захлади, завлачи се у дубоку, мирну рупу на дну и ту, у полусну проводи зиму. Рибари такво место зову „кртог“. Највећи досад уловљени шаран ухваћен је у једном швајцарском језеру. Био је дугачак један метар и тежак 45 килограма.

Научнике и рибаре нај-

више задивљује плодност женке шарана. О томе нису ретке праве рибарске приче, које понекад потврђују и научна испитивања и доказе. Утврђено је да женка од три килограма има преко 700 хиљада зрнаца икре. Да нема многобројних и разних непријатеља и да реке нису све загађеније, за неколико година код нас би га било више него воде!

Шаран је мирољубива и доброћудна риба, али не и

глупа. Он је чак врло интелегентан, лукав, окретан, снажан и изузетно борбен.

Ако се шаран нађе окружен рибарском мрежом, на све могуће начине трудиће се да пронађе неки излаз. Прво ће настојати да се провуче испод мреже или са стране, а ако му то не успе, покушаће да искочи. А кад не може ни то, наћи ће на дну удубљење, завући главу у муљ, умирити се, и мрежа ће прећи преко њега.

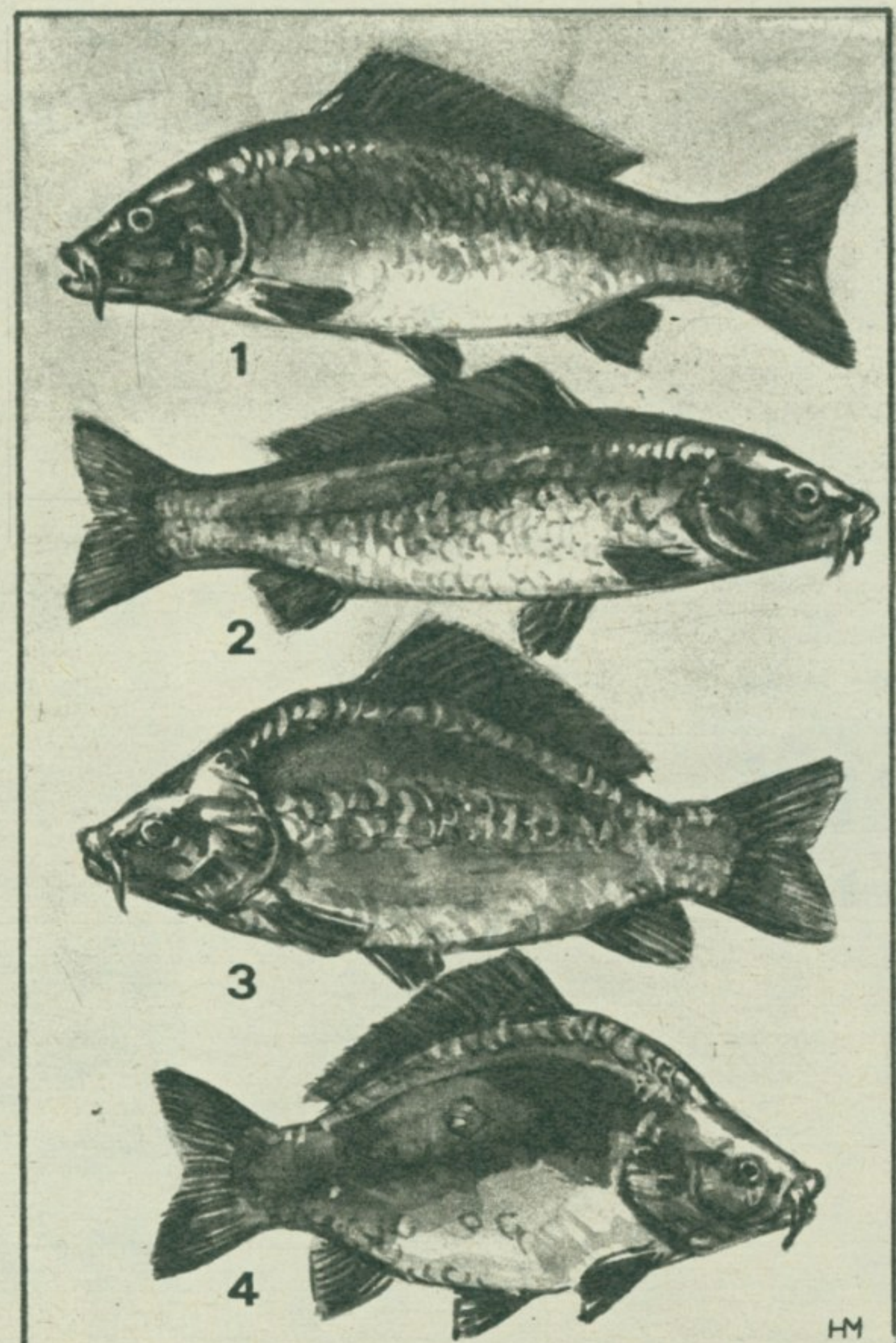
1.200 РОЂАКА!

Међутим, тек при спортском риболову, на мамац и удицу, може да се види права ћуд и снага шарана. Све док се ова јака риба не нађе далеко од воде, потпуно је неизвесно ко ће кога да надмудри: риболовац шарана, или риба човека. Мамац узима веома опрезно и полако, дуго га миришући са четири месната „брка“. А кад риболовац успе да га закачи, шаран се брзо и грчевито бори да се откачи. Није редак случај да прекине најлон, исправи удицу или да му она једноставно распадне уста. Иктиологи су утврдили да је шаран, и то онај прави, савски или дунавски „оклагияш“, три пута јачи од других врста риба исте тежине. Стручњаци тврде да је шаран који је тежак само килограм јачи од штуче која тежи четири килограма! Зато пецање шарана захтева нарочиту вештину, наравно уз мамац од кукурузног брашна или црвених глиста, чврст најлон и танку удицу.

Иначе, постоји преко 1200 врста шарана, различите величине и начина живота. Поједине, најмање врсте, достижу зрелост већ при дужини од 3 сантиметра, и више не расту. Међутим, њихов сродник, чиновски индијски махсир, прави је слатководни Голијат: нарасте и до 3 метра!

У нашим рекама, језерима и мочварама има много шарана и они чине готово три четвртине улова свих слатководних риба заједно.

Ако је мочвара, река или обична бара богата воденим биљем, с муљевитим дном и топлим водом, далеко од буке, баците удицу с добрим мамцем и стрпљиво чекајте — шаране.

РЕЧНИ ШАРАНИ: 1. ОБИЧНИ САВСКИ, 2. ДИВЉИ ДУНАВСКИ, ЗВАНИ ОКЛАГИЈАШ, РИБЊАЧКИ ШАРАНИ: 3. СА ТРИ РЕДА ВЕЛИКИХ КРЉУШТИ, 4. „ГОЛИ ШАРАН“, БЕЗ КРЉУШТИ.

КОЧИЈЕ ОД КОЖЕ

ПО УЗОРУ НА ЖИВОТИЊЕ — Посматрајући животиње прачовек је приметио да их густо крзно штити од хладноће и кише. Тако је почео да их убија не само ради хране, већ и коже. Али, огртачи од сирове коже били су превише груби, па их је прво чистио и омекшавао ударајући о њих камењем, а онда их остављао да се суше поред ватре или на сунцу. На тај начин конзервисање и прерада коже постали су један од најстаријих заната на свету који траје већ 3500 година.

РЕЦЕПТ ПЛИНИЈА СТАРИЈЕГ — Стари Египћани конзервисали су кожу тако што су је мастили, а затим на њој сликали. За разлику од њих стари Грци су премазивали кожу ескимима неких биљака и од ње правили искључиво — сандале. Римски писац Плиније Старији (23. — 79. године нове ере) дао је рецепт за њено штављење помоћу стипсе и листова биљке сумак или рујевине. О преради коже постоје записи и код Вавилонца, Асираца и Феничана.

ПРВЕ ЦИПЕЛЕ — У време великих сеоба народа и крсташких ратова направљене су и прве ципеле. Наравно, оне нису изгледале као данас. Била су то, у ствари, два слоја коже, слична ђигу данашње ципеле за који су се причвршћивали дебели каишеви и обмотавали око ногу. Ова обућа штитила је људе и ратнике док су пролазили кроз густе шуме или преко ситних камења, али како је била веома груба на стопалима је стварала страшне раке.

СЛУЧАЈНО ОТКРИЋЕ — Сасвим случајно откривено је како да се кожа преради хемијским путем: неки крчмар бацио је међу жирове свџу кожу и кад ју је после неколико месеци пронашао, приметио је да се није распала, напротив, била је очувана и мека. Од тада се у велике басене, pune топлих материја, биљних екстракта, убацује и стипсак кожа које ради прераде остају у овој смеси неколико месеци. За разлику од овог, процес штављења коже стипсом трајао је и више од годину дана.

ЉУБОМОРНО ЧУВАЈУ ТАЈНУ — У средњем веку од коже се праве готово сви делови одеће, јер она боље штити од хладноће и кише него сукно. Али, кожна одећа је често била веома непријатна. Када је Карло IV, немачки цар (1316—1378), дошао да посети цара Душана, био је одевен у лоше прерађену кожу која је управо због тога остављала непријатан мирис. Најбољи мајстори за прераду коже налазили су се у Италији и љубоморно чували рецепте од својих колега са севера Европе.

БОГАТСТВО НА ТОЧКОВИМА — Они богатији чак су и читаве плафсје пресвлачили тапетима од коже. Али, масовни покољи животиња нагло престају када је у Француској завладала мода да се зидови прекривају тапетима од тканина, а у Енглеској и од папира. Кожом почињу да се пресвлаче — кочије: само у Енглеској направљено је око 1.700 луксузних каруца које су биле прекривене позлаћеном кожом.

ЗАНАТЛИЈЕ-УМЕТНИЦИ — Још у 10. веку кожа је почела да се украшава златом и сребром. Ускоро је завладала мода да се, поред књига и делова оклопа, и зидови пресвлаче кожом. Спретне занатлије су од ње израђивали и читаве слике, у кожу су утикивали разнобојне камчиће, често и драгуље. Постали су прави уметници овог заната, а кроз читаву ренесансу, све до почетка 19. века скупо су наплаћивали своја дела.

КРОКОДИЛ НА РАМЕНУ — С развојем индустрије људи постају све практичнији: од коже праве најчешће одећу и обућу, а поред оне од сисара и тмизаваца употребљавају и рибу. Прерађена кожа разликује се према изасти, начину штавања и дораде, а према пореклу постоји кожа од говеђе или коњске коже, бис-калф је од телеће, шавро од коза и сваца и луксузна кожа — крокодилска, змијска и кожа гуштера. Али, све више је потискује вештачка кожа од пластичних материја.

ИЖВАКАНО ОДЕЛО — У другој половини 19. века уместо биљним материјама кожа се штави натријум сулфидом, а касније хромним солима. Почетком 20. века за штавање се користе синтетичке материје, чиме је процес конзервације скраћен на неколико недеља. Ипак, данас сви народи не штаве кожу на исти начин. Жене Екима даима је жваћу да би од ње направиле хаљине, у неким деловима СССР преко коже се ставља брезва кора или плодови храста, све док не постане црна или црвена. Оваква кожа употребљава се за израду чизама. У Мароку се козја кожа штави сувим лишћем сумака (рујевице).

АТИЛА: ЛУДИ МУЗИЧАР

ФАНТАСТИЧНА

ПРИЧА

РАТКО ЈАНКОВИЋ

Луксузна лађа „Краљица мора“ кренула је из Веракруза на своје уобичајено крстарење. Беше то, више но други бродови, лађа за уживање и разоноду. Путници су били, углавном, докони богаташи који су из хира одлучили да се упусте у путовања морем.

По вишеспратним палубама гости су играли тенис, куглали се, пливали у базенима са сланом и слатком водом, једном речју трудили се да што лакше проведу време.

Капетан је намеравао да из Веракруза пресече Мексички залив паралелно северном рубу рта Катоche, застане у Хавани, па Флоридским мореузом избије на Атлански океан држећи се севера, стално пловећи уз источну обалу Сједињених Држава. Хтео је, по сваку цену, да избегне широку површину мора између Флориде, Хаитија и Бермуда — Бермудски троугао.

Незнанац, с виолином

Путници су, заморени шетњом дугим палубама, после заласка сунца, одлазили у један од дванаест ресторана брода. Већ су се, седмог дана лагане пловидбе, помало и знали међу собом.

Већина је долазила у „Зелену салу“. Привлачила их је, вероватно, чудна атмосфера одаје. У њу су са страхом улазили, са олакшањем из ње одлазили, али имали су, док су седели међу зеленим драперијама и засторима, утисак авантуре и неизвесности.

У углу сале, повучен од светлости раскошног лустера, сваке вечери је седео исти гост. Носио је црно одело старинског кроја, блед у лицу, укочених стаклених очију. Није гледао ни у кога, није разговарао, није се смешио. У одаји се осећао његов тврди кристални поглед на рукама, потиљку, лицу... Из црне појаве зрачила је нема постојаност и трајање само мог Времена.

Заборављали би га тек пошто вече одмакне, а алкохол загосподари њиховим осећањима.

— Ко је овај што сваке вечери тамо седи? — шапутао је Банкар.

У ПОГЛЕДУ И ОСМЕХУ ЛУДАКА ИМА НЕШТО ШТО ПЛАШИ, НЕДОСТУПНО ОБИЧНОМ ЧОВЕКУ. А МУЗИЧАР НИЈЕ ПЛАШИО — ОН ЈЕ УЖАСАВАО.

— Да, ко је? — као ехо понови Девојка Са Колена.

Зачас би заћутали и погледали. Он је, као дах пропасти или ружни весник очаја, укочено зурio у своје модре шаке и брзо гутао огромне количине пића.

И, када ноћ одмакне, кад алкохолна омама постане махнитост, незнанац би устајао, дугим прозрним прстима узимао виолину, немарно ослоњену на столицу, и кренуо ка излазу. Застао би на вратима, захватио погледом присутне и нестao у мраку.

У тај час разговор би утихнуо,

жили су и нашла објашњење из свога света, објашњење којег се треба држати. Зашто? То нису знали.

Obo је ваша ноћ

Брод је секао тиркизне таласе. Време је било мирно. Понекад би се са пучине подигао ветар и доносио непознате мирисе Саргасовог мора. Око високих антена и

сијале. Сјај и није давао живост него је чудно одскакао од укоченог лица. Изгледао је као једна од лутака у великим изложима чије се очи блистају под вештачком светлошћу.

Устао је као робот. Руке му грчевито стегоше врат инструмента.

Гости су заћутали и гледали. Изобличени тресутах збиље приковао их је за седишта. Мук. Безглас.

Модри, дугачки прсти подигоше виолину.

— Он хоће да свира — рече Девојка Са Колена.

реч била пресечена у грлу, чаша била заустављена на пола пута до усана...

— Ко је овај чудак? — питао је Успешни Трговац.

— Да, ко је?

— Музичар — одговори конобар.

— Зашто онда не свира? — рече Политичар.

— Не свира. Зашто не свира? — пијано се закикота Девојка Са Колена.

— Луди музичар — рече Ива.

— Луди музичар.

Прихватили су објашњење. Тра-

истурених димњака лебдела су јата галебова и крештавих морских птица.

На истоку се, пред крај дана, појавила тамна мрља. Ширила се у свим правцима. Топли ветар задува јаче. У спарном дану није крепио него ускомешалим вртлозима путницима мамио скривене и потиснуте зловоље, будио нервозу и ђудљивост.

Окупише се у зеленој сдаји. Келнери су, као сенке, доносили чаше и посуде са ледом. У углу, за столом од тамног сомота, седео је музичар. Очи су му неприродно

Њен глас се расточи у шупљој тишини.

И изби тон. Личио је на страшни уздах умирућег, на крик морске немани, на вапај немоћног у судбини. У тишини, сабласни тон заледи просторију. Сустигао га је други, нижи и тиши. Па отет тихо, паперјасто смирење. И баш када уздрхтали живци слушалаца попустише, миловани топлим титрајима из напукле кутије инструмента налете нови ударац, просторију испуни бујица високих подивљалих звукова. Музичар је поамно вукао по струнама, руке су

му се грчиле, прсти неприродно извијали. Кроз ковитлац музике пробијао се његов смех, сулуд и упоран. У погледу и осмеју лудака има нешто што плаши, недоступно обичном. А музичар није плашио, он је ужасавао.

Ива завршила. Девојка Са Колена се без капи крви у лицу затетурала и паде у столицу.

И на врхунцу, када су гости као дивљач хитали излазу стискајући уши, тонови се завршише снажним праском.

Био је то први удар грома. Муње су обасјале црну површину воде.

— спрема се олуја! — викну неко са палубе.

— Бура! Сви у кабине! — крклао је капетанов глас из микрофона.

— Ово је ваша ноћ, пријатељи! — викну музичар.

Море се усталасало. Ветар је све снажније насртао, ненадајно мењајући правац. Запењени таласи су се сукобљавали, тукли један у други. Море је личило на огромну љигаву неман која снажно дише многим плућима у борби са моћним непријатељем. Брод је захватио ковитлац. Удари водених брегова раздирали су његову накинђурену телесину, продирали му у утробу и цепали га.

— Чамце, појасеве, брзо, брзо! Људи су се у пазници тискали и отимали. Видело се како напрежу своја слабочка грла да нешто кажу. Али, речи је гутала стихија, оне би замирале пре него би се и одлепиле од уста.

На прамцу, пркосећи непогоди, као грабљива птица, стајао је музичар. Када би блесак муње осветлио палубу, људима се чинило да виде наказни осмех.

Лађа се кривила на страну. Вода је кроз раздеротине продирали у потпалубље. Налет воденог зида окрену леђа. Музичар паде у воду. Тада, стреловитио, из потпалубља излете звер.

Бежи!

Ниски црни облаци су додиривали море. Кроз тамну маглу и лепљиву тмину од истока искрсну бледа мрља. Свиће ли? Не. Поноћ беше тек прошла.

И они који су се крајњим напором држали за избочине накривљене палубе, и они који су се багртали у хладној води, осетише да их нека моћна струја вуче ка светлости.

Блесак муње осветли звер. Накострешена љубичаста длака. Оштри очњаци су беласали као сечица бодежа. Накострешени, огромни пас!

Бледило на истоку се ширило. Као дуги, прозрачни застор ширило се у даљину, ка хоризонту и губило у праменовима густе магле. Бели зид се уздизао над

морем као окомита литица. Снага таласа је у близини зида била зауздана, вода је постала мирна и непокретна. Стогинак метара даље, ка зиду, почињао је ковитлац запењеног мора. Вода се окретала дубећи пространи левак чије су глатке литице понирале у бели зид.

Ту у близини светлости било је тихо. Чуло се само пригушено шиштање. Гласни крици људи сахли су у очају.

Пас је пливао борећи се са таласима. Носио се са моћном струјом. Више од половине тела било му је ван воде. Страшни напор да савлада матицу и побегне од зида извлачио је из њега дуг отегнут урлик. Истовремено је гледао околу. Тражио је некога.

Десно, неколико метара косо ка вртлогу, угледа у хладној светлости бледо лице, изнурени поглед стаклених очију. Заплива.

— Атила — прошапута човек. — Атила...

Иако су га таласи квасили, човеку се учини да у дубини псећих очију види топлу искру и сузе...

Струја их је вукла. Човек се ухватио за металну огрлицу пса. Гогули су — човек и пас. Човек је, грчећи се за ваздухом, гурао око себе, могао је у агонији да убије. Пас је подносио. Могао је једино да спасе човека.

— Атила — јекну човек. — Бежи, остави ме, пливај...

Прсти олабавише, пустише огрлицу и човек несташе у мрачној води. Пас загњури главу. Дубина га дочека мраком. Човека није било.

Матица га је свом силином вукла бледом зиду. Његово мишићаво тело налазило се на запењеном ободу вртлога.

Једва мичући, цвилећи и урлајући, мицао се у мрак.

Људи су, повучени у водени бездан, долазили на венац воденог кратера. Ту би се, као да водена стихија размишља над њиховом судбином, задржали неколико тренутака а онда би их водени бездан повукао наниже низ водену стрмен. Изгледали су као воштане, укочене лутке. Ледена светлост је пролазила кроз њих. Тела однегованих младића и девојака у почетку су се грчила у очају. Онда су њихови покрети, како су падали низ стрмен, постајали све тромији и спорији. На самом дну вртлога руке су им постале смежурене а пегава кожа је млохава висила. Низ наборана старачка лица текле су сузе. Безуба уста су била отворена и крклаља нешто неразговорно и мучно. Неки су умирали неколико метара под рубом левка, други, млађи, нешто ниже. Нико није жив доспео и замакао под светлосни зид у само средиште Времена.

Пас је осећао како снага струје слаби, како шум запењене воде гута тишину. Из уморног тела вукао је последње капи снаге. А тамо, на хоризонту, неколико миља на запад, угледа „Краљицу мора“ биставу, накинђурену и моћну.

Зачу и туташ невремена. Лађа је посртала и шкрипала под ударом таласа. Накренула се на једну страну. Зачу са прамца звуке виолине. Онда виде свирача како паде у воду. Затим, у делићу секунде угледа љубичасто тело како излеће из утробе брода...

Атила доплива до некакве обале. Вукући ноге, стресајући слану воду са дуге длаке леже на углачане стене. Опусту своје вучје чељусти и о тврди камен удари нешто дугуљасто и црно. Виолина...

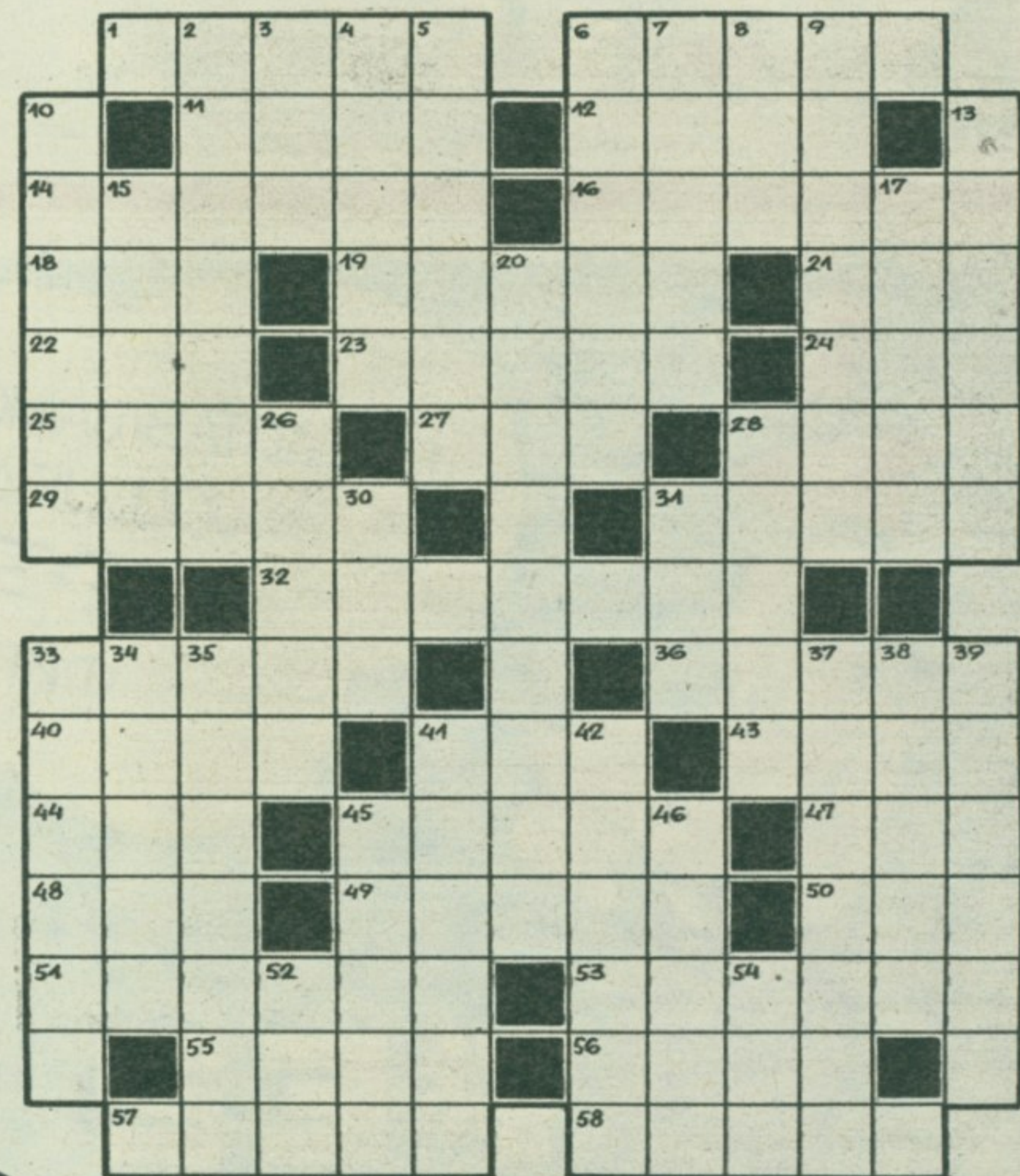
укрштене речи

ВОДОРАВНО:

1) Малеи, сићушан, 6) ратник, 11) свануће, 12) име нашег глумца Чејвана, 14) субјект (грам.), 16) амерички књижевник (Вилијамс), 18) име глумице Ризе, 19) чланак, допис, 21) филозоф из Милета, 22) женски комплет одеће, 23) пропелер, 24) назив, 25) прибор за рад, 27) острво на Јадрану, 28) једноцифрен број, 29) плод тропске палме, 31) наше највеће полуострво, 32) печено месо, печеница, 33) изглед, прекршај, 36) музичка лествица, 40) име певача Унгара, 41) временски термин, 43) римски бог љубави, 44) популарна шведска поп-група, 45) град у Ираку, 47) турска титула, 48) шведска филмска глумица Улман, 49) поскретни део мотора, 50) израштај на глави неких животиња, 51) назив за Нову Гвинеју, 53) веће удубљење испуњено водом, 55) госпођа (стр.), 56) корално острво, 57) чемеран, 58) врста бурета, каце са две дршке.

УСПРАВНО:

1) Хемијски знак за сумпор, 2) трошак, 3) име певача Џонса, 4) борилиште, 5) име глумице Вуд, 6) врста платна, 7) град и пристаниште на Црном мору, 8) љут корен, 9) драги камен љубичасте боје, 10) пописна листа, 13) колебање, двоумица, 15) трагедија од Шекспира, 17) дрвено седло, 20) вештина писања и читања, 26) арућ, врео, 28) град у Јапану, 30) беле косе, 31) непозната у математици, 33) крема за обућу, 34) пространа област у СССР-у, 35) одредба, пропис, 37) врста вишње, 38) војничко насеље, 39) француски писац (Љуј), 41) део плута, 42) један занатлија, 45) део лица, 46) америчка певачица (Френклин), 52) узочни везник, 54) врста житарице, овас.

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: 1) Строј, 6) Котор, 11) Ирокез, 13) карате, 14) НАСА, 15) ала, 17) оток, 18) овс, 19) слани, 21) ико, 22) на, 23) спез, 24) ме, 26) ар, н, 27) Скот, 28) лед, д, 30) матор, 31) жалосни, 34) Кар, 35) риба, 36) ти, 37) РК, 38) пара, 39) рит, 40) балкони, 42) Жана, н, 43) ср, 48) ко, 49) кара, 50) ва, 51) пат, 53) навод, 55) Сар, 56) укор, 58) мак, 59) смрт, 60) бураи, 62) антена, 64) Анита, 65) корак.

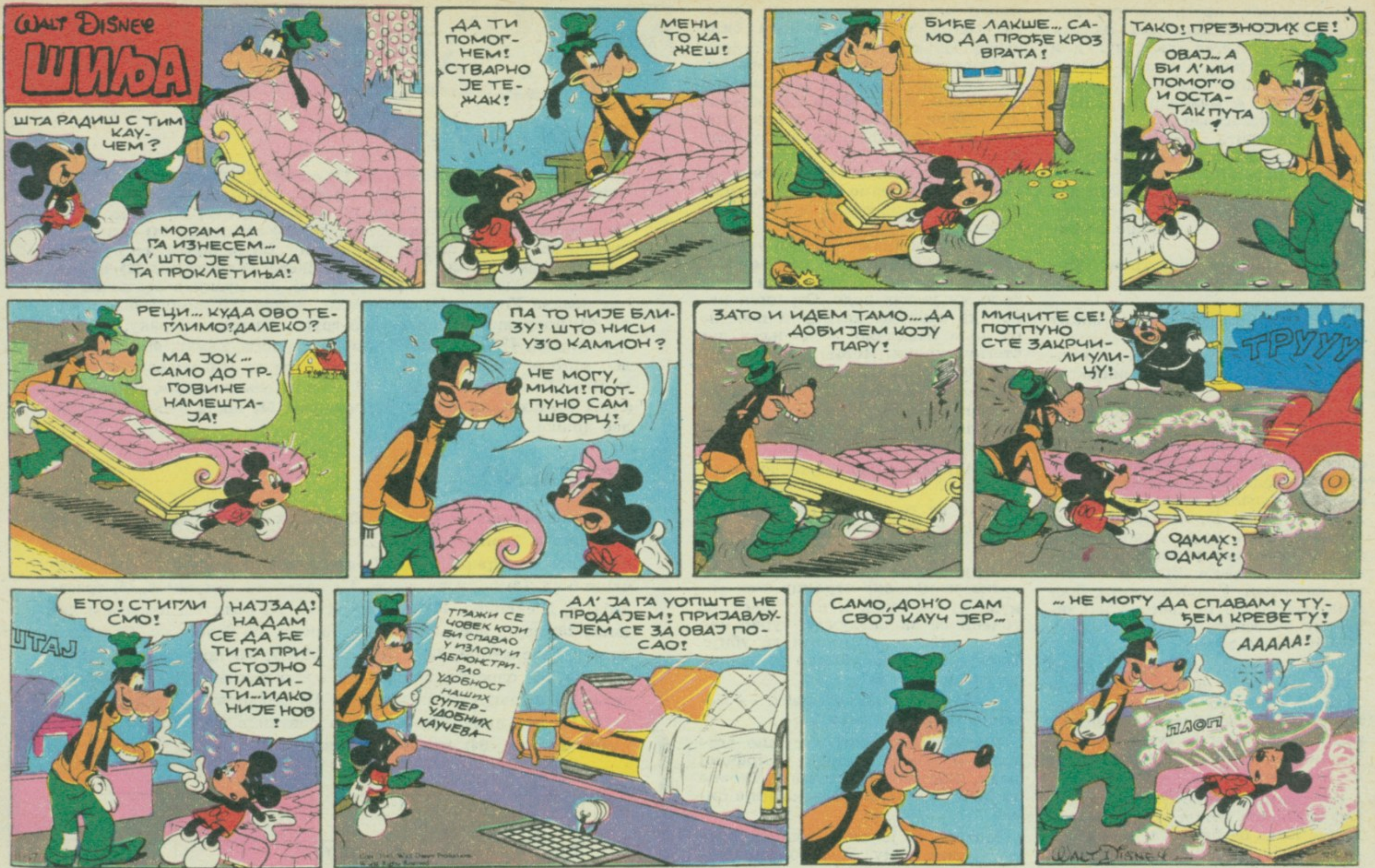
Издаје и штампа НИП „ПОЛИТИКА“ Македонска 29, 11000 Београд. Директор НИП „ПОЛИТИКА“ Вукоје Булатовић. Главни и одговорни уредник „ПОЛИТИКИНОГ ЗАБАВНИКА“ Живорад Стојановић. Уредници: Кринка Виторовић, телефон 324-191/525, Нурихана Ђолић, телефон 324-483. Технички уредник Владимир Горбунов, телефон 326-620. Секретаријат: телефон 324-191/523. Претплата за нашу земљу: годишња 220,00 дина, полугодишња 110,00 дина, тронесечна 55,00 дина. Претплата за иностранство: годишња 440,00 дина, полугодишња 220,00 дина, тронесечна 110,00 дина. Уплате на текући рачун број 60801-601-822. Годишња претплата у странијој валути. ДМ 64.—, Долар 25.—, Ф.ф. 110.—, Ш.фр. 66.—, Ш.кр. 108.—. Девизне уплате из иностранства слати преко Београдске банке — Београд на рачун 60811-620-292-32000-000-00054. Поштански факс 124. Телефони: 324-471, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фото: рафије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/Цеп, 322-711. На основу нишљена Републичког секретаријата за културу СР Србије број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на печат.

ЈЕДНА АЛИ ВРЕДНА

Највећи украс човенов
јесте знање.

(Арапска
изрека, 9. век)

ПРЕДСТАВЉАМО ВАМ
ЈОШ ЈЕДНОГ ЧЛАНА
PEZ
ФИГУРА.

PEZ

и нај прикладан деј убијак
Свакодневни наш ужијак.

ČEŠNJA

© Walt Disney Production

Kolinska

ПОЛИТИЧКИ
ЗАБАВНИК

Мала пошта

11001 БЕОГРАД
МАКЕДОНСКА 29, П. ФАХ 124

Гради Забавнице, ИНДОЕВРОПСКИ ЈЕЗИЦИ

Наброј ми, молим те, индоевропске језике којима се говори у Европи.

Чолић Нађа, Мостар

Главни европски језици индоевропске групе су: РОМАНСКИ — шпански, португалски, провансалски, каталонски, француски, румунски, италијански; ГЕРМАНСКИ — енглески, немачки, фламански, холандски, исландски, норвешки, шведски, дански; СЛОВЕНСКИ ЈЕЗИЦИ: западна група — чешки, словачки, пољски, лужичко-српски; јужна група — српско-хрватски, словеначки, македонски, бугарски; источна група — руски, белоруски, украјински.

У индоевропску групу спадају и неки језици којима се говори у Азији, нарочито у Индији (бенгалски, хинди, кашмирски, сингалски и др.) и у Ирану (персијски, курдски, белудистански, авганистански и др.).

мер, у Енглеској, један барел пива има око 164 литра, а у САД барел петролеја око 159, док барел непрерађене нафте има 42 галона (190 литара). У САД, Великој Британији и Канади један барел брашна има око 89 кг, барел цемента око 170 кг, а меса око 90 кг. У Великој Британији барел служи као мера за трговину рибом. Један барел сушених или усушених харинги садржи око 1000 риба и тежи близу 150 кг. Барел свежих харинги садржи 660 риба, а димљених — 160.

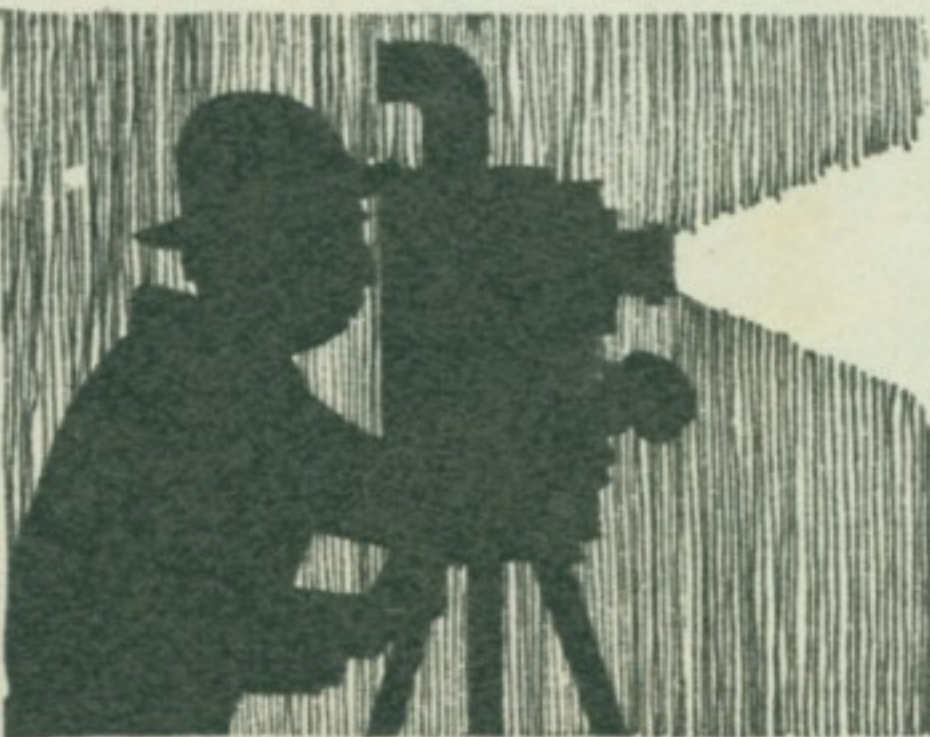
СЛИКА КОЈА ГОВОРИ

Да ли знаш када се први пут јавља звучни филм?

Весна Дежелић,
оток Крк

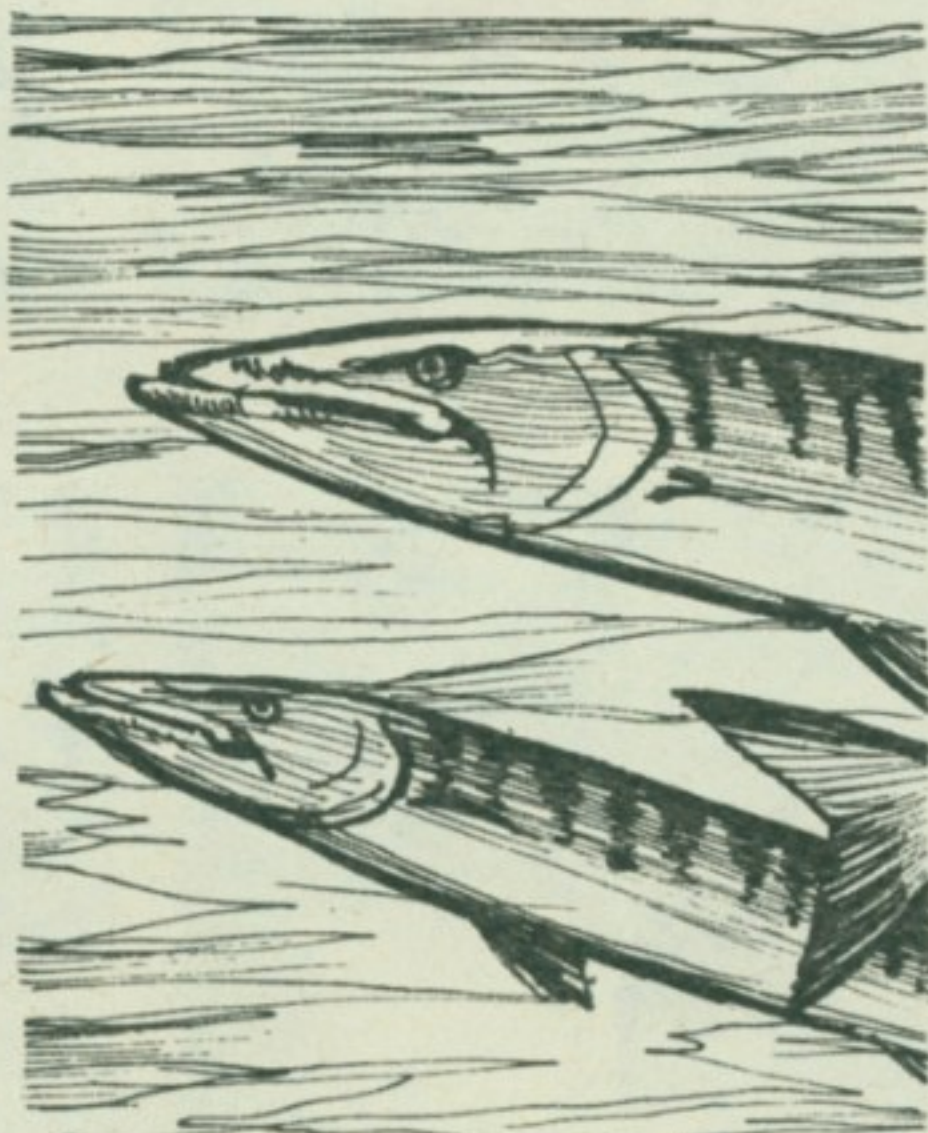
Рађање филма веже се за 1895. годину и браћу Лимијер. То је такозвани период доминације слике, јер ће проћи више од три деценије до продирања акустике на филм. Епоха немог филма суверено је владала и након 1927. када се појављује први звучни филм — „Певач цеза“.

Први почетак веже се, међутим, за 1930. годину када се звук уводи у већину филмских студија. Почетак није много обећавао. Ипак, постепено се од техничког бележења речи, шума, музике, ствара нови вид филмске уметности. Изванред-

но је порасла улога филмске драматургије, која постаје специфичан вид литературе прилагођен филму. Могућност репродукције дала је и велики значај глуми. Филм постаје ближи животу, стварности.

Најзначајнијим делом овог почетног периода звучног филма сматра се дело Орсона Велса „Грађанин Кејн“. У овом периоду стварали су познати уметници филма Ајзенштајн, Пудовкин, Џон Форд, Рене Клер, Хичкок, Волт Дизни...

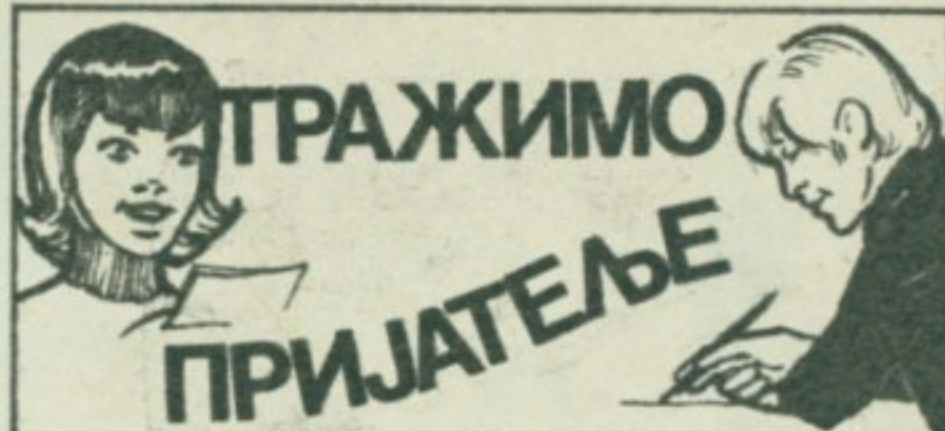

ИМА ЈЕ И КОД НАС!

Да ли у Јадранском мору живе баракуде, како изгледају и је ли тачно да могу бити дуге и до три метра?

Зорић Светлана, Београд

Баракуде живе у западним деловима Атлантика, од Флориде и Бермудских острва до бразилске обале. Веома је прождрљива и напада све што јој се нађе на путу, чак и човека. Може достићи дужину од два метра, има веома оштре зубе, сличне зубима морског пса људождера, изванредно је брза и снажна и наваљује на плен такс нагло и силовито да јој жртва не може умаћи. Једна врста баракуде живи и у водама Јадрана. То је штукан или шкарам који може нарасти до 1 м и омиљена је мета спортских риболоваца.

Имам 13 година и жеља ми је да се дописујем са младима из Југославије. Волим забавну музику и групу „Бијело дугме“. Бранко Костадиновски, Мужос 82а, Прилеп

Волим забавну музику и Здравка Чолића па бих се жељела дописивати са младима који то исто воде. Имам 14 година. Индира Варишчић, Пролетерских бригада 2/8, 79250 Коњиц

Пише вам девојчица из града Баку. Имам 13 година и похађам 7 разред осмогодишње школе. Желим да се дописујем са вршњацима из ваше лепе земље. С нестрпљењем чекам прва писма. Моја адреса је: Индекс 370048 г. Баку - 48, посело Сребровског, улица Молодјожи дом 23 кв 1, Маломиној Олга, СССР.

Желим се дописивати са другарицама и друговима из наше земље. Имам 12 година. Навијач сам „Партизана“. Волим „Бијело дугме“, „Амбасадор“ и „Индекс“. Садија Веговић, Слободана Пенезића 12, 84200 Бијело Поље

Преко мог омиљеног листа жељела бих стећи много пријатеља. Имам 15 година, волим спорт и музику. Хоби ми је скупљање разгледница. Жељела бих са будућим пријатељима размењивати посјете. Мирјана Илић, Кланчина 7, 51513 Омишља, оток Крк

Имам 16 година и ученица сам. Много волим поп и забавну музику, спорт, филм и енглески језик. Била бих захвална младима из Југославије ако би ми се јавили на адресу: Војислава Марков, Bul. Republici nr. 4, 1900 Timisoara, Jud Timis, Romania

Желео бих да се дописујем са младима из наше земље. Имам 15 година, навијач за „Партизан“ а волим Миша Ковача и групу „Квин“. Срећко Стојковић, Маршала Тита 32, 33300 Пећ

ШТА ЈЕ БАРЕЛ?

Каква је то јединица барел и шта се њоме мери?

Стипе Чулић, Сплит

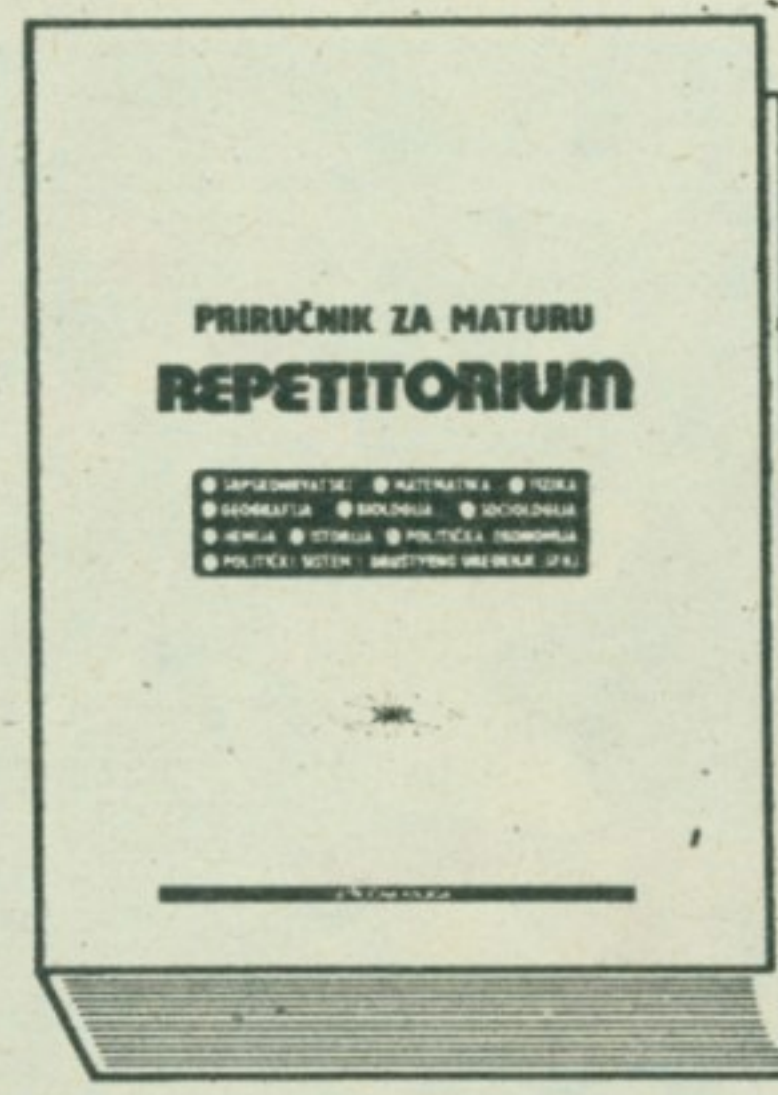
Барел је мера за течност, али и за суве материје. Величина барела се мења у зависности од онога што се мери. Тако на при-

»УРАЂЕНИ ЗАДАЦИ ИЗ МАТЕМАТИКЕ« - 4 књиге, садрже комплетну израду свих типова задатака из математике за I, II, III и IV разред гимназије, техничких и осталих средњих школа. Шаљемо поужећем. Цена сваке књиге 80 дин. Све 4 књиге - комплет само 250 дин. АДРЕСА: МАТЕМАТИКА — 71000 Сарајево, ПП 64

УЧЕНИЦИ — СРЕДЊОШКОЛЦИ!

ЦЕЛА МАТУРА У ЈЕДНОЈ КЊИЗИ!

Са приручником за матуру — репетиторијумом — у коме је прегледно и сажето изложено градиво из српскохрватског језика, географије, историје, биологије, хемије, физике, математике, политичке економије, политичког система и друштвеног уређења СФРЈ по наставним плановима од I до IV разреда. Ово је ново, прерађено и допуњено издање на коме је радила група познатих педагога, тако да РЕПЕТИТОРИЈУМ представља јединствен приручник за успешно обнављање градива у току школске године, а посебно у време припремања завршног испита школе — матуре.

РЕПЕТИТОРИЈУМ можете добити поужећем по цени од 100.— дин. ако пошаљете писмо или дописницу са наруџбеницом на НИП „КЊИЖЕВНЕ НОВИНЕ“, Француска 7, 11001 Београд, поштански фах 23.

